



**Raport Grupy Kapitałowej
Banku Millennium S.A.
za okres 12 miesięcy
zakończony 31 grudnia 2011 r.**

WYBRANE DANE FINANSOWE

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 1.01.2011 do 31.12.2011	okres od 1.01.2010 do 31.12.2010	okres od 1.01.2011 do 31.12.2011	okres od 1.01.2010 do 31.12.2010
I. Przychody z tytułu odsetek	2 719 920	2 359 969	656 970	589 350
II. Przychody z tytułu prowizji	646 930	625 282	156 260	156 150
III. Przychody operacyjne	1 950 904	1 771 661	471 221	442 433
IV. Wynik działalności operacyjnej	591 288	407 802	142 820	101 840
V. Wynik finansowy przed opodatkowaniem	591 056	407 802	142 764	101 840
VI. Wynik finansowy po opodatkowaniu	466 464	325 997	112 670	81 411
VII. Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	616 585	264 542	148 930	66 064
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	628 972	(91 456)	151 922	(22 839)
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 457 243	(980 657)	351 983	(244 897)
X. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(1 702 264)	202 554	(411 165)	50 583
XI. Przepływy pieniężne netto, razem	383 951	(869 559)	92 740	(217 153)
XII. Aktywa razem	50 838 099	46 984 418	11 510 166	11 863 853
XIII. Zobowiązania wobec banków	1 831 577	2 084 456	414 684	526 338
XIV. Zobowiązania wobec klientów	37 427 835	35 395 147	8 473 971	8 937 491
XV. Kapitał własny	4 586 245	4 090 972	1 038 364	1 032 995
XVI. Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	274 660	306 319
XVII. Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
XVIII. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	3,78	3,37	0,86	0,85
XIX. Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	3,78	3,37	0,86	0,85
XX. Współczynnik wypłacalności	13,23%	14,39%	13,23%	14,39%
XXI. Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,38	0,28	0,09	0,07
XXII. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,38	0,28	0,09	0,07
XXIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	0,10	-	0,03	-

KURSY PRZYJĘTE DO PRZELICZENIA DANYCH FINANSOWYCH NA EURO

Dla wyliczenia wielkości w EURO zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji bilansowych 4,4168 EUR/PLN kurs z dnia 31 grudnia 2011 r. (dla danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2010 r.: 3,9603 EUR/PLN),
- dla pozycji rachunku zysków i strat za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2011 r. – 4,1401 EUR/PLN, kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec miesięcy objętych sprawozdaniem (dla danych porównywalnych za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2010 r.: 4,0044 EUR/PLN).

WYBRANE KWARTALNE DANE FINANSOWE

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (dane w tys. zł)	1.01.2011 - 31.12.2011	1.10.2011 - 31.12.2011*	1.01.2010 - 31.12.2010	1.10.2010 - 31.12.2010*
I. Przychody z tytułu odsetek	2 719 920	739 973	2 359 969	605 412
II. Koszty z tytułu odsetek	(1 578 029)	(442 448)	(1 432 482)	(352 436)
III. Wynik z tytułu odsetek	1 141 891	297 525	927 487	252 976
IV. Przychody z tytułu prowizji	646 930	154 285	625 282	160 384
V. Koszty z tytułu opłat i prowizji	(85 177)	(25 488)	(60 358)	(14 894)
VI. Wynik z tytułu prowizji	561 753	128 797	564 924	145 490
VII. Przychody z tytułu dywidend	1 954	20	2 003	14
VIII. Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	8 419	5 980	6 445	192
IX. Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	187 731	54 568	213 529	71 525
X. Pozostałe przychody operacyjne	49 156	15 427	57 273	16 636
XI. Przychody operacyjne	1 950 904	502 317	1 771 661	486 833
XII. Koszty działania	(1 059 246)	(268 736)	(1 007 004)	(265 681)
XIII. Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(174 313)	(46 571)	(225 225)	(44 548)
XIV. Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	536	150	(1 650)	(2 348)
XV. Amortyzacja	(64 833)	(14 972)	(74 621)	(17 945)
XVI. Pozostałe koszty operacyjne	(61 760)	(13 879)	(55 359)	(14 913)
XVII. Koszty operacyjne	(1 359 616)	(344 008)	(1 363 859)	(345 435)
XVIII. Wynik na działalności operacyjnej	591 288	158 309	407 802	141 398
XIX. Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	(232)	(1 112)	0	0
XX. Wynik finansowy przed opodatkowaniem	591 056	157 197	407 802	141 398
XXI. Podatek dochodowy	(124 592)	(32 128)	(81 805)	(29 292)
XXII. Wynik finansowy po opodatkowaniu	466 464	125 069	325 997	112 106
W tym przypadający na:				
Właścicieli jednostki dominującej	466 464	125 069	325 997	112 106
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW (dane w tys. zł)	1.01.2011 - 31.12.2011	1.10.2011 - 31.12.2011*	1.01.2010 - 31.12.2010	1.10.2010 - 31.12.2010*
WYNIK FINANSOWY PO OPODATKOWANIU	466 464	125 069	325 997	112 106
INNE SKŁADNIKI CAŁKOWITYCH DOCHODÓW				
I. Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(13 249)	(2 735)	2 182	(2 144)
II. Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	(2 532)	(5 133)	(2 193)	(501)
III. Rachunkowość zabezpieczeń	201 115	40 814	(75 859)	(50 608)
IV. Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem	185 334	32 946	(75 870)	(53 253)
V. Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów	(35 213)	(6 260)	14 415	10 118
VI. Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	150 121	26 686	(61 455)	(43 135)
VII. CAŁKOWITE DOCHODY ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	616 585	151 755	264 542	68 971
W tym przypadający na:				
Właścicieli jednostki dominującej	616 585	151 755	264 542	68 971
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

**ROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU
MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2011 R.**

SPIS TREŚCI

I.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
II.	SKONSOLIDOWANY BILANS	8
III.	ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH	10
IV.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	11
V.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE I GRUPIE KAPITAŁOWEJ EMITENTA	13
VI.	POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	15
VII.	SEGMENTY OPERACYJNE	55
VIII.	NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	59
(1)	PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	59
(2)	KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	59
(3)	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI	60
(4)	PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	60
(5A)	WYNIK Z INWESTYCYJNYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH	61
(5B)	WYNIK Z INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRATORAZ WYNIK Z POZYCJI WYMIANY	61
(6)	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	62
(7)	KOSZTY DZIAŁANIA	62
(8)	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH	63
(9)	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	63
(10)	AMORTYZACJA	63
(11)	POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	64
(12)	PODATEK DOCHODOWY	64
(13)	ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	66
(14)	KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	66
(15)	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE INNYM BANKOM	67
(16)	AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU) ORAZ KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ	68
(17)	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	72
(18)	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	75
(19)	INWESTYCYJNE AKTYWA FINANSOWE	78
(20)	NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z OTRZYMANYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	79
(21)	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	79
(22)	WARTOŚCI NIEMATERIALNE	82
(23)	AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA	84
(24)	AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	85
(25)	POZOSTAŁE AKTYWA	87

(26)	ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	87
(27)	ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU).....	88
(28)	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	88
(29)	ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	89
(30)	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	90
(31)	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.....	90
(32)	REZERWY	94
(33)	REZERWA NA ODROČZONY PODATEK DOCHODOWY	94
(34)	POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	94
(35)	ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	95
(36)	KAPITAŁ WŁASNY.....	96
IX.	DYWIDENDA ZA ROK 2011	99
X.	REKLASYFIKACJA PAPIERÓW DŁUŻNYCH.....	100
XI.	WARTOŚĆ GODZIWA.....	101
XII.	DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ	105
XIII.	PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	106
XIV.	DODATKOWE OBJASNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	107
XV.	INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ	108
XVI.	TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	108
	(1) OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	108
	(2) INFORMACJE O WARTOŚCI UDZIELONYCH ZALICZEK, KREDYTÓW, POŻYCZEK I GWARANCJI.....	111
	(3) INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM...	112
	(4) STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK (PEŁNIĄCE SVOJE FUNKCJE W DNIU 31 GRUDNIA 2011)	113
XVII.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM.....	114
	(1) ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM.....	116
	(2) RYZYKO KREDYTOWE	117
	(3) RYZYKO RYNKOWE	132
	(4) RYZYKO PŁYNNOŚCI	138
	(5) RYZYKO OPERACYJNE	141
XVIII.	ŁUKA PŁYNNOŚCI WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI I WYMAGALNOŚCI	143
XIX.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE.....	147
XX.	SEKURYTYZACJA.....	152
XXI.	LEASING OPERACYJNY	153
XXII.	ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DATA, NA KTÓRĄ SPORZĄDZONO RAPORT FINANSOWY A DATA JEGO PUBLIKACJI.....	154

I. SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Przychody z tytułu odsetek	1	2 719 920	2 359 969
Koszty z tytułu odsetek	2	(1 578 029)	(1 432 482)
Wynik z tytułu odsetek		1 141 891	927 487
Przychody z tytułu prowizji		646 930	625 282
Koszty z tytułu opłat i prowizji		(85 177)	(60 358)
Wynik z tytułu prowizji	3	561 753	564 924
Przychody z tytułu dywidend	4	1 954	2 003
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	5	8 419	6 445
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	5	187 731	213 529
Pozostałe przychody operacyjne	6	49 156	57 273
Przychody operacyjne		1 950 904	1 771 661
Koszty działania	7	(1 059 246)	(1 007 004)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	8	(174 313)	(225 225)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	9	536	(1 650)
Amortyzacja	10	(64 833)	(74 621)
Pozostałe koszty operacyjne	11	(61 760)	(55 359)
Koszty operacyjne		(1 359 616)	(1 363 859)
Wynik na działalności operacyjnej		591 288	407 802
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		(232)	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem		591 056	407 802
Podatek dochodowy	12	(124 592)	(81 805)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		466 464	325 997
W tym przypadający na:			
Właścicieli jednostki dominującej		466 464	325 997
Udziały niekontrolujące		0	0
Zysk na jedną akcję (zł)	13	0,38	0,28
Rozwodniony zysk na jedną akcję (zł)	13	0,38	0,28

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE**Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW****01.01.2011 – 01.01.2010 –
31.12.2011 31.12.2010***dane w tys. zł*

WYNIK FINANSOWY PO OPODATKOWANIU	466 464	325 997
INNE SKŁADNIKI CAŁKOWITYCH DOCHODÓW		
I. Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(13 249)	2 182
II. Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	(2 532)	(2 193)
III. Rachunkowość zabezpieczeń	201 115	(75 859)
IV. Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem	185 334	(75 870)
V. Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów	(35 213)	14 415
VI. Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	150 121	(61 455)
VII. CAŁKOWITE DOCHODY ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	616 585	264 542
W tym przypadający na:		
Właścicieli jednostki dominującej	616 585	264 542
Udziały niekontrolujące	0	0

II. SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2011	31.12.2010
Kasa, środki w Banku Centralnym	14	2 017 798	2 050 736
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	2 660 374	1 485 810
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	16	729 825	1 429 820
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17	130 636	80 231
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	41 332 337	36 738 493
Inwestycyjne aktywa finansowe	19	3 133 595	4 508 430
- dostępne do sprzedaży		3 133 595	4 508 430
- utrzymywane do terminu zapadalności		0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	19	11 155	12 000
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	20	2 209	55 085
Rzeczowe aktywa trwałe	21	212 347	242 052
Wartości niematerialne	22	32 267	30 407
Aktywa trwałe do zbycia	23	32 713	599
Należność od Urzędu Skarbowego z tytułu podatku bieżącego		101 985	6 176
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	24	113 816	146 014
Pozostałe aktywa	25	327 042	198 565
Aktywa razem		50 838 099	46 984 418

ZOBOWIĄZANIA

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2011	31.12.2010
Zobowiązania wobec banków	26	1 831 577	2 084 456
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27	574 215	804 331
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28	2 298 099	1 315 321
Zobowiązania wobec klientów	29	37 427 835	35 395 147
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	30	1 606 628	670 691
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	1 071 193	1 141 007
Rezerwy	32	35 427	21 445
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	33	0	0
Bieżące zobowiązania podatkowe		1 320	0
Pozostałe zobowiązania	34	742 332	549 060
Zobowiązania podporządkowane	35	663 228	911 988
Zobowiązania razem		46 251 854	42 893 446

KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	Nota		
Kapitał zakładowy	36	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	36	1 147 502	1 147 502
Kapitał z aktualizacji wyceny	36	99 865	(50 256)
Zyski zatrzymane	36	2 125 761	1 780 609
Kapitał właścicieli jednostki dominującej		4 586 245	4 090 972
Kapitał przypadający na udziały niekontrolujące		0	0
Kapitał własny razem		4 586 245	4 090 972
Zobowiązania i kapitał własny razem		50 838 099	46 984 418

III. ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH

	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane
Kapitał własny na początek okresu 01.01.2011	4 090 972	1 213 117	1 147 502	(50 256)	1 780 609
- dywidenda za rok 2010	(121 312)	0	0	0	(121 312)
- całkowite dochody za rok 2011	616 585	0	0	150 121	466 464
Kapitał własny na koniec okresu 31.12.2011	4 586 245	1 213 117	1 147 502	99 865	2 125 761

	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane
Kapitał własny na początek okresu 01.01.2010	2 787 336	849 182	472 343	11 199	1 454 612
- emisja akcji serii L	1 039 094	363 935	675 159	0	0
- całkowite dochody za rok 2010	264 542	0	0	(61 455)	325 997
Kapitał własny na koniec okresu 31.12.2010	4 090 972	1 213 117	1 147 502	(50 256)	1 780 609

Szczegółowe zmiany stanu poszczególnych pozycji kapitałów własnych zostały zaprezentowane w **nocie (36)**

IV. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
I. Zysk (strata) po opodatkowaniu	466 464	325 997
II. Korekty razem:	162 508	(417 453)
1. Zysk/strata udziałowców niekontrolujących	0	0
2. Zysk/ strata z akcji (udziałów) w podmiotach podporządkowanych	232	0
3. Amortyzacja	64 833	74 621
4. Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	227 270	(75 483)
5. Przychody z tytułu dywidend	(1 954)	(2 003)
6. Rezerwy	13 982	(3 132)
7. Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	(10 103)	14 846
8. Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	833 840	1 883 864
9. Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(845 210)	(989 243)
10. Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(4 608 475)	(3 193 029)
11. Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	52 876	153 696
12. Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	752 662	1 314 636
13. Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	460 635	(1 997 900)
14. Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	2 032 688	3 836 483
15. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	935 937	(1 671 993)
16. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	290 001	142 103
17. Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	48 684	81 645
18. Podatek dochodowy zapłacony	(149 353)	(43 700)
19. Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	26 502	31 670
20. Pozostałe pozycje	37 461	25 466
III. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	628 972	(91 456)

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
I. Wpływy z działalności inwestycyjnej	82 210 811	75 234 175
1. Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	4 493	6 776
2. Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
3. Zbycie aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	0	0
4. Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	82 204 364	75 225 396
5. Pozostałe wpływy inwestycyjne	1 954	2 003
II. Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(80 753 568)	(76 214 832)
1. Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(35 709)	(33 187)
2. Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
3. Nabycie aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	0	0
4. Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(80 717 859)	(76 181 645)
5. Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
III. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 457 243	(980 657)

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

<i>w tysiącach zł</i>	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
I. Wpływy z działalności finansowej	0	1 366 709
1. Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	327 615
2. Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0
3. Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
4. Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	1 039 094
5. Pozostałe wpływy finansowe	0	0
II. Wydatki z tytułu działalności finansowej	(1 702 264)	(1 164 155)
1. Spłata kredytów długoterminowych	(787 520)	(1 051 873)
2. Wykup dłużnych papierów wartościowych	(359 815)	(25 431)
3. Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	(362 040)	0
4. Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
5. Umorzenie akcji	0	0
6. Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	(121 312)	0
7. Pozostałe wydatki finansowe	(71 577)	(86 851)
III. Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(1 702 264)	202 554
D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A III+B III+C III)	383 951	(869 559)
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	3 259 049	4 128 608
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	3 643 000	3 259 049

V. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE I GRUPIE KAPITAŁOWEJ EMITENTA

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 6300 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa oraz zarządzanie funduszami inwestycyjnymi.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. (jednostki dominującej Grupy) na dzień 31.12.2011 r.:

W dniu 30 marca 2011 Bank otrzymał informację o złożeniu przez Pana Paulo Jose de Ribeiro Moita de Macedo rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. skutecznej z dniem 31 marca 2011 r.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku w dniu 31 marca 2011 r. dokonało wyboru Pana António Manuela Palma Ramalho na członka Rady Nadzorczej Banku obecnej kadencji.

Według stanu na 31 grudnia 2011 skład Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. („Bank”) będącego jednostką dominującą Grupy Millennium („Grupa”) przedstawiał się następująco:

1. Maciej Bednarkiewicz – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
2. Ryszard Pospieszyński – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
3. Carlos Jorge Ramalho dos Santos Ferreira – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
4. Marek Furtek – Sekretarz Rady Nadzorczej,
5. Luis Maria Franca de Castro Pereira Coutinho – Członek Rady Nadzorczej,
6. Vitor Manuel Lopes Fernandes – Członek Rady Nadzorczej,
7. Andrzej Koźmiński – Członek Rady Nadzorczej,
8. António Manuel Palma Ramalho – Członek Rady Nadzorczej,
9. Nelson Ricardo Bessa Machado – Członek Rady Nadzorczej,
10. Marek Rocki – Członek Rady Nadzorczej,
11. Dariusz Rosati – Członek Rady Nadzorczej.

Pan Antonio Pinto Junior złożył, skuteczną z dniem 22 lipca 2011 r., rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku Millennium S.A.

Rada Nadzorcza w dniu 22 lipca 2011 r. wybrała w skład Zarządu Banku obecnej kadencji Panią Marię Jose Henriques Barreto De Matos De Campos.

Według stanu na 31 grudnia 2011 skład Zarządu Banku Millennium S.A. przedstawiał się następująco:

1. Bogusław Kott – Prezes Zarządu,
2. Joao Bras Jorge – Wiceprezes Zarządu,
3. Fernando Bicho – Członek Zarządu,
4. Julianna Boniuk-Gorzelańczyk – Członek Zarządu,
5. Maria Jose Campos – Członek Zarządu,
6. Andrzej Gliński – Członek Zarządu,
7. Wojciech Haase – Członek Zarządu,
8. Artur Klimczak – Członek Zarządu.

Grupa kapitałowa Banku Millennium S.A.:

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A. Spółki wchodzące w skład Grupy na dzień 31.12.2011 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
BBG FINANCE BV	finansowanie spółek grupy	Rotterdam	100	100	konsolidacja pełna
MB FINANCE AB	finansowanie spółek grupy	Sztokholm	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	budownictwo ogólne, inżynieria lądowa	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
TBM Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A.	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50	50	metoda praw własności (*)
BG LEASING S.A. w upadłości	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74	koszt historyczny (*)
PHCRS S.A.	prowadzenie rynku hurtowego	Gdańsk	38,39	42,92	metoda praw własności

(*)Pomimo posiadania większościowego pakietu akcji Lubuskie Fabryki Mebli S.A. z uwagi na przyjętą politykę inwestycyjną Grupa faktycznie nie wywiera wpływu na politykę finansową i operacyjną spółki w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych. W efekcie wspomnianego braku sprawowania kontroli Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w Lubuskie Fabryki Mebli S.A. lecz wycenia metodą praw własności uznając na mocy zapisów MSR 28 tę inwestycję za podmiot stowarzyszony. Jednocześnie na mocy tego samego kryterium kontroli Grupa nie konsoliduje sprawozdań finansowych BG Leasing S.A. z uwagi na toczące się w spółce postępowanie upadłościowe.

Ponadto Grupa obejmuje konsolidacją Spółkę specjalnego przeznaczenia Orchis Sp. z o.o. (SPV), która została utworzona na potrzeby obsługi transakcji sekurytyzacji przeprowadzonej przez Grupę w roku 2007. Zgodnie z zapisami MSR 27, MSR 39 oraz SKI 12 Spółka została objęta konsolidacją, pomimo iż Grupa nie posiada zaangażowania kapitałowego (z tego powodu nie została ujęta w powyższej tabeli).

We wrześniu 2011 dokonane zostało połączenie podmiotów prowadzących działalność leasingową pozostających pod wspólną kontrolą Banku (Millennium Leasing Sp. z o.o. – spółka przejmująca oraz Millennium Lease Sp. z o.o. spółka przejmowana; obydwie jednostki były podmiotami w 100% zależnymi od Banku). Niniejsza transakcja została rozliczona według wartości księgowych w sprawozdaniu jednostkowym i nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

VI. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało przygotowane zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 roku, nr 76, poz. 694 z późniejszymi zmianami) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych. Przedmiotowe sprawozdanie finansowe wypełnia obowiązki informacyjne określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. z 2005 r., Nr 209).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 28 lutego 2012 r.

Wcześniejsze zastosowanie standardów, które nie są obowiązujące na dzień bilansowy

Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania nowych Standardów i Interpretacji, które zostały już opublikowane, a które wejdą w życie po dniu bilansowym, w tym:

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE, które jeszcze nie weszły w życie

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
<p>Zmiany do MSSF 7 <i>Instrumenty finansowe: Ujawnienia – Przeniesienia aktywów finansowych</i></p>	<p>Zmiana wymaga ujawnienia informacji, która umożliwia użytkownikom sprawozdania finansowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrozumienie związku między przeniesionym składnikiem aktywów finansowych, który nie został w całości wyłączony ze sprawozdania finansowego a związanymi z nim zobowiązaniami finansowymi; i • ocenę charakteru, ryzyka z nim związanego oraz stopnia utrzymywanego przez jednostkę zaangażowania w wyłączony składnik aktywów. <p>Zmiana definiuje "utrzymywane zaangażowanie" w celu stosowania wymogów dotyczących ujawnień.</p>	<p>Grupa nie oczekuje, że zmiana do MSSF 7 będzie miała znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe ze względu na specyfikę działalności Grupy oraz rodzaj posiadanych aktywów finansowych.</p>	<p>1 lipca 2011 r.</p>

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
Zmiany do MSSF 1 <i>Hiperinflacja oraz usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy</i>	Zmiana dodaje zwolnienie, które może zostać zastosowane na dzień przejścia na MSSF przez jednostki działające w warunkach hiperinflacji. To zwolnienie pozwala jednostce wycenić aktywa i zobowiązania posiadane przed ustabilizowaniem się waluty funkcjonalnej w wartości godziwej, a następnie użyć tej wartości godziwej jako kosztu zakładanego tych aktywów i zobowiązań na potrzeby sporządzenia pierwszego sprawozdania z sytuacji finansowej wg MSSF.	Nie oczekuje się, aby powyższa zmiana miała wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy.	1 lipca 2011r.
Zmiany do MSSF 7 <i>Instrumenty finansowe: ujawnienia –</i> Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	Zmiany zawierają nowe wymagania w zakresie ujawnień dla aktywów i zobowiązań finansowych, które: <ul style="list-style-type: none"> są kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, lub podlegają ramowym umowom dotyczącym kompensat lub innym podobnym umowom. 	Grupa nie oczekuje, aby zmieniony standard miał znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ generalnie nie stosuje zasad kompensowania w odniesieniu do posiadanych aktywów i zobowiązań finansowych ani nie zawarła ramowych umów dotyczących kompensat.	1 styczeń 2013 r.
MSSF 9 <i>Instrumenty Finansowe (2009)</i>	Nowy standard zastępuje wytyczne zawarte w MSR 39, <i>Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena</i> , na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych. Standard eliminuje istniejące w MSR 39 kategorie: utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności. W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe będą klasyfikowane do jednej z dwóch kategorii: <ul style="list-style-type: none"> aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu; lub aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej. Składnik aktywów finansowych jest wyceniany według amortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są następujące dwa warunki:	Oczekuje się, że w momencie początkowego zastosowania, nowy standard będzie miał wpływ na sprawozdanie finansowe. Jednak, do chwili obecnej, Grupa nie przeprowadziła kompleksowej analizy wpływu tego standardu na sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2015 r.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	<ul style="list-style-type: none"> • aktywa utrzymywane są w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów wynikających z kontraktu; oraz, • jego warunki umowne powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału. <p>Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, gdy inwestycja w instrument kapitałowy nie jest przeznaczona do obrotu. MSSF 9 daje możliwość decyzji o wycenie takich instrumentów finansowych, w momencie ich początkowego ujęcia, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Decyzja taka jest nieodwracalna. Wyboru takiego można dokonać dla każdego instrumentu osobno. Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach nie mogą w późniejszych okresach zostać przekwalifikowane do rachunku zysków i strat.</p>		
Zmiany do MSSF 9 <i>Instrumenty Finansowe</i> (2010)	<p>Zmiany do MSSF 9 z 2010 roku zmieniają wskazówki zawarte w MSR 39 <i>Instrumenty Finansowe: Ujmowanie i wycena</i> na temat klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączenia aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych.</p> <p>Standard zachowuje prawie wszystkie dotychczasowe wymogi MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączenia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych.</p> <p>Standard wymaga, aby zmiana wartości godziwej dotycząca zmiany ryzyka kredytowego zobowiązania finansowego wyznaczonego w momencie początkowego ujęcia jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy były prezentowane jako inne całkowite dochody. Pozostała część zysku lub straty z wyceny do</p>	Oczekuje się, że w momencie początkowego zastosowania, nowy standard będzie miał wpływ na sprawozdanie finansowe. Jednak, do chwili obecnej, Grupa nie przeprowadziła kompleksowej analizy wpływu tego standardu na sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2015 r.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	<p>wartości godziwej ujmowana jest w zysku lub stracie bieżącego okresu. W przypadku, gdy zastosowanie tego wymogu powoduje brak współmierności przychodów i kosztów, wówczas cała zmiana wartości godziwej jest ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu.</p> <p>Wartości zaprezentowanych w innych całkowitych dochodach nie przeklasyfikowuje się później do zysku lub straty bieżącego okresu. Mogą one być jednak przeklasyfikowane do kapitału własnego.</p> <p>Zgodnie z MSSF 9 wycena pochodnych instrumentów finansowych, które są ze sobą powiązane i muszą być uregulowane przez dostarczenie nienotowanych instrumentów kapitałowych, których wartość nie może zostać wiarygodnie ustalona powinna nastąpić według wartości godziwej.</p>		
<p>Zmiany do MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe i MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnienia</i></p>	<p>Zmiany te zmieniają wymogi dotyczące ujawnień oraz przekształcania danych porównawczych dotyczących początkowego zastosowania MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i> (2009) oraz MSSF 9 (2010).</p> <p>Zmiany do MSSF 7 wymagają ujawnienia szczegółów dotyczących skutków początkowego zastosowania MSSF 9, w sytuacji kiedy jednostka nie przekształca danych porównawczych zgodnie ze wymaganiami zmienionego MSSF 9.</p> <p>Jeśli jednostka zastosuje MSSF 9 od 1 stycznia 2013 r. lub później, wówczas nie jest wymagane przekształcenie danych porównawczych dla okresów przed datą początkowego zastosowania.</p> <p>Jeśli jednostka zastosuje wcześniej MSSF 9 w 2012 r., wówczas ma wybór czy przekształcać dane porównawcze czy przedstawić dodatkowe ujawnienia, zgodnie z wymaganiami zmienionego MSSF 9.</p> <p>Jeśli jednostka zastosuje wcześniej MSSF 9 przed 2012 r., wówczas nie musi ani przekształcać danych porównawczych ani przedstawiać dodatkowych ujawnień wymaganych przez zmieniony MSSF 7.</p>	<p>Oczekuje się, że w momencie początkowego zastosowania, nowy standard będzie miał wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ klasyfikacja i wycena aktywów finansowych Grupy ulegnie zmianie i skutki tych zmian będą wymagały ujawnień w sprawozdaniu finansowym.</p>	<p>1 stycznia 2015 r.</p>

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i> oraz MSR 27 (2011) <i>jednostkowe sprawozdanie finansowe</i>	<p>MSSF 10 przewiduje jeden nowy model analizy kontroli w odniesieniu do wszystkich podmiotów, w które dokonano inwestycji, włączając w to podmioty, które aktualnie jako JSP są w zakresie SKI-12. MSSF 10 wprowadza nowe wymagania co do oceny kontroli, które różnią się od dotychczasowych wymogów z MSR 27 (2008). W nowym modelu kontroli inwestor kontroluje podmiot, w którym dokonał inwestycji, jeśli (1) jest narażony na lub ma prawo do zmiennych zwrotów z tytułu zaangażowania w ten podmiot, (2) ma zdolność wpływania na te zwroty poprzez władzę oraz (3) istnieje związek pomiędzy władzą a zwrotami.</p> <p>Nowy standard zawiera również wymogi co do ujawnień oraz wymogi odnoszące się do sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych. Wymogi te przeniesiono z MSR 27 (2008).</p>	Grupa oczekuje, że nowy standard nie będzie miał wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy, ponieważ uznaje się, że ocena kontroli nad podmiotami, w które zainwestowano dokonana zgodnie z nowym standardem nie zmieni wniosków co do kontroli Grupy nad tymi podmiotami.	1 stycznia 2013
MSSF 11 <i>Wspólne porozumienia</i>	<p>MSSF 11 <i>Wspólne porozumienia</i> wypiera i zastępuje MSR 31 <i>Udziały we wspólnych przedsięwzięciach</i>. MSSF 11 nie wprowadza zasadniczych zmian co do ogólnej definicji porozumienia pod wspólną kontrolą, chociaż definicja kontroli i pośrednio współkontroli uległy zmianie w związku z MSSF 10.</p> <p>Zgodnie z nowym standardem wspólne porozumienia są podzielone na 2 rodzaje, dla których zdefiniowano następujące modele ujmowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspólna działalność to taka, w której współkontrolujące podmioty, zwane współzarządzającymi mają prawa do aktywów oraz obowiązki co do zobowiązań związanych z działalnością. • wspólne przedsięwzięcie to takie, w którym współkontrolujące podmioty, zwane współnikami przedsięwzięcia mają prawo do aktywów netto porozumienia. <p>MSSF 11 wyłącza z MSR 31 te przypadki, gdy wspólne przedsięwzięcia chociaż są oddzielnymi podmiotami, to</p>	Grupa nie oczekuje, że MSSF 11 będzie miał znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ Grupa nie jest stroną żadnych wspólnych porozumień.	1 stycznia 2013

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	rozdzielenie jest nieefektywne w pewien sposób. Takie porozumienia są traktowane podobnie do współkontrolowanych aktywów/działalności zgodnie z IAS 31 i teraz są nazywane wspólną działalnością. Dla pozostałych jednostek współkontrolowanych z MSR 31 nazywane teraz wspólnymi przedsięwzięciami (joint ventures), trzeba stosować metodę praw własności. Nie ma możliwości zastosowania konsolidacji proporcjonalnej;		
MSSF 12 <i>Ujawnienia inwestycji w inne jednostki</i>	MSSF 12 zawiera dodatkowe wymogi ujawnień dotyczących znaczących osądów i założeń przy określaniu rodzaju inwestycji w jednostkę lub porozumienie, w jednostki zależne, wspólne porozumienia, jednostki stowarzyszone i / lub niekonsolidowane jednostki ustrukturyzowane.	Grupa oczekuje, że MSSF 12 nie będzie miał znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.	1 stycznia 2013
MSSF 13 <i>Wycena według wartości godziwej</i>	MSSF 13 zastąpi wskazówki dotyczące wyceny według wartości godziwej zawarte w poszczególnych standardach jednym źródłem wskazówek w zakresie wyceny według wartości godziwej. Definiuje on wartość godziwą, ustala ramy dla wyceny w wartości godziwej oraz określa wymagania co do ujawnień dla wycen według wartości godziwej. MSSF 13 wyjaśnia „jak” ustalić wartość godziwą, jeśli jest to wymagane lub dozwolone przez inne standardy. MSSF 13 nie wprowadza nowych wymagań w zakresie wyceny aktywów lub zobowiązań w wartości godziwej, ani nie eliminuje wyjątków niewykonalności w praktyce wyceny według wartości godziwej, które obecnie istnieją w pewnych standardach. Standard zawiera szczegółową strukturę ujawnień, która dodaje do istniejących wymogów ujawnienia w celu dostarczenia informacji, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę metod i danych wykorzystanych przy dokonywaniu wyceny według wartości godziwej a dla powtarzalnych wycen według wartości godziwej, które wykorzystują niedostępne dane, wpływ tych wycen na wynik finansowy lub inne całkowite dochody.	Grupa oczekuje, że MSSF 13 nie będzie miał istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, ponieważ zakłada się że obecnie przyjęte metody i założenia wykorzystywane przy wycenie składników aktywów w wartości godziwej są zgodne z MSSF 13.	1 stycznia 2013

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
<p>Zmiany do MSR 1</p> <p><i>Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji innych całkowitych dochodów</i></p>	<p>Zmiany wymagają, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostka prezentowała osobno te pozycje innych całkowitych dochodów, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego, od tych, które nigdy nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego. Jeśli pozycje innych całkowitych dochodów są prezentowane przed odnośnymi skutkami podatkowymi, wówczas łączne kwoty podatku powinny być zaalokowane do poszczególnych części innych całkowitych dochodów. • zmienić nazwę tytułu „<i>sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>” na „<i>rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody</i>”, inne tytuły również mogą być używane. 	<p>Wpływ zastosowania zmian będzie zależał od specyficznych pozycji innych całkowitych dochodów istniejących na dzień zastosowania.</p>	<p>1 lipca 2012 r.</p>
<p>Zmiany do MSR 12</p> <p><i>Podatki – Odroczony podatek dochodowy: Przyszła realizacja składnika aktywów</i></p>	<p>Zmiana z 2010 roku wprowadza wyjątek od obecnych zasad wyceny podatku odroczonego zawartych w paragrafie 52 MSR 12, opartych o sposób realizacji. Wyjątek dotyczy podatku odroczonego od nieruchomości inwestycyjnych wycenianych według modelu wartości godziwej zgodnie z MSR 40 poprzez wprowadzenie założenia, że wartość bilansowa tych aktywów będzie zrealizowana wyłącznie poprzez sprzedaż. Zamiary zarządu nie będą miały znaczenia, chyba, że nieruchomość inwestycyjna będzie <i>podlegała amortyzacji</i> i będzie utrzymywana w ramach modelu biznesowego, którego celem będzie skonsumowanie zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych płynących z danego składnika aktywów przez okres jego życia. To jest jedyny przypadek, kiedy to założenie będzie mogło zostać odrzucone.</p>	<p>Powyższe zmiany nie dotyczą sprawozdania finansowego Grupy, ze względu na fakt, że Grupa nie posiadała nieruchomości inwestycyjnych wycenianych według modelu wartości godziwej zgodnie z MSR 40.</p>	<p>1 stycznia 2012 r.</p>

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
MSR 19 (2011) <i>Świadczenia pracownicze</i>	<p>Zmiany wymagają aby zyski i straty aktuarialne były bezpośrednio ujmowane w innych całkowitych dochodach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmiany usuwają metodę korytarza stosowaną w przeszłości do ujmowania zysków i strat aktuarialnych, oraz • wyeliminują możliwość ujmowania wszystkich zmian w zobowiązaniach z tytułu określonych świadczeń i w aktywach programu świadczeń pracowniczych w wyniku finansowym, co jest aktualnie dozwolone zgodnie z wymogami MSR 19. Zmiany wymagają również aby spodziewany zwrot z aktywów planu rozpoznawany w rachunku zysków i strat był skalkulowany w oparciu o wskaźnik użyty do dyskontowania zobowiązania z tytułu określonych świadczeń. 	Zmiany nie mają zastosowania dla Grupy, ponieważ nie posiada ona żadnych programów określonych świadczeń.	1 stycznia 2013 r.
MSR 27 (2011) <i>Jednostkowe sprawozdania finansowe</i>	MSR 27 (2011) pozostawia istniejące wymagania MSR 27 (2008) co do rachunkowości i ujawnień w jednostkowych sprawozdaniach finansowych z kilkoma drobnymi uściśleniami. Także istniejące wymogi MSR 28 (2008) i MSR 31 dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych zostały włączone do MSR 27 (2011). Standard już nie zawiera zasad kontroli i wymagań dotyczących sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, które zostały przeniesione do MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i> .	Grupa nie oczekuje, aby powyższa zmiana miała znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ nie skutkuje to zmianą polityki rachunkowości.	1 stycznia 2013 r.
MSR 28 (2011) <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i we wspólnych przedsięwzięciach</i>	<p>W MSR 28 dokonano ograniczonych zmian:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia przeznaczone do sprzedaży.</i> MSSF 5 <i>Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana</i> jest stosowany do inwestycji, lub części inwestycji, w jednostkę stowarzyszona lub wspólne przedsięwzięcie, które spełnia kryteria zaklasyfikowania jako przeznaczone do sprzedaży. Do zatrzymanej części inwestycji, której nie 	Grupa nie oczekuje, że zmieniony standard będzie miał znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ nie posiada żadnych inwestycji w jednostki stowarzyszone lub wspólne przedsięwzięcia, na które wpłynęłyby te zmiany.	1 stycznia 2013 r.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	<p>zaklasyfikowano jako przeznaczona do sprzedaży, stosuje się metodę praw własności aż do momentu zbycia części przeznaczonej do sprzedaży. Po zbyciu zatrzymana inwestycja jest ujmowana metodą praw własności, jeśli zatrzymana inwestycja nadal stanowi inwestycję w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie.</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Zmiany w inwestycjach utrzymywanych w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach.</i> Wcześniej MSR 28 (2008) i MSR 31 wskazywały, że zaprzestanie znaczącego wpływu lub współkontroli powodowało we wszystkich przypadkach konieczność ponownej wyceny zatrzymanych udziałów, nawet jeśli znaczący wpływ zamieniał się we współkontrolę. MSR 28 (2011) wymaga, aby w takich sytuacjach zatrzymane inwestycje nie były ponownie wyceniane. 		
Zmiany do MSR 32 <i>Instrumenty finansowe: prezentacja –</i> Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	<p>Zmiany nie wprowadzają nowych zasad dotyczących kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych; Wyjaśniają one natomiast kryteria dotyczące kompensat, co ma na celu usunięcie niespójności w ich stosowaniu.</p> <p>Zmiany objaśniają, że jednostka posiada tytuł prawny do kompensaty, jeśli ten tytuł:</p> <ul style="list-style-type: none"> nie jest zależny od przyszłych zdarzeń; oraz jest wykonalny zarówno w normalnym toku działalności jak i w przypadku niedotrzymania umowy, niewypłacalności lub upadłości jednostki oraz wszystkich stron trzecich. 	Grupa nie oczekuje, aby zmieniony standard miał znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ w praktyce generalnie nie stosuje zasad kompensowania w odniesieniu do posiadanych aktywów i zobowiązań finansowych ani nie zawarła ramowych umów dotyczących kompensat.	1 stycznia 2014 r.
KIMSF 20: <i>Koszty usuwania nadkładu poniesione w fazie produkcji w kopalni odkrywkowej</i>	<p>Interpretacja zawiera wymagania dotyczące rozpoznawania kosztów usuwania nadkładu poniesionych w fazie produkcji, oraz wyceny składnika aktywów dotyczącego usuwania nadkładu przy początkowym ujęciu oraz po początkowym ujęciu.</p> <p>W zakresie, w jakim korzyści z usuwania nadkładu w fazie</p>	Grupa nie oczekuje, aby interpretacja miała wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ nie prowadzi działań związanych z usuwaniem nadkładu.	1 stycznia 2013 r.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE	Rodzaj przewidywanej zmiany w zasadach rachunkowości	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
	<p>produkcji są realizowane w formie wyprodukowanych zapasów, koszty usuwania nadkładu są ujmowane zgodnie z MSR 2 <i>Zapasy</i>.</p> <p>Koszty usuwania nadkładu poniesione w fazie produkcji, które powodują lepszy dostęp do wydobywanego w przyszłości złoża, są ujmowane, jako składnik aktywów trwałych, tylko jeśli wszystkie poniższe kryteria zostaną spełnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jest prawdopodobne, że przyszłe korzyści wpłyną do jednostki; • jednostka jest w stanie zidentyfikować składnik złoża, do którego dostęp ulegnie poprawie; • koszty dotyczące usuwania nadkładu związane z tym składnikiem mogą być wiarygodnie oszacowane. <p>Składnik aktywów dotyczący usuwania nadkładu ujmuje się, jako zwiększenie istniejącego składnika aktywów.</p> <p>Składnik aktywów dotyczący usuwania nadkładu wycenia się według kosztów wytworzenia przy początkowym ujęciu, a następnie albo według kosztów wytworzenia, albo w wartości przeszacowanej, po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości, według zasad stosowanych dla istniejącego składnika aktywów, którego jest częścią.</p> <p>Interpretacja wymaga również, aby w sytuacji, gdy koszty związane ze składnikiem aktywów dotyczącym usuwania nadkładu i wyprodukowanymi zapasami nie są możliwe do wyodrębnienia, jednostka dokonała podziału kosztów związanych z usuwaniem nadkładu w fazie produkcji pomiędzy składnik aktywów i zapasy na podstawie „odpowiedniego” pomiaru produkcji.</p>		

1. Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących „Grupę” oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego.

Sprawozdanie zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości amortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Za wybór, stosowanie, rozwój i sprawdzenie trafności przyjętych estymacji odpowiada jednostka merytoryczna Grupy, przyjęte założenia są następnie zatwierdzane przez kierownictwo Grupy. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Zgodność rzeczywistych wyników i dokonanych szacunków i założeń jest weryfikowana na bieżąco. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i w okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej prezentowane zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wszystkie jednostki objęte konsolidacją sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z jednolitymi obowiązującymi w całej Grupie MSSF, na ten sam dzień bilansowy.

2. Podstawy konsolidacji

Metoda nabycia

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów niekontrolujących. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt połączenia jest niższy od udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań, zobowiązań warunkowych przejętej jednostki zależnej, Grupa dokonuje ponownej oceny identyfikacji i wyceny możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej oraz wyceny kosztu połączenia. Ewentualna nadwyżka pozostała po dokonaniu ponownej oceny jest ujmowana od razu w Rachunku zysków i strat.

Jednostki zależne

Jednostki zależne są to wszelkie podmioty (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia) kontrolowane przez Grupę, co oznacza, iż Grupa w sposób bezpośredni lub pośredni wpływa na politykę finansową i operacyjną danego podmiotu w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych. Przy dokonywaniu oceny czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się między innymi istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

O sprawowaniu kontroli można mówić również wtedy, gdy jednostka dominująca posiada połowę lub mniej praw głosu w danej jednostce gospodarczej i jeżeli:

- a) dysponuje więcej niż połową praw głosu na mocy umowy z innymi inwestorami,
- b) posiada zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki gospodarczej na mocy statutu lub umowy,
- c) posiada zdolność mianowania lub odwoływania większości członków zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką lub
- d) dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Transakcje, rozrachunki i nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Nie zrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia. Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w Rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych kapitałach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Nie zrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów.

3. Waluta funkcjonalna oraz waluta prezentacji

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Grupy.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, zarówno tych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, jak i klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży lub utrzymywane do terminu zapadalności, są wykazywane w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy są wykazywane w Rachunku zysków i strat, natomiast różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży są wykazywane w kapitale z aktualizacji wyceny.

4. Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Grupa dokonuje podziału instrumentów finansowych objętych zakresem MSR 39 zgodnie z następującymi kategoriami: instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, pożyczki i należności, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, pozostałe zobowiązania finansowe. O klasyfikacji aktywów finansowych decydują osoby odpowiedzialne merytorycznie w momencie ich początkowego ujęcia.

- *Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat*

Do tej kategorii są zaliczane składniki aktywów lub zobowiązań finansowych, które są kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu (to znaczy: które zostały nabyte lub zaciągnięte w celu odsprzedaży w krótkim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi Grupa zarządza łącznie w celu generowania krótkoterminowych zysków lub stanowią instrumenty pochodne, poza instrumentami pochodnymi będącymi gwarancjami finansowymi oraz tymi, które zostały wyznaczone i spełniają definicję efektywnego instrumentu zabezpieczającego), lub przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Wyznaczenie takie może mieć miejsce tylko wówczas gdy: (i) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione; (ii) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat); (iii) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy.

- *Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności.*

Są to aktywa finansowe, za wyjątkiem instrumentów pochodnych, o ustalonych przepływach pieniężnych i terminie wymagalności, które Grupa ma zamiar i możliwość utrzymywać do terminu zapadalności, inne niż 1) wyznaczone przy początkowym ujęciu przez Grupę jako wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, 2) wyznaczone jako dostępne do sprzedaży, 3) spełniające definicję pożyczek i należności.

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności nie mogą być przeklasyfikowane do innych kategorii instrumentów finansowych lub sprzedawane. Grupa nie może klasyfikować żadnych aktywów finansowych jako utrzymywane do terminu zapadalności przez okres 2 lat (a istniejące musi przenieść do grupy dostępne do sprzedaży) w przypadku, gdy zaistniała sprzedaż lub reklasyfikacja składnika portfela aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, jeżeli zdarzenie to dotyczyło więcej niż nieznaczącej części portfela. Nie dotyczy to sytuacji jeżeli zdarzenie sprzedaży lub reklasyfikacji, o którym mowa powyżej, nastąpiło na tyle blisko terminu wymagalności (wykupu), że zmiany rynkowych stóp procentowych nie miałyby istotnego wpływu na wartość godziwą składnika aktywów finansowych, zdarzenie nastąpiło po odzyskaniu przez jednostkę zasadniczej części kwoty nominalu, lub zdarzenie nastąpiło w efekcie niemożliwego do przewidzenia przez Grupę jednostkowego, niepowtarzalnego, nie poddającego się kontroli Grupy zdarzenia.

- *Pożyczki i należności*

Do kategorii tej zalicza się aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi o ustalonych lub możliwych do określenia płatnościach, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż 1) aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, 2) aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę jako dostępne do sprzedaży, 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytowej.

- *Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży*

Kategorię tą stanowią aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie zostały zaklasyfikowane jako: pożyczki i należności, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

- *Pozostałe zobowiązania finansowe*

Jako pozostałe zobowiązania finansowe Grupa klasyfikuje wszystkie zobowiązania finansowe nie zaliczone do kategorii instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, w tym w szczególności depozyty przyjęte oraz pożyczki otrzymane.

Ujmowanie instrumentów finansowych w bilansie

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w bilansie, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów finansowych ujmowane są w dniu zawarcia transakcji.

Wszystkie instrumenty finansowe w momencie początkowego ujęcia są wyceniane do wartości godziwej skorygowanej, w przypadku instrumentów finansowych innych niż klasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być przypisane bezpośrednio do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Zaprzestanie uznawania instrumentów finansowych w bilansie

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Grupy w momencie, kiedy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z nim związanych lub, kiedy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych na podmiot trzeci. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu;
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie;
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w bilansie Grupy do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygał.

Wycena instrumentów finansowych po ujęciu początkowym w bilansie

Po początkowym ujęciu instrumenty finansowe wyceniane są następująco:

- *Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat*
Instrumenty te są wyceniane do wartości godziwej a zmiany wartości odnoszone są bezpośrednio na Rachunek zysków i strat Grupy.
- *Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności oraz pożyczki i należności*
Ta kategoria instrumentów finansowych wyceniana jest zgodnie z metodologią zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Utrata wartości odnoszona jest na wynik finansowy.
- *Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży*
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży Grupa wycenia do wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym do momentu wyłączenia składnika aktywów z bilansu (kiedy to skumulowany zysk/strata są ujmowane w Rachunku zysków i strat).

Odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, są ujmowane w przychodach odsetkowych.

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, iż nastąpiła utrata wartości tego składnika aktywów, to Grupa rozpoznaje odpis aktualizujący w sposób opisany w punkcie **6 Utrata wartości aktywów finansowych**.

- *Pozostałe zobowiązania finansowe*

Instrumenty finansowe stanowiące pozostałe zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Wycena do wartości godziwej opiera się w pierwszej kolejności na bieżących cenach kupna danego instrumentu na aktywnym rynku. W przypadku, gdy wyceniany instrument nie jest notowany na aktywnym rynku Grupa ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych na normalnych zasadach rynkowych transakcji, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji, oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

5. Rachunkowość zabezpieczeń i instrumenty pochodne

Wycena do wartości godziwej

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji. Rynek jest uważany za aktywny, gdy kwotowane ceny instrumentów są regularnie dostępne i wynikają z rzeczywistych transakcji zawieranych na tym rynku oraz reprezentują poziom, po którym Grupa mogłaby zawrzeć takie transakcje. W przypadku, gdy rynek instrumentów nie jest aktywny, Grupa określa wartość godziwą z wykorzystaniem technik wyceny, w tym modeli bazujących na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modeli wyceny opcji. Stosowane przez Grupę techniki wyceny oparte są o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, Grupa wykorzystuje w technikach wyceny własne szacunki parametrów wyceny w oparciu o swoją najlepszą wiedzę i doświadczenie.

Ujmowanie wbudowanych instrumentów pochodnych

Grupa wydziela i ujmuje w bilansie wbudowane instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą (nie będącą instrumentem pochodnym) oraz wbudowany instrument pochodny, który w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną, modyfikuje część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej.

Spełniające określone niżej warunki, wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne. Instrumenty te są wyceniane według wartości godziwej a ich zmiany wartości godziwej wykazuje się w Rachunku zysków i strat. Wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się i wycenia odrębnie od umowy zasadniczej w przypadku łącznego zaistnienia następujących warunków:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi;
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego; oraz
- hybrydowy (łączny) instrument finansowy nie jest zaliczany do instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, od rodzaju zabezpieczenia oraz od rodzaju zabezpieczanej pozycji.

Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające – rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne wykorzystywane są m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykami stopy procentowej oraz kursu walutowego wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. Niektóre instrumenty pochodne wyznacza się jako zabezpieczenie:

- ✓ przepływów pieniężnych, które przypisać można ujętemu składnikowi aktywów lub zobowiązań, lub wysoce prawdopodobnej planowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych), lub
- ✓ wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej).

Kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosuje się pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych w MSR 39.

- ✓ W momencie ustanowienia zabezpieczenia, formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających. Dokumentacja obejmuje identyfikację pozycji zabezpieczanej lub transakcji, pozycji zabezpieczającej i charakter zabezpieczanego ryzyka. Dokumentuje się również, w momencie ustanowienia zabezpieczenia i przez cały czas jego trwania, ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z pozycji zabezpieczanej;
- ✓ Grupa przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych i zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego (prospektywny test efektywności);

- ✓ Zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej, prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego (test wysokiego prawdopodobieństwa);
- ✓ Skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego;
- ✓ Zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania (retrospektywny test efektywności).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym poprzez pozostały dochód całkowity, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w Rachunku zysków i strat. Zyski i straty ujęte w kapitale własnym (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do Rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych odniesione na kapitał, jako efektywne zabezpieczenie zyski i straty, odnoszone są do wyniku sukcesywnie, w okresach w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat bezpośrednio z kapitałów lub przenoszone są z kapitału do początkowego kosztu nabycia w bilansie i odnoszone do wyniku sukcesywnie w okresach, w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej, ujmuje się w Rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza. To znaczy: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w Rachunku zysków i strat, zaś zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w Rachunku zysków i strat. Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu. W przypadku pozycji zabezpieczanej, będącej składnikiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się w Rachunku zysków i strat. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

Zaprzestanie rachunkowości zabezpieczeń

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w Rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta bezpośrednio w kapitale na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie niniejszej wyceny do Rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są wykazywane w Rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”, co opisano poniżej.

Grupa stosuje następujące zasady ujmowania zysków i strat z wyceny instrumentów pochodnych:

1) *Transakcje walutowe forward (FX forward)*

Transakcje forward są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji FX forward są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje FX forward jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

2) *Transakcje SWAP walutowy (FX SWAP)*

Transakcje FX SWAP są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem krzywych stóp procentowych uwzględniających spread wynikający z aktualnych warunków rynkowych. Zmiany wartości godziwej transakcji FX SWAP są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje FX SWAP jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

3) *Transakcje SWAP stopy procentowej (IRS)*

Transakcje IRS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji IRS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje IRS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

4) *Transakcje Cross – Currency Swap (CCS)*

Transakcje CCS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem krzywych stóp procentowych skorygowanych o rynkowy spread z uwzględnieniem jego struktury terminowej. Zmiany wartości godziwej transakcji CCS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje CCS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

5) *Transakcje typu IRS z wbudowanymi opcjami*

Transakcje są wyceniane według wartości godziwej; komponent swapowy jest wyceniany przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych, natomiast komponent opcyjny wyceniany jest przy pomocy modeli wyceny opcji. Zmiany wartości godziwej wymienionych transakcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat. Komponent opcyjny stanowi zabezpieczenie opcji wbudowanych w papiery wartościowe lub depozyty oferowane przez Bank.

6) *Opcje walutowe*

Transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji. W przypadku opcji wystawionych przez kontrahentów Banku, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego. Zmiany wartości godziwej opcji walutowych są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

7) *Transakcje Forward Rate Agreement (FRA)*

Transakcje FRA są wyceniane do wartości godziwej przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji FRA są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

8) *Transakcje terminowe na cenę surowca*

Transakcje terminowe na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodologię dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych wykorzystując ceny referencyjne ustalane na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

9) *Opcje na cenę surowca*

Transakcje opcyjne na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli wyceny opcji i wykorzystaniem cen referencyjnych ustalanych na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

6. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Utrata wartości składnika lub grupy aktywów finansowych (skutkująca poniesieniem straty) ma miejsce wyłącznie, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych Grupa zalicza informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np.: niespłacenie lub opóźnienie spłaty odsetek lub części kapitału;
- dokonanie przez Grupę ustępstw lub udogodnień na rzecz dłużnika (ze względów ekonomicznych i prawnych wynikających z jego trudności finansowych), które w innych okolicznościach nie byłyby brane pod uwagę;
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi;
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
 - negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie lub
 - warunki ekonomiczne w kraju lub na rynku lokalnym wpływające na utratę wartości aktywów należących do danej grupy.

W pierwszej kolejności Grupa ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości dla istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Podstawą tego procesu jest podział portfela kredytowego Grupy na istotne ekspozycje kredytowe (kryterium wysokości zaangażowania) oraz pozostałe homogeniczne grupy kredytów. Jeżeli w wyniku oceny stwierdza się, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości, składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która następnie podlega kolektywnej ocenie pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną, nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

W przypadku, gdy istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub innych aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. W kalkulacji bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia się przepływy pieniężne wynikające z możliwości przejęcia zabezpieczenia lub innych źródeł zewnętrznych.

Dla celów kolektywnej oceny utraty wartości, ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych kolektywnie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie. W celu wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo wykorzystuje się, między innymi, prawdopodobieństwo wystąpienia straty (parametr PD). Modyfikacje parametru PD pozwalają na uwzględnienie specyfiki poszczególnych produktów oraz okresów ujawniania się strat na tych produktach. Podejście to w szczególności pozwala na wykrycie na dzień bilansowy strat kredytowych: 1) poniesionych i udokumentowanych, jak również 2) poniesionych lecz jeszcze nieudokumentowanych (tzw. odpis aktualizujący wartość należności „IBNR”).

Utrata wartości wykazywana jest jako zmniejszenie wartości bilansowej składnika aktywów, zaś kwota straty (utworzonego w okresie odpisu aktualizującego) obciąża Rachunek zysków i strat okresu.

Nieściągalne ekspozycje kredytowe są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu przeprowadza się wymagane procedury i ustala kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanych kwot, odpisy z tytułu utraty wartości kredytów w Rachunku zysków i strat ulegają odpowiedniemu zmniejszeniu.

Jeżeli w kolejnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w Rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, uwzględnia się znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia.

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, jeśli zmniejszenie wartości godziwej tych aktywów ujmowane było bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym, usuwane są z kapitału własnego i ujmowane w Rachunku zysków i strat, mimo iż składnik aktywów finansowych nie został usunięty z bilansu.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w Rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w Rachunku zysków i strat.

Straty z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez Rachunek zysków i strat.

Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w Rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w Rachunku zysków i strat.

7. Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych dokonywane jest jedynie w przypadku gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i pasywów następuje jednocześnie.

8. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży

Transakcje repo i sell-buy back oraz transakcje reverse-repo i buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Grupa prezentuje w bilansie aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy back) jednocześnie ujmując po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Grupę ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są usuwane z bilansu i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszty/przychody odsetkowe i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

9. Należności z tytułu umów leasingu

Grupa jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w bilansie Grupy. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jest również stroną umów leasingowych na podstawie których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres. Są to umowy (głównie najmu lub dzierżawy), które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego (leasing operacyjny). Opłaty leasingowe wynikające z tych umów ujmowane są jako koszty w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

10. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Do rzeczowych składników aktywów trwałych zalicza się środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wartości ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i nie podlegają amortyzacji.

Grupa ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w Rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Koszty napraw i utrzymania rzeczowych aktywów trwałych obciążają Rachunek zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym zostały poniesione.

Koszty finansowania zewnętrznego związane z nabyciem, budową czy wytworzeniem składnika aktywów, Grupa ujmuje jako koszty okresu, w którym je poniesiono.

Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej, powodujący w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych dla Grupy.

Głównymi składnikami wartości niematerialnych są licencje na oprogramowanie komputerowe.

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Nakłady związane z ulepszaniem lub utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Wszystkie wartości niematerialne podlegają okresowym przeglądom w celu weryfikacji czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby przeprowadzenia testu na utratę wartości oraz dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową, zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji, przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania.

Nie amortyzuje się gruntów, nakładów na rzeczowe aktywa trwałe oraz nakładów na wartości niematerialne. Nie dokonuje się także odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem trwałej utraty wartości na każdy dzień bilansowy.

Bilansowe stawki amortyzacyjne stosowane dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych oraz dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

Wybrane grupy środków trwałych:

budynki bankowe	2,5%
inwestycje w obiektach obcych	na czas trwania umowy najmu
zespoły komputerowe	30%
urządzenia sieciowe	30%
środki transportowe	20%
urządzenia telekomunikacji	10%

Wartości niematerialne (oprogramowanie):

główne aplikacje (systemy)	10%
dla innego oprogramowania komputerowego przyjmuje się stawkę nie większą niż 50%, w zależności od planowanego okresu użytkowania.	

Wartość amortyzacji obciąża koszty operacyjne Rachunku zysków i strat.

11. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia w kwocie niższej z:

(a) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży, i

(b) jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

12. Utrata wartości aktywów trwałych

Grupa na każdy dzień bilansowy dokonuje weryfikacji wartości bilansowych aktywów trwałych pod kątem istnienia dowodów wskazujących na utratę wartości. W przypadku, gdy efekt analizy jest pozytywny Grupa szacuje wartość odzyskiwalną składnika aktywów i ujmuje w rachunku zysków i strat odpis aktualizacyjny, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza od wartości bilansowej.

Odpis aktualizujący ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością odzyskiwalną składnika aktywów. Wartość odzyskiwalna odpowiada cenie sprzedaży netto składnika aktywów lub jego wartości użytkowej zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość użytkowa ustalana jest dla poszczególnych składników aktywów, w przypadku, gdy dany składnik aktywów generuje przepływy środków pieniężnych znacząco niezależne od tych generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych, niezależne od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwanej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Grupa ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Jeśli zgodnie z par 21 MSR 36 brak jest przyczyny, by sądzić że wartość użytkowa danego składnika aktywów istotnie przewyższa jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty jego sprzedaży, za wartość odzyskiwaną przyjmuje się wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Dotyczy to w szczególności składników aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony poprzez wynik finansowy do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej danego składnika aktywów przy założeniu, iż nie dokonano odpisu aktualizującego, a amortyzacja była kontynuowana.

13. Koszty rozliczane w czasie oraz przychody przyszłych okresów.

Koszty rozliczane w czasie (aktywa) dotyczą tych wydatków, których rozliczenie w ciężar Rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty rozliczane w czasie (aktywa) są ujmowane w pozycji „Pozostałe aktywa” aktywów bilansu.

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie (pasywa) są rezerwy na koszty wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Rezerwy te wykazuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń oraz niektóre rodzaje dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do Rachunków zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Są one ujmowane w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

14. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy 1) na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i 2) prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków odzwierciedlających korzyści ekonomiczne, oraz 3) można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudziła uzasadnione oczekiwanie u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom.

Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodrzeczny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

15. Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy) obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne.

Grupa ujmuje przewidywaną nie zdyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Grupy jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Grupy.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Grupy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach, które nie są w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy. Zgodnie z Regulaminem Wynagradzania Pracowników oraz Kodeksem Pracy, pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat i osiągnięciu wymaganego wieku, przysługuje prawo do otrzymania odprawy emerytalnej. Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej.

Rezerwy z tytułu krótkoterminowych i długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” bilansu w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w Rachunku zysków i strat.

Grupa realizuje program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia zwany programem określonych składek. Na mocy tego programu Grupa jest zobowiązana prawem do odprowadzania ustalonej kwoty składek do państwowego funduszu emerytalnego. Ze środków funduszu obejmujących również zwrot uzyskany z inwestowania składek wypłacane są pracownikowi świadczenia po okresie zatrudnienia. W rezultacie na Grupie nie ciąży prawne ani zwyczajowo oczekiwane zobowiązanie do zapłacenia dodatkowych składek, jeżeli fundusz emerytalny nie będzie posiadał aktywów w wysokości wystarczającej do zapłaty należnych świadczeń.

16. Kapitał własny Grupy

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz statutem.

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego.

Jeżeli jednostka nabywa własne instrumenty kapitałowe, to kwotę zapłaconą, łącznie z kosztami bezpośrednio się do tego odnoszącymi, ujmuje się jako zmianę w kapitale własnym. Nabyte akcje własne ujmuje się jako akcje własne i ujawnia się je jako zmniejszenie kapitału własnego do momentu ich anulowania.

Dywidendy za rok obrotowy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej (nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną) tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji pomniejszonej o bezpośrednie, poniesione koszty z nią związane.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz efekt wyceny zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych pomniejszone odpowiednio o odpisy z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tym związane. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa (pozostała część kapitału zapasowego, kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego) lub stanowią zyski/straty z lat ubiegłych, lub także wynik finansowy netto bieżącego okresu.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w Banku tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto bieżącego okresu stanowi wynik z Rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Straty przypadające udziałom niekontrolującym, a przewyższające wartość przypadającego na nie kapitału własnego, obciążają kapitał własny Grupy.

17. Gwarancja finansowa

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjanta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjanta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

Udzielone gwarancje finansowe są wyceniane w kwocie wyższej z:

- (a) kwoty będącej najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku wynikającego z gwarancji finansowej, przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa jej realizacji;
- (b) kwoty rozpoznanej w momencie początkowego ujęcia, skorygowanej o rozliczoną kwotę prowizji otrzymanej za udzielenie gwarancji.

18. Wynik z tytułu odsetek

Jednostki Grupy w Rachunku zysków i strat ujmują wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Przychody/koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat. Przychody odsetkowe od dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii są ujmowane w „Przychodach odsetkowych” Rachunku zysków i strat.

Wynik z tytułu odsetek obejmuje również przychody oraz koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych desygnowanych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w rachunkowości zabezpieczeń szczegółowy opis istniejących relacji zabezpieczających zawiera nota (17).

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek i niektórych prowizji (stanowiących integralną część stopy procentowej) do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe przepływy pieniężne (w okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego) do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne różnice z tytułu premii lub dyskonta.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. W przychodach odsetkowych ujmowane są także koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy kredytowej ponoszone przez Grupę (głównie prowizje płacone agentom zewnętrznym i własnym za zawarcie umowy kredytu hipotecznego oraz związane z tym typem umów koszty wyceny nieruchomości), które stanowią składową rachunku efektywnej stopy procentowej i podlegają rozliczeniu w czasie.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według amortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, przychody odsetkowe ujmowane są w Rachunku zysków i strat, lecz wyliczane są od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość).

W takim przypadku do wyliczenia przychodów odsetkowych stosowana jest stopa procentowa, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

19. Przychody z tytułu prowizji/ Koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu prowizji od obsługi rachunków bankowych, operacji z tytułu obsługi kart płatniczych, z działalności maklerskiej, są zaliczane do wyniku w momencie wykonania usługi, zaś pozostałe prowizje i opłaty są rozliczane w czasie.

Jako podstawowe typy prowizji związanych z działalnością kredytową Grupa wyróżnia między innymi opłaty i prowizje przygotowawcze oraz prowizje od niewykorzystanego zaangażowania.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych. Inne integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu. Opłaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium. W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat i nieustalonych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym i kredytów z tytułu kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie przez okres ważności karty lub limitu kredytu w rachunku bieżącym metodą liniową, i zaliczane do przychodów prowizyjnych.

W związku z dokonaniem istotnej czynności polegającej na pośrednictwie w sprzedaży polis ubezpieczeniowych Bank w momencie początkowego ujęcia należności kredytowych, ujmuje w Rachunku zysków i strat wartość godziwą świadczonej usługi sprzedaży polisy ubezpieczeniowej. Pozostała część opłat z tytułu ubezpieczenia Bank rozlicza w czasie jako integralną część efektywnej stopy procentowej i ujmuje w Rachunku zysków i strat w pozycji przychodów odsetkowych.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak:

- usługi zarządzania aktywami;
- usługi zarządzania środkami pieniężnymi;
- przychody z tytułu partycypacyjnego systemu wynagradzania Banku za udział w ubezpieczeniu produktów bankowych (Bankowi jest wypłacana część zysków wypracowanych przez ubezpieczyciela przy współpracy z Bankiem) ,
- usługi maklerskie;
- opłaty za wypłatę środków przed terminem umownym lokaty;

są rozpoznawane w Rachunku zysków i strat na bazie kasowej.

20. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w Rachunku zysków i strat Grupy w dniu ustalenia praw udziałowców /akcjonariuszy do ich otrzymania.

21. Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz pozostałe zyski i straty wynikające z działalności inwestycyjnej.

22. Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów / zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej, a także wynik z pozycji wymiany.

Wynik z pozycji wymiany obejmuje: i) wynik zrealizowany oraz wynik z wyceny transakcji FX spot i FX Forward ii) dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i nie zrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych, po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP i wpływające na przychody lub koszty z pozycji wymiany.

23. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody nie związane bezpośrednio z działalnością bankową i maklerską Grupy. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania kary i grzywny.

24. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

Bieżący podatek dochodowy jest obliczany według obowiązującej stawki podatkowej i jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie odpowiednich przepisów o rachunkowości, skorygowany o przychody nie podlegające opodatkowaniu i koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych, zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu np. z tytułu darowizn.

Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w Rachunku zysków i strat lub w kapitale.

Grupa tworzy rezerwę na odroczony podatek dochodowy lub aktywo z tytułu podatku odroczonego z uwagi na przejściowe różnice z tytułu podatku dochodowego. Różnice te spowodowane są odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych i przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Rezerwę na odroczony podatek dochodowy wykazuje się w pasywach bilansu jako „Rezerwę na odroczony podatek dochodowy”. Aktywo z tytułu podatku odroczonego ujmuje się w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu podatku odroczonego”. Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy, gdy posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (nałożone przez tę samą władzę podatkową) dotyczą tego samego podatnika.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy jest tworzona metodą bilansową w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem sytuacji, gdy powstaje w wyniku amortyzacji wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych, która w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są również ujmowane w odniesieniu do niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata. Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmuje się w wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych i aktywowanych strat podatkowych.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego nie są ujmowane, gdy dotyczą ujemnych różnic przejściowych powstających w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania, przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega obniżeniu, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Grupa nie ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycją w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te ulegną odwróceniu.

Wyliczenie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony bazuje na przewidywanym stopniu realizacji wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

25. Zastosowanie szacunków w związku ze stosowanymi zasadami rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Grupy, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary dla których Grupa dokonuje oszacowań:

- *Utrata wartości kredytów i pożyczek*

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Grupa ocenia czy istnieją dane/przesłanki wskazujące na możliwe do wiarygodnego zmierzenia zmniejszenia szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnego kredytu w celu oszacowania utraty wartości.

Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji płatniczej kredytobiorców należących do określonej grupy lub sytuacji gospodarczej w danym kraju lub jego części, co ma związek z problemami występującymi w tej grupie aktywów. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

- *Wartość godziwa instrumentów finansowych*

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny zgodnie ze stosowaną przez Grupę polityką rachunkowości. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny opcji. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają rzeczywisty poziom wartości godziwej wycenianych instrumentów. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku.

W przypadku braku pochodzących z aktywnego rynku parametrów wyceny, wartość godziwa jest określana w oparciu o zastosowanie technik wyceny wykorzystujących szacunkowe parametry wsadowe.

Grupa wycenia instrumenty finansowe stosując poniższe metody wyceny w następującej hierarchicznie kolejności:

- Ceny kwotowane na aktywnym rynku identycznych instrumentów dla następujących instrumentów finansowych:
 - dłużne papiery skarbowe stałokuponowe i zerokuponowe oraz zmiennoprocentowe;
- Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku dla następujących instrumentów finansowych:
 - Dłużne papiery skarbowe zmiennoprocentowe,*
 - Instrumenty pochodne:*
 - FRA, IRS, CIRS,
 - FX Swap, FX Forward,
 - Instrumenty pochodne wbudowane,
 - Opcje wystawione przez Grupę,
 - Bony emitowane przez Bank Centralny,
 - transakcje terminowe na cenę surowca.

- Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku:

Dłużne papiery wartościowe pozostałych emitentów (np. gminy),

Instrumenty pochodne:

- Opcje walutowe nabyte przez Grupę.

Najważniejszym parametrem nie pochodzącym z aktywnego rynku i wykorzystywanym przez Grupę do wyceny instrumentów finansowych jest komponent ryzyka kredytowego z tytułu zawartych przez Grupę transakcji w instrumentach pochodnych z klientami niebankowymi, w sytuacji, gdy niepewność, co do zdolności klienta do przyszłego rozliczenia transakcji naraża Grupę na potencjalną stratę.

- *Utrata wartości innych aktywów trwałych*

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady również opierają się na szacunkach.

- *Inne wartości szacunkowe*

Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuariálną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych.

W odniesieniu do niektórych krótkoterminowych świadczeń pracowniczych (premie dla wyższej kadry kierowniczej), Zarząd Grupy dokonuje szacunków wysokości świadczeń na dzień bilansowy. Ostateczna kwota przedmiotowych świadczeń pracowniczych jest ustalana decyzją Rady Nadzorczej Banku.

VII. SEGMENTY OPERACYJNE

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

a) Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi czynnikami wzrostu portfela są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturalne. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

b) Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

c) Bankowość Inwestycyjna i Skarbcowa

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

d) Niealokowane (Pozostałe) aktywa i pasywa oraz przychody i koszty

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego zostało zaprezentowane tylko na poziomie Grupy.

Kolumna „pozostałe” w Rachunku zysków i strat obejmuje przychody z tytułu korekty rozliczeń podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany, jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarbu i Bankowości Inwestycyjnej są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za okres 1.01.2011 - 31.12.2011 <i>w tys. PLN</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Skarbcowa i Inwestycyjna	Pozostałe	Razem Grupa BM
Wynik z tytułu odsetek	1 021 705	264 603	(144 418)	0	1 141 891
przychody odsetkowe zewnętrzne	1 348 490	585 722	785 708	0	2 719 920
koszty odsetkowe zewnętrzne	(856 964)	(512 650)	(208 415)	0	(1 578 029)
Wynik odsetkowy zewnętrzny	491 526	73 071	577 293	0	1 141 891
przychody odsetkowe wewnętrzne	989 671	490 406	(1 480 077)	0	0
koszty odsetkowe wewnętrzne	(459 492)	(298 874)	758 366	0	0
Wynik odsetkowy wewnętrzny	530 179	191 532	(721 711)	0	0
Wynik z tytułu prowizji	423 843	120 406	17 503	0	561 753
Dywidendy, Pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	91 292	51 906	54 906	0	198 103
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(4 330)	(12 184)	3 911	0	(12 603)
Przychody operacyjne razem	1 532 510	424 731	(68 098)	0	1 889 143
Koszty osobowe	(383 433)	(123 381)	(33 357)	0	(540 171)
Koszty administracyjne	(409 108)	(79 807)	(30 159)	0	(519 075)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(103 007)	(80 040)	9 270	0	(173 777)
Amortyzacja	(55 061)	(7 983)	(1 788)	0	(64 833)
Koszty operacyjne razem	(950 610)	(291 211)	(56 035)	0	(1 297 855)
Wynik operacyjny	581 900	133 520	(124 133)	0	591 288
Udział w wynikach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	0	0	(232)		(232)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	581 900	133 520	(124 365)	0	591 056
Podatek dochodowy	0	0	0		(124 591)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	0	0	0		466 464

BILANS wg stanu na 31.12.2011 <i>w tys. PLN</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Skarbcowa i Inwestycyjna	Pozostałe	Razem Grupa BM
Aktywa					
Aktywa segmentu	29 727 878	13 538 125	7 572 096	0	50 838 099
Aktywa alokowane do segmentu	3 403 840	1 180 685	(4 584 525)	0	0
Razem	33 131 718	14 718 810	2 987 571	0	50 838 099
Pasywa					
Pasywa segmentu	27 971 468	13 447 209	4 833 182	0	46 251 859
Pasywa alokowane do segmentu	2 287 224	173 654	(2 460 878)	0	0
Kapitały alokowane do segmentu	2 873 026	1 097 947	615 267	0	4 586 240
Razem	33 131 718	14 718 810	2 987 571	0	50 838 099

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za okres 1.01.2010 - 31.12.2010 <i>w tys. PLN</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Skarbcowa i Inwestycyjna	Pozostałe	Razem Grupa BM
Wynik z tytułu odsetek	831 653	231 888	(136 054)	0	927 487
przychody odsetkowe zewnętrzne	1 217 529	513 573	628 867	0	2 359 969
koszty odsetkowe zewnętrzne	(832 961)	(366 720)	(232 801)	0	(1 432 482)
Wynik odsetkowy zewnętrzny	384 568	146 853	396 067	0	927 487
przychody odsetkowe wewnętrzne	843 652	352 880	(1 196 533)	0	0
koszty odsetkowe wewnętrzne	(396 567)	(267 846)	664 412	0	0
Wynik odsetkowy wewnętrzny	447 086	85 035	(532 121)	0	0
Wynik z tytułu prowizji	434 115	112 253	18 556	0	564 924
Dywidendy, Pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	87 748	45 784	88 444	0	221 977
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(9 261)	(4 944)	13 009	3 111	1 914
Przychody operacyjne razem	1 344 255	384 981	(16 045)	3 111	1 716 302
Koszty osobowe	(373 714)	(118 364)	(33 800)	0	(525 878)
Koszty administracyjne	(376 430)	(75 644)	(29 052)	0	(481 126)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(126 417)	(98 251)	(2 207)	0	(226 875)
Amortyzacja	(62 738)	(9 169)	(2 714)	0	(74 621)
Koszty operacyjne razem	(939 300)	(301 427)	(67 774)	0	(1 308 501)
Wynik operacyjny	404 956	83 554	(83 819)	3 111	407 802
Udział w wynikach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności				0	
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	404 956	83 554	(83 819)	3 111	407 802
Podatek dochodowy					(81 805)
Wynik finansowy po opodatkowaniu					325 997

BILANS wg stanu na 31.12.2010 <i>w tys. PLN</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Skarbcowa i Inwestycyjna	Pozostałe	Razem Grupa BM
Aktywa					
Aktywa segmentu	29 479 718	10 231 055	7 273 645	0	46 984 418
Aktywa alokowane do segmentu	865 947	2 585 560	(3 451 507)	0	0
Razem	30 345 665	12 816 616	3 822 138	0	46 984 418
Pasywa					
Pasywa segmentu	26 086 390	10 691 351	6 115 705	0	42 893 446
Pasywa alokowane do segmentu	1 431 752	1 161 213	(2 592 966)	0	0
Kapitały alokowane do segmentu	2 827 523	964 051	299 398	0	4 090 972
Razem	30 345 665	12 816 616	3 822 138	0	46 984 418

VIII. NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Wartości prezentowane w notach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyrażone są w tysiącach zł.

(1) PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK

1. Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Przychody odsetkowe i przychody o podobnym charakterze obejmujące:		
Środki w banku centralnym	52 367	35 454
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	20 046	10 289
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 837 411	1 622 119
Transakcje z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	11 067	10 084
Instrumenty pochodne zabezpieczające	589 218	368 775
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (dłużne papiery wartościowe)	21 561	91 830
Inwestycyjne papiery wartościowe	188 250	221 419
Razem:	2 719 920	2 359 969

W linii „Instrumenty pochodne zabezpieczające” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony **w nocie (17)**

Przychody odsetkowe za rok 2011 zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 119 339 tys. zł (odpowiednio dla danych porównywalnych za rok 2010 kwota tych odsetek wynosiła 133 460 tys. zł). Niniejsze przychody odsetkowe obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto uwzględniające dokonane odpisy z tytułu utraty wartości.

(2) KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

2. Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Koszty odsetek i podobne koszty obejmujące:		
Depozyty bankowe	(8 835)	(19 501)
Kredyty i pożyczki od banków	(74 679)	(80 063)
Transakcje z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(57 545)	(45 119)
Zobowiązania wobec klientów	(1 359 184)	(1 216 618)
Zobowiązania podporządkowane	(31 593)	(25 770)
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(44 607)	(42 518)
Inne	(1 586)	(2 891)
Razem:	(1 578 029)	(1 432 482)

(3) PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI

3a. Przychody z tytułu prowizji

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Prowizje za prowadzenie rachunków	111 228	106 209
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	42 832	43 967
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	63 518	48 541
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	18 604	16 385
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	187 456	180 032
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	71 063	68 701
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	39 796	42 027
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	31 749	31 870
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	69 680	78 818
Pozostałe prowizje	11 003	8 732
Razem:	646 930	625 282

3b. Koszty z tytułu prowizji

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Prowizje za prowadzenie rachunków	(1 635)	(1 381)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(3 178)	(3 670)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(18 493)	(8 919)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(43 153)	(32 588)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(6 000)	(6 639)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(3 214)	(3 969)
Pozostałe prowizje	(9 504)	(3 192)
Razem:	(85 177)	(60 358)

W roku 2011 Bank zmienił sposób prezentacji danych finansowych w obszarze klasyfikacji prowizji na poszczególne rodzaje. Zmiany te dotyczą sposobu grupowania danych finansowych i z punktu widzenia sprawozdania finansowego mają wpływ jedynie na sposób przedstawienia informacji w powyższej nocie. W celu zachowania porównywalności danych finansowych dokonano stosownych zmian w prezentacji danych finansowych dotyczących 2010 roku w stosunku do uprzednio opublikowanych danych w sprawozdaniu Banku opublikowanym za rok 2010.

(4) PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

4. Przychody z tytułu dywidend

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	6	2
Inwestycyjne papiery wartościowe	1 948	2 001
Razem:	1 954	2 003

(5A) WYNIK Z INWESTYCYJNYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH

5a. Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Operacje instrumentami dłużnymi	2 489	6 372
Operacje instrumentami kapitałowymi i jednostkami uczestnictwa	5 930	73
Razem:	8 419	6 445

(5B) WYNIK Z INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRATORAZ WYNIK Z POZYCJI WYMIANY

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej. Kategoria ta obejmuje instrumenty kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, w chwili obecnej Grupa nie korzysta z możliwości wyznaczenia innych instrumentów finansowych jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu (tzw. fair value option).

W roku 2008 Bank dokonał przeniesienia obligacji skarbowych o wartości nominalnej 120 mln zł. z portfela „przeznaczone do obrotu” do portfela „dostępne do sprzedaży”. Informacje na temat tego przeniesienia wraz z danymi liczbowymi przedstawione zostały w Rozdziale X „Reklasyfikacja papierów dłużnych”.

5b. Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Operacje papierami wartościowymi	(12 112)	3 597
Operacje instrumentami pochodnymi	88 737	88 764
Wynik z rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, w tym:	(427)	(3 752)
- wynik z instrumentów zabezpieczających	(4 451)	(5 201)
- wynik z pozycji zabezpieczanej	4 024	1 449
Wynik z pozycji wymiany	113 685	127 198
Koszty operacji finansowych	(2 152)	(2 278)
Razem:	187 731	213 529

(6) POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

6. Pozostałe przychody operacyjne

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Zysk ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	9 434	11 059
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych do zbycia	139	713
Odszkodowania, kary i grzywny - otrzymane	9 714	21 506
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	550	1 337
Przychody związane z działalnością windykacyjną	1 400	1 574
Przychody leasingu	5 200	2 898
Przychody z tytułu korekty rozliczeń podatku od towarów i usług	0	3 111
Pozostałe	22 721	15 075
Razem:	49 156	57 273

(7) KOSZTY DZIAŁANIA

7. Koszty działania

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Koszty pracownicze:	(540 171)	(525 878)
Wynagrodzenia (w tym premie)	(456 639)	(449 223)
Narzuty na wynagrodzenia	(63 730)	(62 437)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(19 802)	(14 218)
- rezerwy na odprawy emerytalne	(1 491)	(1 648)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	(3 941)	830
- pozostałe	(14 370)	(13 400)
Koszty ogólnie - administracyjne	(519 075)	(481 126)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(52 225)	(49 148)
Koszty związane z konserwacją oprogramowania i usługami informatycznymi	(21 214)	(18 566)
Koszty wynajmu	(184 316)	(169 912)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(26 504)	(27 676)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(20 671)	(19 054)
Koszty łączności i informatyki	(66 144)	(66 345)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(17 564)	(17 479)
Podatki i opłaty różne	(18 793)	(19 099)
Koszty KIR	(2 999)	(2 655)
Koszty PFRON	(6 030)	(5 767)
Koszty BFG	(30 766)	(13 621)
Koszty Nadzoru Finansowego	(4 753)	(4 920)
Pozostałe	(67 095)	(66 883)
Razem:	(1 059 246)	(1 007 004)

(8) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

8. Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(166 315)	(212 685)
- Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(599 103)	(773 832)
- Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	419 043	557 586
- Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	4 053	3 561
- Wynik ze sprzedaży wierzytelności	9 692	0
Z tytułu odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	0	(16 538)
- Utworzenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	0	(16 538)
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(7 998)	3 998
- Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(17 226)	(7 743)
- Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	9 228	11 741
Razem:	(174 313)	(225 225)

(9) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

9. Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Majątku trwałego	(62)	568
Pozostałe aktywa	598	(2 218)
Razem:	536	(1 650)

(10) AMORTYZACJA

10. Amortyzacja

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Rzeczowych aktywów trwałych	(55 894)	(65 819)
Wartości niematerialnych i prawnych	(8 939)	(8 802)
Razem:	(64 833)	(74 621)

(11) POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

11. Pozostałe koszty operacyjne

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Strata ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	(7 663)	(10 561)
Strata ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych do zbycia	(225)	0
Odszkodowania, kary i grzywny - zapłacone	(3 861)	(2 955)
Rezerwy utworzone na roszczenia sporne	(11 468)	(2 987)
Koszty związane z działalnością leasingową	(9 364)	(11 876)
Przekazane darowizny	(330)	(314)
Koszty związane z windykacją	(19 579)	(16 492)
Koszty z tytułu wpłat do systemu rekompensat	(387)	(382)
Pozostałe	(8 882)	(9 792)
Razem:	(61 760)	(55 359)

(12) PODATEK DOCHODOWY

12a. Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Bieżący podatek	(127 584)	(73 077)
Bieżący rok	(127 584)	(73 077)
Podatek odroczony	3 009	(8 728)
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	5 977	(501)
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	(2 968)	(8 227)
Należność/(Zobowiązanie) wynikające z art. 38a CIT	(16)	0
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(124 592)	(81 805)

12b. Efektywna stawka podatkowa

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Wynik finansowy brutto	591 055	407 802
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(112 300)	(77 482)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(12 275)	(4 323)
- Przychody niepodlegające opodatkowaniu	2 145	7 670
Przychody z tytułu dywidend	477	370
Rozwiązanie pozostałych rezerw	0	0
Pozostałe	1 668	7 300
- Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(14 420)	(11 993)
Strata na zbyciu wierzytelności	(3 789)	0
Składka PFRON	(1 145)	(1 095)
Pozostałe	(9 486)	(10 898)
Należność/(Zobowiązanie) wynikające z art. 38a CIT	(16)	0
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(124 592)	(81 805)

12c. Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	31.12.2011	31.12.2010
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	652	(2 347)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	(24 077)	14 135
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	(23 425)	11 788

Począwszy od 1 stycznia 2011 r. Bank utworzył łącznie z jednostką zależną - spółką Millennium Services Sp. z o.o., Podatkową Grupę Kapitałową (PGK). PGK jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej istotą jest skupienie dwóch lub więcej podmiotów powiązanych kapitałowo pod postacią jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Utworzenie PGK nie prowadzi do powstania nowego podmiotu, a konsolidacja dokonuje się wyłącznie na poziomie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych. Zawiązanie PGK ma na celu zwiększenie efektywności zarządzania w obszarze podatkowym w ramach Grupy Kapitałowej Banku oraz ograniczenie ryzyk wynikających z obowiązków w zakresie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych, poprzez centralizację kompetencji wynikającą z przeniesienia na jeden podmiot obowiązków w zakresie obliczania i wpłacania podatku.

Postępowania kontrolne Urzędu Kontroli Skarbowej*Kontrola podatkowa w spółce Millennium Leasing Sp. z o.o.*

W wyniku kontroli przeprowadzonej przez Urząd Kontroli Skarbowej w spółce Millennium Leasing Sp. z o.o. w 2011 r., została zakwestionowana poprawność wyliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2006 w łącznej kwocie 11,4 mln zł, w tym z tytułu zaniżonego zobowiązania podatkowego za okres 1.01- 31.08.2006 - 4,8 mln zł oraz z tytułu zawyżonej straty podatkowej za okres 1.09-31.12.2006 - 6,6 mln zł. Spółka wpłaciła do Urzędu Skarbowego kwotę 6,9 mln zł wynikającą z postępowania dotyczącego zaniżonego zobowiązania wraz z odsetkami. Dokonana wpłata podatku nie jest potwierdzeniem przez Spółkę stanowiska organu podatkowego, a wydane przez organ podatkowy decyzje zostały zaskarżone przez Spółkę do sądu administracyjnego. Ostateczne rozstrzygnięcie zależy od wyniku postępowania sądowego. Po wnikliwej analizie ustaleń kontroli, Zarząd podtrzymuje prawidłowość wyliczenia podatku dochodowego za 2006 r. W ocenie Zarządu ustalenia postępowania kontrolnego UKS oraz postępowania odwoławczego są bezzasadne, a szanse wygrania sporu wysokie. W związku z tym na dzień 31 grudnia 2011 r. nie utworzono rezerwy dotyczącej opisanego postępowania.

Postępowanie kontrolne w Banku Millennium S.A.

W 2011 roku Urząd Kontroli Skarbowej przeprowadził postępowanie kontrolne w Banku Millennium S.A., w wyniku którego zakwestionowane zostało wyliczenie podatku dochodowego za rok 2005. Bank wpłacił do Urzędu Skarbowego kwotę podatku wynikającą z tego postępowania, wynoszącą wraz z odsetkami 69,4 mln złotych (w bilansie na koniec 2011 roku kwota ta jest prezentowana jako należność od Urzędu Skarbowego). Po wnikliwej analizie ustaleń kontroli Zarząd całkowicie podtrzymuje prawidłowość swojego wyliczenia podatku za rok 2005. W ocenie Zarządu ustalenia postępowania kontrolnego Urzędu Kontroli Skarbowej są bezzasadne, a kwota wpłacona do Urzędu Skarbowego zostanie w pełni odzyskana przez Bank. W konsekwencji według stanu na dzień

31 grudnia 2011 r. nie utworzono rezerwy dotyczącej opisanego postępowania kontrolnego. W styczniu 2012 Urząd Skarbowy dokonał zwrotu kwoty 66 mln podtrzymując jednak negatywne dla Banku stanowisko w sprawie. Zdarzenie to nie stanowi rozstrzygnięcia opisanego kwestii, które zależne jest od dalszych decyzji organów podatkowych oraz od wyniku ewentualnego postępowania sądowego, jak również nie wpływa ono na zmianę wyrażonej powyżej oceny Zarządu w tej kwestii.

(13) ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ

13. Zysk na jedną akcję (zł)

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Zysk po opodatkowaniu	466 464	325 997
Średnia ważona liczba akcji własnych w okresie	1 213 116 777	1 156 283 087
Zysk na jedną akcję	0,38	0,28

Zysk na jedną akcję został wyliczony poprzez podzielenie zysku netto za okres przez średnią ważoną liczbę akcji, która zmieniła się w roku 2010 w wyniku emisji akcji serii L (opis emisji przedstawiono w nocy **(36)** „*Kapitał własny*”). Jednocześnie z uwagi na charakter emisji nie zaistniała konieczność dokonania odrębnej kalkulacji rozwodnionego zysku na akcję (metodologia liczenia w przypadku braku instrumentów rozwadniających jest analogiczna jak w przypadku zysku na akcję; w następstwie czego rozwodniony zysk na jedną akcję jest równy podstawowemu zyskowi na jedną akcję).

(14) KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

14a. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2011	31.12.2010
Gotówka	631 372	480 368
Środki pieniężne na rachunkach w Banku Centralnym	1 386 138	1 570 107
Inne środki pieniężne	288	261
Razem:	2 017 798	2 050 736

Bank był zobowiązany do utrzymywania w okresie od 30 listopada 2011 r. do 1 stycznia 2012 r. w NBP na rachunku bieżącym Banku średniego salda o wartości 1 319 704 tys. zł (średnia arytmetyczna stanów środków na rachunku bieżącym w NBP ze wszystkich dni okresu rezerwowego).

Oprocentowanie środków na rachunku rezerwy obowiązkowej stanowi 0,9 stopy redyskonta i w powyższym okresie wyniosło 4,275 %.

14b. Kasa, środki w Banku Centralnym - wg struktury walutowej

	31.12.2011	31.12.2010
a. w walucie polskiej	1 764 605	1 830 411
b. w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	253 193	220 325
- waluta: USD	38 319	31 638
- waluta: EUR	117 961	120 517
- waluta: CHF	34 155	13 345
- waluta: GBP	26 410	19 488
pozostałe waluty (w tys. zł)	36 348	35 337
Razem:	2 017 798	2 050 736

(15) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE INNYM BANKOM**15a. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom**

	31.12.2011	31.12.2010
Rachunki bieżące	141 933	110 127
Lokaty w innych bankach	2 112 215	1 003 003
Kredyty i udzielone pożyczki	402 152	371 164
Inne	5	275
Odsetki	4 069	1 241
Razem należności brutto	2 660 374	1 485 810
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	0
Należności od banków netto	2 660 374	1 485 810

15b. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg terminów zapadalności

	31.12.2011	31.12.2010
Rachunki bieżące	141 933	110 127
do 1 miesiąca	2 112 220	1 003 278
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	0
powyżej 1 roku do 5 lat	402 152	371 164
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin zapadalności upłynął	0	0
Odsetki	4 069	1 241
Razem należności brutto	2 660 374	1 485 810

15c. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg struktury walutowej

	31.12.2011	31.12.2010
w walucie polskiej	671 370	387 795
w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	1 989 004	1 098 015
- waluta: USD	35 920	21 452
- waluta: EUR	1 848 010	1 027 048
- waluta: CHF	19 534	17 908
- waluta: GBP	21 120	9 743
pozostałe waluty (w tys. zł)	64 421	21 864
Razem:	2 660 374	1 485 810

15d. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków

	01.01.2011 - 31.12.2011	01.01.2010 - 31.12.2010
Stan na początek okresu	0	0
Zmiana w okresie	0	0
Stan na koniec okresu	0	0

(16) AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU) ORAZ KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ

16a. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej

	31.12.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe	316 250	980 360
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	316 250	980 360
a) bony	0	67 486
b) obligacje	316 250	912 874
Instrumenty kapitałowe	1 996	931
Kwotowane na aktywnym rynku	1 996	931
a) podmiotów finansowych	0	60
b) podmiotów niefinansowych	1 996	870
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	12 325	8 301
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	399 254	440 228
Razem:	729 825	1 429 820

16b. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)

	31.12.2011	31.12.2010
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	717 500	1 421 518
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	12 325	8 301
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	0	0
Razem	729 825	1 429 820

Informacja na temat aktywów finansowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została przedstawiona w Rozdziale XII.

16c. Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) wg wartości bilansowej

	31.12.2011	31.12.2010
- o stałej stopie procentowej	288 423	749 240
- o zmiennej stopie procentowej	27 827	231 120
Razem:	316 250	980 360

16d. Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) według terminów zapadalności

	31.12.2011	31.12.2010
do 1 miesiąca	46 723	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	63 587
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	156 812	569 631
powyżej 1 roku do 5 lat	103 939	321 597
powyżej 5 lat	8 776	25 545
Razem:	316 250	980 360

16e. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych i instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Stan na początek okresu	981 291	2 320 748
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	142 995 740	104 515 037
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(143 659 645)	(105 847 062)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	860	(7 432)
Stan na koniec okresu	318 246	981 291

16f / 27. Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 31.12.2011

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	5 828 492	8 221 506	8 681 383	2 039	256 334	254 295
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	1 600 000	700 000	0	658	780	122
Swapy na stopę procentową (IRS)	4 228 492	7 491 169	8 605 731	7 725	255 073	247 347
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcja, volatility swap, swap z opcją walutową	0	30 337	75 652	(6 345)	481	6 826
2. Walutowe instrumenty pochodne*	13 351 827	730 658	1 460 995	(172 581)	82 086	254 666
Kontrakty walutowe	1 689 413	351 370	134 005	(759)	12 474	13 234
Swapy walutowe	11 240 550	372 357	0	(151 902)	65 426	217 329
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	421 865	0	1 326 990	(19 919)	4 133	24 052
Opcje walutowe	0	6 931	0	0	52	52
3. Instrumenty wbudowane	227 928	649 041	583 712	(43 108)	0	43 108
Opcje wbudowane w depozyty	219 720	590 841	242 265	(24 163)	0	24 163
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	8 208	58 200	341 447	(18 945)	0	18 945
4. Opcje na indeksy	276 853	697 991	586 012	47 939	60 834	12 896
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	19 685 100	10 299 196	11 312 102	(165 711)	399 254	564 965
Wycena zabezpieczanego portfela pożyczek konsumpcyjnych					12 325	
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych						9 250

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

16g / 27. Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 31.12.2010

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	7 959 540	13 829 350	10 738 750	5 060	279 214	274 153
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	4 550 000	7 300 000	0	(304)	1 346	1 650
Swapy na stopę procentową (IRS)	3 409 540	6 521 623	10 590 258	8 695	274 770	266 074
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: volatility swap, swap z opcją walutową	0	7 727	148 492	(3 331)	3 098	6 429
2. Walutowe instrumenty pochodne*	10 293 639	5 310 499	4 359 678	(281 498)	86 833	368 331
Kontrakty walutowe	1 381 993	796 188	40 737	38 974	41 873	2 899
Swapy walutowe	7 637 755	636 271	56 196	(186 357)	17 034	203 391
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	1 182 265	3 844 963	4 262 745	(134 622)	27 381	162 003
Opcje walutowe	91 626	33 077	0	507	545	38
3. Towarowe instrumenty pochodne	8 443	0	0	6	268	262
Towarowe kontrakty terminowe	8 443	0	0	6	268	262
4. Instrumenty wbudowane	216 065	741 633	330 343	(47 880)	19 003	66 883
Opcje wbudowane w depozyty	200 402	688 215	0	(13 578)	19 003	32 581
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	15 663	53 418	330 343	(34 302)	0	34 302
5. Opcje na indeksy	196 531	755 308	210 040	51 498	54 910	3 412
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	18 674 218	20 636 790	15 638 811	(272 813)	440 228	713 041
Wycena zabezpieczanego portfela pożyczek konsumpcyjnych					8 301	
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych						91 290

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

(17) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE

Grupa stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

- ✓ Zabezpieczenie wartości godziwej portfela długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych;
- ✓ Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych;
- ✓ Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych;
- ✓ Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów i wydatków denominowanych w walutach obcych.

Począwszy od 1 stycznia 2006 Grupa ustanowiła pierwsze formalne powiązanie zabezpieczające przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych. Należy zaznaczyć, iż od momentu wdrożenia MSSF, zgodnie z MSR 39, efekt wyceny wszelkich instrumentów pochodnych nie zaklasyfikowanych i nie będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi, prezentowany jest w wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. Stosowanie takiej metodologii skutkowało brakiem spójności w sposobie prezentacji instrumentów finansowych w Rachunku zysków i strat. Wynik odsetkowy na transakcjach instrumentami pochodnymi zawieranymi w celu zabezpieczenia płynności w walutach obcych z ekonomicznego punktu widzenia stanowi składnik marży odsetkowej (pozwala dopasować przychód odsetkowy z tytułu udzielenia kredytów walutowych z kosztem finansowania wynikającym z portfela depozytów złotych). Wdrożenie formalnej rachunkowości zabezpieczeń umożliwiło prezentację części przedmiotowych transakcji w Rachunku zysków i strat zgodnie z ich ekonomicznym sensem.

Bank na koniec każdego miesiąca dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego i instrumentu zabezpieczającego.

Poniższa tabela zawiera opis relacji zabezpieczających ustanowionych przez Grupę, czynnych wg stanu na 31.12.2011 r.:

	Zabezpieczenie wartości godziwej portfela długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów i wydatków denominowanych w walutach obcych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej portfela długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych denominowanych w PLN, opartych o stałą stopę procentową. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez depozyty złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej przepływów pieniężnych dla części okresu - w horyzoncie czasowym trwania transakcji zabezpieczających - z tytułu zmiennoprocentowych kredytów w walucie obcej poprzez zamianę przepływów odsetkowych w walucie obcej na przepływy złote, wykorzystując w tym celu transakcje FX Swap.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych wpływów i wydatków walutowych z tytułu zmian kursu walutowego poprzez ich zamianę na przepływy złote.
Pozycje zabezpieczane	Portfel długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych denominowanych w PLN, opartych o stałą stopę procentową.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych.	Przepływy pieniężne z tytułu przyszłych wpływów i wydatków walutowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS	Transakcje FX Swap	Transakcje FX Forward
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w Rachunku zysków i strat, jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany; odsetki od aktywów zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających ujmowane są w wyniku odsetkowym	efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym; wycena instrumentów zabezpieczających oraz zabezpieczanych z tytułu różnic kursowych ujmowana jest jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających (rozliczone punkty swapowe) prezentowane są w marży odsetkowej	efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny

17a / 28. Rachunkowość zabezpieczeń	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe			Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych pozycji z tytułu zabezpieczanego ryzyka
Wg stanu na 31.12.2011	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa	
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej							
Kontrakty IRS	1 047	242 361	1 157 080	(19 841)	195	20 036	12 325
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym							
Kontrakty CIRS	2 985 885	6 458 508	26 826 634	(1 986 978)	89 392	2 076 369	x
Kontrakty FX SWAP	6 210 676	5 321 754	0	(88 359)	41 050	129 409	x
Kontrakty forward	65 212	196 209	625 364	(72 285)	0	72 285	x
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	9 262 820	12 218 832	28 609 078	(2 167 463)	130 636	2 298 099	x
Wg stanu na 31.12.2010	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa	
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej							
Kontrakty IRS	0	300 000	1 535 709	(17 700)	2 193	19 893	8 301
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym							
Kontrakty CIRS	2 849 615	5 811 116	22 018 810	(1 069 082)	78 038	1 147 120	x
Kontrakty FX SWAP	3 707 902	360 196	0	(99 509)	0	99 509	x
Kontrakty forward	47 086	141 823	649 595	(48 799)	0	48 799	x
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	6 604 603	6 613 134	24 204 114	(1 235 090)	80 231	1 315 321	x

17c. Rachunkowość zabezpieczeń z tytułu przepływów środków pieniężnych

	31.12.2011	31.12.2010
Wartość wyceny brutto ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny	126 719	(74 395)
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczana	od 01.01.12 do 08.06.22	od 01.01.11 do 08.06.22

Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat w 2011 roku wyniosła -4,6 miliona złotych (w 2010 roku było to odpowiednio -35,4 miliona zł.).

(18) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM**18a. Kredyty i pożyczki udzielone klientom**

	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone	37 984 890	33 365 376
- podmiotom gospodarczym	6 438 670	5 229 190
- klientom indywidualnym	30 699 165	27 459 922
- jednostkom budżetowym	847 055	676 264
Należności z tytułu kart płatniczych	880 549	895 822
- od podmiotów gospodarczych	29 066	12 950
- od klientów indywidualnych	851 483	882 872
Skupione wierzytelności	69 426	61 037
- podmiotów gospodarczych	7 055	10 031
- jednostek budżetowych	62 371	51 006
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	234	255
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	17 573	32 204
Należności z tytułu leasingu finansowego	3 397 143	3 410 340
Inne	1 509	7 474
Odsetki	198 382	153 270
Razem brutto	42 549 706	37 925 779
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 217 369)	(1 187 286)
Razem netto	41 332 337	36 738 493

18b. Jakość portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	42 549 706	37 925 779
- z rozpoznaną utratą wartości	2 104 134	2 195 119
- bez utraty wartości	40 445 572	35 730 660
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	1 217 369	1 187 286
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	1 028 290	989 997
- na poniesione ale jeszcze niezareportowane straty (IBNR)	189 079	197 289
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	41 332 337	36 738 493

18c. Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według metody szacunku utraty wartości

	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	42 549 706	37 925 779
- wyceniane indywidualnie	1 134 557	1 311 967
- wyceniane portfelowo	41 415 149	36 613 812
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	1 217 369	1 187 286
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	440 667	469 231
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	776 702	718 055
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	41 332 337	36 738 493

18d. Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według rodzaju klientów

	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	42 549 706	37 925 779
- korporacyjnym	10 892 513	9 497 968
- indywidualnym	31 657 193	28 427 811
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	1 217 369	1 187 286
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	628 028	643 811
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	589 341	543 475
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	41 332 337	36 738 493

18e. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg terminów zapadalności

	31.12.2011	31.12.2010
Rachunki bieżące	2 399 137	2 237 387
do 1 miesiąca	598 136	708 494
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	958 140	882 110
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 414 444	3 463 795
powyżej 1 roku do 5 lat	10 177 778	8 592 616
powyżej 5 lat	24 007 869	21 133 950
dla których termin zapadalności upłynął	795 820	754 157
Odsetki	198 382	153 270
Razem brutto	42 549 706	37 925 779

18f. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg struktury walutowej

	31.12.2011	31.12.2010
w walucie polskiej	18 992 568	16 020 583
w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	23 557 138	21 905 196
- waluta: USD	386 029	366 677
- waluta: EUR	1 124 153	1 036 024
- waluta: CHF	21 853 990	20 180 276
- waluta: JPY	192 775	322 113
- pozostałe waluty	191	106
Razem brutto	42 549 706	37 925 779

18g. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Stan na początek okresu	1 187 286	1 106 491
Zmiana w wartości rezerw:	30 082	80 795
Odpisy dokonane w okresie	599 103	773 831
Wartości spisane w ciężar odpisów	(114 239)	(158 826)
Odwrócenie odpisów w okresie	(419 043)	(557 586)
Sprzedaż wierzytelności	(61 657)	0
Zmiana z tytułu różnic kursowych	25 638	24 055
Inne	280	(680)
Stan na koniec okresu	1 217 369	1 187 286

18h. Należności z tytułu leasingu finansowego

	31.12.2011	31.12.2010
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	3 865 032	3 848 888
Niezrealizowane przychody finansowe	(467 889)	(438 548)
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego	3 397 143	3 410 340
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
Poniżej 1 roku	1 557 173	1 541 801
Od 1 roku do 5 lat	1 951 425	1 902 253
Powyżej 5 lat	356 434	404 834
Razem	3 865 032	3 848 888
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
Poniżej 1 roku	1 378 756	1 379 240
Od 1 roku do 5 lat	1 698 742	1 689 080
Powyżej 5 lat	319 645	342 020
Razem	3 397 143	3 410 340

19a. Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe	3 132 507	4 496 964
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	1 927 780	3 355 513
a) bony	0	245 308
b) obligacje	1 927 780	3 110 205
Papiery wartościowe banku centralnego	1 099 887	999 708
a) bony	1 099 887	999 708
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	104 840	141 743
a) notowane	0	8 342
b) nienotowane	104 840	133 401
Udziały i akcje w innych jednostkach	1 088	11 465
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3 133 595	4 508 429
Instrumenty dostępne do sprzedaży notowane na giełdzie	1 927 780	3 373 686
Instrumenty dostępne do sprzedaży nienotowane na giełdzie	1 205 815	1 134 743

19b. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2011	31.12.2010
- o stałej stopie procentowej	2 297 202	3 878 232
- o zmiennej stopie procentowej	835 305	618 732
Razem	3 132 507	4 496 964

19c. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności

	31.12.2011	31.12.2010
do 1 miesiąca	1 118 739	1 014 649
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	17 922
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	884 046	935 935
powyżej 1 roku do 5 lat	1 084 371	2 480 078
powyżej 5 lat	45 351	48 380
Razem	3 132 507	4 496 964

19d. Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Stan na początek okresu	4 508 428	4 163 657
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	80 717 860	75 588 404
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(82 076 912)	(75 227 362)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	(15 781)	(10)
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	(16 538)
Inne	0	277
Stan na koniec okresu	3 133 595	4 508 428

19e. Inwestycje w jednostki podporządkowane

	31.12.2011	31.12.2010
Inwestycje w jednostki podporządkowane	11 155	12 000

19f. Zmiana stanu inwestycji w jednostki podporządkowane

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Stan na początek okresu	12 000	12 000
- efekt wyceny metodą praw własności	(845)	0
Stan na koniec okresu	11 155	12 000

(20) NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z OTRZYMANYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU**20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu**

	31.12.2011	31.12.2010
a) od banków	0	55 080
b) od klientów	2 208	0
c) odsetki	1	5
Razem	2 209	55 085

(21) RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE**21a. Rzeczowe aktywa trwałe**

	31.12.2011	31.12.2010
Środki trwałe:	193 364	233 600
- grunty	1 285	1 356
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	107 349	124 329
- urządzenia techniczne i maszyny	49 591	62 988
- środki transportu	21 860	17 669
- inne środki trwałe	13 279	27 258
Środki trwałe w budowie	18 983	8 277
Zaliczki na środki trwałe w budowie	0	175
Razem	212 347	242 052

21b. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2011 – 31.12.2011

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie i zaliczki	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 856	355 352	290 717	32 456	111 917	8 452	800 750
b) zwiększenia (z tytułu)	14	3 335	6 380	10 898	529	20 563	41 718
- zakup	0	0	651	10 898	0	17 416	28 965
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	3 335	5 729	0	529	0	9 593
- utworzenie rezerw	0	0	0	0	0	3 146	3 146
- inne	14	0	0	0	0	0	14
c) zmniejszenia (z tytułu)	585	4 897	58 604	10 062	14 006	10 031	98 185
- sprzedaż	66	553	2 990	9 886	450	0	13 945
- likwidacja	0	117	48 722	0	2 751	0	51 590
- rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	9 593	9 593
- rozliczenie inwentaryzacji	519	3 233	6 665	176	6 985	0	17 578
- inne	0	994	227	0	3 820	439	5 479
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 285	353 790	238 493	33 292	98 440	18 983	744 284
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	207 116	227 731	14 787	82 047	0	531 681
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	15 831	(38 829)	(3 355)	1 738	0	(24 614)
- odpis bieżący (RZIS)	0	20 297	19 214	4 390	11 993	0	55 894
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(472)	(2 948)	(7 569)	(437)	0	(11 425)
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(117)	(48 447)	0	(2 737)	0	(51 301)
- rozliczenie inwentaryzacji	0	(3 065)	(6 460)	(176)	(6 967)	0	(16 668)
- inne	0	(812)	(188)	0	(114)	0	(1 114)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	222 947	188 902	11 432	83 785	0	507 067
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	500	23 905	0	0	2 612	0	27 017
- zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	500	411	0	0	1 236	0	2 147
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	23 494	0	0	1 376	0	24 870
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 285	107 349	49 591	21 860	13 279	18 983	212 347

21c. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2010 – 31.12.2010

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie i zaliczki	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	12 679	410 084	299 774	36 384	103 935	11 171	874 027
b) zwiększenia (z tytułu)	0	4 958	9 810	470	12 140	15 870	43 248
- zakup	0	604	268	470	215	12 315	13 872
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	3 522	9 243	0	4 493	0	17 258
- utworzenie rezerw	0	0	0	0	0	3 214	3 214
- reklasifikacja	0	711	296	0	7 432	0	8 439
- inne	0	122	2	0	0	341	465
c) zmniejszenia (z tytułu)	10 823	59 690	18 867	4 398	4 158	18 589	116 526
- sprzedaż	0	5 452	2 026	4 169	850	715	13 212
- likwidacja	0	2 309	14 513	102	1 927	0	18 851
- rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	17 258	17 258
- reklasifikacja	10 700	47 201	1 419	0	1 288	0	60 608
- inne	123	4 729	908	127	93	616	6 596
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 856	355 352	290 717	32 456	111 917	8 452	800 749
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	192 368	221 926	13 282	72 196	0	499 772
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	14 748	5 805	1 505	9 851	0	31 909
- odpis bieżący (RZiS)	0	24 929	22 903	5 047	12 940	0	65 820
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(2 378)	(1 972)	(3 265)	(713)	0	(8 328)
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(2 135)	(14 400)	(62)	(1 845)	0	(18 442)
- reklasifikacja	0	(1 289)	105	0	(368)	0	(1 552)
- inne	0	(4 379)	(832)	(215)	(163)	0	(5 589)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	207 116	227 731	14 787	82 047	0	531 681
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	631	24 294	12	0	2 648	0	27 585
- zwiększenie	0	0	0	0	337	0	337
- zmniejszenie	131	389	12	0	373	0	905
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	500	23 905	0	0	2 612	0	27 017
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 356	124 330	62 987	17 669	27 258	8 452	242 051

(22) WARTOŚCI NIEMATERIALNE**22a. Wartości niematerialne**

	31.12.2011	31.12.2010
- koncesje, patenty, licencje, know how i podobne wartości, w tym:	32 262	30 227
- oprogramowanie komputerowe	32 262	30 227
- zaliczki na wartości niematerialne	5	180
Wartości niematerialne, razem	32 267	30 407

22b. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2011 – 31.12.2011

	koszty zakończonych prac rozwojowych	koncesje, patenty, licencje, know how i podobne wartości, w tym: oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM	
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	23	431 609	221 489	4	180	431 817
b) zwiększenia (z tytułu)	0	10 970	10 970	0	0	10 970
- zakup	0	71	71	0	0	71
- rezerwa	0	4 050	4 050	0	0	4 050
- nakłady na wartości niematerialne	0	6 673	6 673	0	0	6 673
- przejęcie z inwestycji i zaliczek	0	176	176	0	0	176
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	13 252	13 252	0	176	13 428
- likwidacja	0	13 252	13 252	0	0	13 252
- rozliczenie z inwestycji i zaliczek	0	0	0	0	176	176
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	23	429 327	219 207	4	5	429 359
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	23	397 395	187 275	4	0	397 422
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	(4 318)	(4 318)	0	0	(4 318)
- odpis bieżący (RZiS)	0	8 939	8 939	0	0	8 939
- likwidacja	0	(13 252)	(13 252)	0	0	(13 252)
- inne	0	(5)	(5)	0	0	(5)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	23	393 077	182 957	4	0	393 104
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	3 988	3 988	0	0	3 988
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	3 988	3 988	0	0	3 988
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	0	32 263	32 263	0	5	32 267

22c. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2010 – 31.12.2010

	koszty zakończonych prac rozwojowych	koncesje, patenty, licencje, know how i podobne wartości, w tym: oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM	
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	23	411 410	201 289	4	5	411 442
b) zwiększenia (z tytułu)	0	20 345	20 345	0	235	20 581
- zakup	0	452	452	0	201	653
- przejęcie z inwestycji i zaliczek	0	85	85	0	0	85
- nakłady na wartości niematerialne	0	18 637	18 637	0	0	18 637
- inne	0	1 171	1 171	0	34	1 205
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	146	146	0	59	205
- sprzedaż	0	0	0	0	0	0
- inne	0	146	146	0	59	205
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	23	431 609	221 489	4	180	431 817
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	23	388 594	178 474	4	0	388 621
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	8 801	8 801	0	0	8 801
- odpis bieżący (RZiS)	0	8 802	8 802	0	0	8 802
- inne	0	(1)	(1)	0	0	(1)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	23	397 395	187 275	4	0	397 422
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
- zwiększenia		3 988	3 988	0	0	3 988
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	3 988	3 988	0	0	3 988
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	0	30 227	30 227	0	180	30 407

(23) AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA**23a. Aktywa trwałe do zbycia za okres 01.01.2011 – 31.12.2011**

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	123	533	402	148	0	1 206
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(67)	(132)	(402)	(6)	0	(607)
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	56	401	0	142	0	599
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	3 382	28 678	0	(6)	1 367	33 420
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	(178)	(2 279)	0	0	(309)	(2 767)
e) wartość na koniec okresu	3 505	29 211	402	142	1 367	34 626
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	0	0	0	6	(1 312)	(1 306)
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(67)	(132)	(402)	0	(1 312)	(1 913)
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	3 438	29 079	0	142	55	32 713

W 2011 r. Grupa zakwalifikowała jako aktywa przeznaczone do sprzedaży trzy nieruchomości przejęte w wyniku wypowiedzenia umów leasingu. Przedmiotowe nieruchomości to grunty zabudowane budynkami o charakterze magazynowym i usługowym. Proces sprzedaży nieruchomości obejmuje intensywne działania akwizycyjne, w wyniku których pozyskiwane są oferty od pomiotów zainteresowanych zakupem oraz trwające procesy due diligence.

23b. Aktywa trwałe do zbycia za okres 01.01.2010 – 31.12.2010

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	224	702	402	148	0	1 476
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(67)	(132)	(402)	(6)	0	(607)
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	157	570	0	142	0	869
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	(101)	(169)	0	0	0	(270)
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
e) wartość na koniec okresu	123	533	402	148	0	1 206
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	0	0	0	0	0	0
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(67)	(132)	(402)	(6)	0	(607)
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	56	401	0	142	0	599

(24) AKTYWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO**24a. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego**

	31.12.2011			31.12.2010		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego o podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego o podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	36 303	(43 468)	(7 165)	59 224	(46 561)	12 663
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	704 399	(674 714)	29 685	487 491	(461 504)	25 987
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	86 083	(112 753)	(26 670)	75 433	(90 019)	(14 586)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	52 288	(78 780)	(26 492)	41 535	(77 355)	(35 820)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	1 266	(21 230)	(19 964)	3 078	(20 052)	(16 974)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	5 682	(4 228)	1 454	7 054	(8 350)	(1 296)
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	131 992	0	131 992	135 004	0	135 004
Świadczenia pracownicze	11 688	0	11 688	10 725	0	10 725
Rezerwy na koszty	15 709	0	15 709	7 855	0	7 855
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	652	(24 077)	(23 425)	14 135	(2 347)	11 788
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	129	0	129	3 082	0	3 082
Pozostałe	31 873	(4 998)	26 875	11 158	(3 572)	7 586
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 078 064	(964 248)	113 816	855 774	(709 760)	146 014

24b. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2010	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2011
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	12 663	(19 828)		(7 165)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	25 987	3 698		29 685
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(14 586)	(12 084)		(26 670)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(35 820)	9 328		(26 492)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(16 974)	(2 990)		(19 964)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	(1 296)	2 749		1 454
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	135 004	(3 012)		131 992
Świadczenia pracownicze	10 725	963		11 688
Rezerwy na przyszłe koszty	7 855	7 854		15 709
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	11 788		(35 213)	(23 425)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	3 082	(2 953)		129
Pozostałe	7 586	19 288		26 875
Razem	146 014	3 013	(35 213)	113 816

	31.12.2009	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2010
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(5 947)	18 610		12 663
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	30 119	(4 132)		25 987
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(12 646)	(1 940)		(14 586)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(7 426)	(28 394)		(35 820)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(20 780)	3 806		(16 974)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	(6 819)	5 522		(1 296)
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	138 535	(3 531)		135 004
Świadczenia pracownicze	8 572	2 153		10 725
Rezerwy na przyszłe koszty	4 978	2 877		7 855
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	(2 627)		14 415	11 788
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	11 318	(8 236)		3 082
Pozostałe	3 048	4 537		7 586
Razem	140 325	(8 728)	14 415	146 014

24d. Zmiany podatku odroczonego

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(19 828)	18 610
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	3 698	(4 132)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(12 084)	(1 940)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	9 328	(28 394)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(2 990)	3 806
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	2 749	5 522
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	(3 012)	(3 531)
Świadczenia pracownicze	963	2 153
Rezerwy na przyszłe koszty	7 854	2 877
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	(2 953)	(8 236)
Pozostałe	19 288	4 537
Zmiany z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik	3 013	(8 728)
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	(35 213)	14 415

24e. Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rok wygaśnięcia różnic przejściowych	31.12.2011	31.12.2010
Bezterminowo	9 612	9 612
Razem	9 612	9 612

Wartość ujemnych różnic przejściowych prezentowana w powyższej tabeli została przeliczona obowiązującą stopą podatkową.

Bazując na zapisach MSR 12 Grupa dokonała kompensaty aktywa z tytułu podatku odroczonego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego.

	31.12.2011	31.12.2010
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	113 816	146 014
Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
RAZEM	113 816	146 014

(25) POZOSTAŁE AKTYWA

25. Pozostałe aktywa

	31.12.2011	31.12.2010
Koszty do rozliczenia w czasie	28 401	32 996
Dochody do otrzymania	5 160	13 002
Rozliczenia międzybankowe	13 750	19 542
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	25 865	2
Należności od dłużników różnych	95 291	38 110
Rozrachunki publiczno-prawne	11 583	8 383
Rozrachunki z tytułu działalności Millennium Dom Maklerski S.A.	69 994	87 077
Pozostałe	86 586	9 821
Razem pozostałe aktywa, brutto	336 630	208 933
Rezerwy	(9 588)	(10 368)
Razem pozostałe aktywa, netto	327 042	198 565

(26) ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

26a. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2011	31.12.2010
W rachunku bieżącym	146 393	54 328
Depozyty terminowe	163 486	139 573
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 520 012	1 888 384
Odsetki	1 687	2 171
Razem	1 831 577	2 084 456

26b. Zobowiązania wobec banków wg terminów zapadalności

	31.12.2011	31.12.2010
Rachunki bieżące	146 393	54 328
do 1 miesiąca	162 827	138 801
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	599	538
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	41	792 294
powyżej 1 roku do 5 lat	1 382 208	905 690
powyżej 5 lat	137 822	190 634
Odsetki	1 687	2 171
Razem	1 831 577	2 084 456

Saldo zobowiązań wobec Banków o terminie zapadalności powyżej 5 lat wynika z zawartych przez Bank w roku 2010 długoterminowych umów pożyczek z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym.

26c. Zobowiązania wobec banków wg struktury walutowej

	31.12.2011	31.12.2010
w walucie polskiej	608 508	436 831
w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	1 223 069	1 647 625
- waluta: USD	25 150	29 650
- waluta: EUR	1 197 919	1 617 975
Razem	1 831 577	2 084 456

Spadek stanu zobowiązań wobec banków, wyrażonych w EURO w roku 2011, wynikał głównie ze spłaty zawartej przez Bank pożyczki opiewającej na kwotę 200 mln EURO.

(27) ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU)**27. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)**

	31.12.2011	31.12.2010
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	564 965	713 041
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	9 250	91 290
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	574 215	804 331

Podział ujemnej wyceny instrumentów pochodnych na poszczególne typy instrumentów został zaprezentowany w nocie **(16)**

(28) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE

Informacje zamieszczono w nocie **(17) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE**

(29) ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW**29a. Zobowiązania wobec klientów wg struktury rodzajowej**

	31.12.2011	31.12.2010
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	23 013 040	20 928 083
Rachunki bieżące	7 341 102	7 241 195
Depozyty terminowe	15 354 993	13 368 776
Inne	124 686	158 733
Naliczone odsetki	192 259	159 379
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	12 893 059	12 424 689
Rachunki bieżące	3 069 164	2 956 393
Depozyty terminowe	9 549 544	9 257 875
Inne	215 016	172 334
Naliczone odsetki	59 334	38 087
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	1 521 737	2 042 376
Rachunki bieżące	714 708	855 928
Depozyty terminowe	770 357	1 149 996
Inne	34 093	31 990
Naliczone odsetki	2 579	4 462
Razem	37 427 835	35 395 147

29b. Zobowiązania wobec klientów wg terminów zapadalności

	31.12.2011	31.12.2010
Rachunki bieżące	11 124 973	10 910 237
do 1 miesiąca	10 514 397	10 978 618
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	10 278 087	6 627 919
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	4 375 014	5 607 605
powyżej 1 roku do 5 lat	867 044	1 068 675
powyżej 5 lat	14 148	165
Odsetki	254 172	201 928
Razem	37 427 835	35 395 147

29c. Zobowiązania wobec klientów wg struktury walutowej

	31.12.2011	31.12.2010
w walucie polskiej	35 386 764	33 609 109
w walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	2 041 071	1 786 039
- waluta: USD	647 142	554 033
- waluta: EUR	1 277 447	1 143 243
- waluta: GBP	84 179	71 045
- waluta: CHF	26 195	14 385
pozostałe waluty (w tys. zł)	6 108	3 333
Razem	37 427 835	35 395 147

(30) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU

30. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

	31.12.2011	31.12.2010
a) od Banku Centralnego	0	0
b) od pozostałych banków	1 099 422	300 000
c) od klientów	501 011	369 938
d) odsetki	6 195	752
Razem	1 606 628	670 691

(31) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

31a. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2011	31.12.2010
Obligacje i bony dłużne	828 720	1 052 111
Bankowe papiery wartościowe	240 913	88 114
Odsetki	1 560	782
Razem	1 071 193	1 141 007

31b. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg terminów wymagalności

	31.12.2011	31.12.2010
do 1 miesiąca	349 383	48 898
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	47 712	73 550
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	217 421	332 966
powyżej 1 roku do 5 lat	455 117	684 811
powyżej 5 lat	0	0
Odsetki	1 560	782
Razem	1 071 193	1 141 007

W roku 2011 zmieniono sposób prezentacji danych finansowych w obszarze klasyfikacji zobowiązań z tytułu papierów wartościowych w podziale na terminy. Zmiany te dotyczą sposobu grupowania danych finansowych i z punktu widzenia sprawozdania finansowego mają wpływ jedynie na sposób przedstawienia informacji w powyższej nocie. W celu zachowania porównywalności danych finansowych dokonano stosownych zmian w prezentacji danych finansowych dotyczących 2010 roku w stosunku do uprzednio opublikowanych danych w sprawozdaniu opublikowanym za rok 2010.

31c. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Stan na początek okresu	1 141 007	1 024 335
Zwiększenia, z tytułu:	2 504 394	222 106
- emisja bankowych papierów wartościowych	196 346	88 114
- emisja obligacji Banku	6 738	113 210
- emisja obligacji przez podmiot zależny	2 290 049	20 000
- naliczenie odsetek	11 260	782
Zmniejszenia, z tytułu:	(2 574 208)	(105 434)
- wykup obligacji w ramach transakcji sekurytyzacji portfela należności leasingowych	(360 311)	(26 181)
- wykup obligacji przez podmiot zależny	(2 021 050)	0
- wykup bankowych papierów wartościowych	(43 547)	0
- wykup obligacji Banku	(149 300)	(79 253)
Stan na koniec okresu	1 071 193	1 141 007

31d. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Wg stanu na 31.12.2011	Wartość bilansowa	Warunki oprocentowania*	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
Obligacje i bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez Bank:				
BM_2012/01,A,B,C	7 973	-	2012-01-03,04,10,12	-
BM_2012/02,A,B	8 187	-	2012-02-01,02	-
BM_2012/04,A,B,C	12 159	-	2012-04-10,11,12	-
BM_2012/05	347	-	2012-05-09	-
BM_2012/06	4 226	-	2012-06-11	-
BM_2012/07,A	6 131	-	2012-07-06,09	-
BM_2012/08,A	6 922	-	2012-08-08	-
BM_2012/09,A,B,C,D,E	13 710	-	2012-09-06,07,10,11,12	-
BM_2012/11,A,B,C	13 148	-	2012-11-02,05,06,07	-
BM_2013/02,A	13 073	-	2013-02-07,08	-
BM_2013/03,A,B,C,D	14 802	-	2013-03-04,05,06,07,08	-
BM_2013/04,A,B	9 203	-	2013-04-03,04,08	-
BM_2013/05,A,B,C	14 080	-	2013-05-08,09,10	-
BM_2013/06,A,B	15 485	-	2013-06-03,06,07	-
BM_2013/10,A	2 100	-	2013-10-07,08	-
BM_2014/01,A	6 198	-	2014-01-06,07	-
BM_2014/04	6 119	-	2014-04-04	-
BPW_2013/02	10 864	-	2013-02-04	-
BPW_2013/03	13 014	-	2013-03-04	-
BPW_2013/07,A,B	17 731	-	2013-07-08,09,31	-
BPW_2013/08	12 634	-	2013-08-02	-
BPW_2013/09,A	14 488	-	2013-09-09,30	-
BPW_2013/10,A	28 298	-	2013-10-04,31	-
BPW_2013/11,A,B	40 416	-	2013-11-04,29	-
BPW_2013/12,A	28 013	-	2013-12-02,31	-
BPW_2014/01	9 067	-	2014-01-03	-
BPW_2014/04	9 148	-	2014-04-02	-
BPW_2014/05	7 625	-	2014-05-02	-
BPW_2014/06	13 186	-	2014-06-02	-
BPW_2014/07	16 432	-	2014-07-03	-
BPW_2014/09	15 846	-	2014-09-03	-
BPW_2015/01	4 150	-	2015-01-05	-
RAZEM	394 775			
* - W przypadku obligacji własnych i bankowych papierów wartościowych wyemitowanych przez Bank formuła naliczania odsetek zakłada ich kalkulację w oparciu o stany indeksów bazowych w dacie zapadalności.				
Obligacje wyemitowane w procesie sekurytyzacji portfela należności leasingowych:				
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	147 566	5,03%	2016-12-20	-
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	193 720	5,03%	2016-12-20	-
Orchis Sp. z o.o. - Mezzanine Bond	35 337	6,92%	2016-12-20	-
RAZEM	376 623			
Obligacje wyemitowane przez podmiot zależny:				
Millennium Leasing Sp. z o.o. – C5	299 795	4,93%	2012-01-05	-

31e. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Wg stanu na 31.12.2010	Wartość bilansowa	Warunki oprocentowania*	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
Obligacje i bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez Bank:				
BM_2011/02	1 581	-	2011-02-25	-
BM_2011/03,_1,_2	12 223	-	2011-03-31,14,15	-
BM_2011/04,A	9 231	-	2011-04-15,01	-
BM_2011/05,A	14 703	-	2011-05-12,31	-
BM_2011/10,A,B	19 610	-	2011-10-04,04,05	-
BM_2011/11,A	6 558	-	2011-11-08,07	-
BM_2011/12	1 456	-	2011-12-16	-
BM_2012/01,A,B,C	16 843	-	2012-01-03,04,10,12	-
BM_2012/02,A,B	14 689	-	2012-02-02,01,02	-
BM_2012/04,A,B,C	20 993	-	2012-04-10,10,11,12	-
BM_2012/05	1 019	-	2012-05-09	-
BM_2012/06	4 383	-	2012-06-11	-
BM_2012/07,A	16 735	-	2012-07-06,09	-
BM_2012/08,A	12 493	-	2012-08-08,08	-
BM_2012/09,A,B,C,D,E	17 192	-	2012-09-06,07,10,10,11,12	-
BM_2012/11,A,B,C	15 211	-	2012-11-06,07,02,05	-
BM_2012/12,A,B	15 076	-	2012-12-10,11,12	-
BM_2013/02,A	14 659	-	2013-02-07,08	-
BM_2013/03,A,B,C,D	21 416	-	2013-03-07,08,04,05,06	-
BM_2013/04,A,B	9 107	-	2013-04-08,03,04	-
BM_2013/05,A,B,C	15 467	-	2013-05-08,09,09,10	-
BM_2013/06,A,B	18 429	-	2013-06-03,06,07	-
BM_2013/10,A	6 038	-	2013-10-07,08	-
BM_2014/01,A	11 312	-	2014-01-06,07	-
BPW_2011/10	5 240	-	2011-10-05	-
BPW_2013/07,A	13 297	-	2013-07-08,09	-
BPW_2013/08	14 680	-	2013-08-02	-
BPW_2013/09	8 932	-	2013-09-09	-
BPW_2013/10	11 168	-	2013-10-04	-
BPW_2013/11	8 747	-	2013-11-04	-
BPW_2013/12	15 328	-	2013-12-02	-
BPW_2014/01	10 722	-	2014-01-03	-
RAZEM	384 538			
* - W przypadku obligacji własnych i bankowych papierów wartościowych wyemitowanych przez Bank formuła naliczania odsetek zakłada ich kalkulację w oparciu o stany indeksów bazowych w dacie zapadalności.				
Obligacje wyemitowane w procesie sekurytyzacji portfela należności leasingowych:				
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	303 147	3,92%	2016-12-20	-
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	397 962	3,92%	2016-12-20	-
Orchis Sp. z o.o. - Mezzanine Bond	35 328	5,81%	2016-12-20	-
RAZEM	736 437			
Obligacje wyemitowane przez podmiot zależny:				
Millennium Leasing Sp. z o.o. – B1	20 032	5,25%	2011-12-20	-

(32) REZERWY**32a. Rezerwy**

	31.12.2011	31.12.2010
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	22 271	14 273
Rezerwa na roszczenia sporne	13 156	7 172
Razem	35 427	21 445

32b. Zmiana stanu rezerw

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
<i>Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe</i>		
Stan na początek okresu	14 273	18 383
Utworzenie rezerw	17 226	7 743
Rozwiązanie rezerw	(9 228)	(11 741)
Różnice kursowe	0	(112)
Stan na koniec okresu	22 271	14 273
<i>Rezerwa na roszczenia sporne</i>		
Stan na początek okresu	7 172	6 194
Utworzenie rezerw	11 468	2 820
Rozwiązanie rezerw	(4 646)	(1 350)
Wykorzystanie rezerw	(837)	(492)
Stan na koniec okresu	13 156	7 172

(33) REZERWA NA ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY

	31.12.2011	31.12.2010
33. Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	0	0

(34) POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA**34a. Pozostałe zobowiązania**

	31.12.2011	31.12.2010
Krótkoterminowe	704 068	512 924
Koszty do zapłacenia - premie, wynagrodzenia	47 329	49 221
Koszty do zapłacenia - pozostałe	78 405	47 940
Rozliczenia międzybankowe	223 208	74 640
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	0	34 797
Wierzyciele różni	114 850	95 469
Zobowiązania wobec budżetu	11 905	16 040
Przychody przyszłych okresów	60 840	53 406
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	9 119	5 580
Rozrachunki z tytułu działalności Millennium Dom Maklerski S.A.	59 456	79 055
Pozostałe	98 956	56 775
Długoterminowe	38 264	36 136
Rezerwy na odprawy emerytalne	9 192	7 915
Przychody przyszłych okresów	3 248	3 304
Pozostałe	25 824	24 917
Razem	742 332	549 060

34b. Zmiana stanu rezerw na niewykorzystane urlopy

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Stan na początek okresu	5 580	6 750
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	3 941	(830)
Wykorzystanie/Reklasyfikacja rezerw	(402)	(340)
Stan na koniec okresu	9 119	5 580

34c. Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalne

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Stan na początek okresu	7 915	6 448
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	1 491	1 648
Wykorzystanie/Reklasyfikacja rezerw	(214)	(181)
Stan na koniec okresu	9 192	7 915

(35) ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE**35a. Zobowiązania podporządkowane**

	31.12.2011	31.12.2010
	EUR	EUR
Waluta pożyczki		
Wartość pożyczki w walucie	150 000	230 000
Wartość pożyczki w PLN	662 520	910 869
Warunki oprocentowania	150 mln EUR – 3,167%	80 mln EUR - 3,259% 150 mln EUR - 2,754%
Termin wymagalności	150 mln EUR - 20.12.2017	80 mln EUR - 12.12.2011 150 mln EUR - 20.12.2017
Odsetki	708	1 119
Stan bilansowy zobowiązań podporządkowanych	663 228	911 988

35b. Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	01.01.2011 – 31.12.2011	01.01.2010 – 31.12.2010
Stan na początek okresu	911 988	945 795
Zwiększenia, z tytułu:	145 284	25 770
- różnice kursowe	113 691	0
- naliczenie odsetek	31 593	25 770
Zmniejszenia, z tytułu:	(394 044)	(59 577)
- spłata zobowiązania	(362 040)	0
- spłata odsetek	(32 004)	(25 560)
- różnice kursowe	0	(34 017)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	663 228	911 988

W latach 2010 i 2011 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

W grudniu 2011 r. Grupa dokonała w terminie wymagalności spłaty zobowiązań podporządkowanych w kwocie 80 milionów EURO.

36a. KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał podstawowy Banku Millennium S.A. wynosi 1 213 116 777 zł i dzieli się na 1 213 116 777 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, co prezentuje poniższa tabela.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY				Wartość nominalna jednej akcji = 1 zł.			
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii / emisji	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imienne założycielskie	x2 co do głosu	106 850	106 850	gotówka	30.06.1989	30.06.1989
B1	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.06.1990	01.01.1990
B2	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.12.1990	01.01.1990
C	na okaziciela zwykłe		4 693 150	4 693 150	gotówka	17.05.1991	01.01.1991
D1	na okaziciela zwykłe		1 700 002	1 700 002	gotówka	31.12.1991	01.01.1992
D2	na okaziciela zwykłe		2 611 366	2 611 366	gotówka	31.01.1992	01.01.1992
D3	na okaziciela zwykłe		1 001 500	1 001 500	gotówka	10.03.1992	01.01.1992
E	na okaziciela zwykłe		6 000 000	6 000 000	gotówka	28.05.1993	01.01.1992
F	na okaziciela zwykłe		9 372 721	9 372 721	gotówka	10.12.1993	01.01.1993
G	na okaziciela zwykłe		8 000 000	8 000 000	gotówka	30.05.1994	01.10.1993
H	na okaziciela zwykłe		7 082 129	7 082 129	gotówka	24.10.1994	01.10.1994
Podwyższenie wart. nominalnej akcji z 1 do 4 PLN				122 603 154	kapitał zapasowy	24.11.1994	
Split akcji w stosunku 1:4			122 603 154			5.12.1994	
I	na okaziciela zwykłe		65 000 000	65 000 000	gotówka	12.08.1997	01.10.1996
J	na okaziciela zwykłe		196 120 000	196 120 000	kapitały Banku Gdańskiego S.A.	12.09.1997	01.10.1996
K	na okaziciela zwykłe		424 590 872	424 590 872	gotówka	31.12.2001	01.01.2001
L	na okaziciela zwykłe		363 935 033	363 935 033	gotówka	26.02.2010	01.01.2009
Liczba akcji razem			1 213 116 777				
Kapitał akcyjny razem				1 213 116 777			

W okresie sprawozdawczym dokonana została konwersja akcji z imiennych na okaziciela. W wyniku konwersji liczba akcji imiennych zmniejszyła się i wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 109 316, z czego 62 200 akcji to akcje założycielskie, uprzywilejowane w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W związku z wykonaniem uchwały nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 grudnia 2009 r. oraz uchwały nr 5/2010 Zarządu Banku z dnia 13 stycznia 2010 r. o podwyższeniu kapitału zakładowego w drodze emisji akcji zwykłych na okaziciela, doszła do skutku emisja akcji serii L.

W dniu 26 lutego 2010 Sąd dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku z kwoty 849.181.744 zł do kwoty 1.213.116.777 zł i zarejestrował stosowną zmianę Statutu Banku.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na rynku podstawowym GPW, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 31 grudnia 2011 roku. Informacja na temat struktury akcjonariatu Banku zawarta w poniższej tabeli podana została w oparciu o informacje zawarte w zawiadomieniach skierowanych do Banku przez akcjonariuszy, na podstawie art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego obrotu oraz o spółkach publicznych, lub na podstawie informacji przekazanych przez akcjonariuszy w ramach dokonywania rejestracji na WZA Banku, o ile to możliwe dokonywana jest aktualizacja powyższych źródeł na bazie informacji ogólnodostępnych.

Najwięksi akcjonariusze jednostki dominującej Grupy – Banku (powyżej 5% udział w głosach WZA) przedstawiali się następująco:

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2011 r.

<i>Akcjonariusz</i>	<i>Ilość akcji</i>	<i>% udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Ilość głosów</i>	<i>% udział w głosach na WZA</i>
Banco Comercial Portugues S.A.	794 751 136	65,51	794 751 136	65,51
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	60 762 472	5,01	60 762 472	5,01

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2010 r.

<i>Akcjonariusz</i>	<i>Ilość akcji</i>	<i>% udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Ilość głosów</i>	<i>% udział w głosach na WZA</i>
Banco Comercial Portugues S.A.	794 751 136	65,51	794 751 136	65,51
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK*	61 341 239	5,06	61 341 239	5,06

* W dniu 18 stycznia 2011 r. akcjonariusz poinformował Bank o zmniejszeniu liczby akcji do poziomu poniżej 5% udziałów w kapitale zakładowym Banku

36b. KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY

Kapitał z aktualizacji wyceny Grupy powstaje w rezultacie rozpoznania:

- ✓ efektu wyceny (według wartości godziwej) aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wyksięgowanie niniejszych wartości z kapitału z aktualizacji wyceny następuje w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat),
- ✓ efektu wyceny (według wartości godziwej) instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowana jest część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne, która stanowi efektywne zabezpieczenie natomiast nieefektywna część zysków lub strat związanych z tym instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku zysków i strat.

Kapitał z aktualizacji wyceny

	31.12.2011	31.12.2010
Efekt wyceny (brutto)	123 291	(62 044)
Podatek odroczony	(23 425)	11 788
Efekt wyceny netto	99 865	(50 256)

Źródła zmian kapitału z aktualizacji wyceny przedstawiają się następująco (dane w tys. zł):

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży 1.01.2011 - 31.12.2011

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	12 352	(2 347)	10 005
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(5 021)	954	(4 067)
Zmiana kapitałów w związku z zapadalnością papierów wartościowych	(3 819)	726	(3 093)
Zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	(6 941)	1 319	(5 623)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(3 429)	651	(2 778)

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży 1.01.2010 - 31.12.2010

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	12 363	(2 349)	10 014
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(6 372)	1 211	(5 162)
Zmiana kapitałów w związku z zapadalnością papierów wartościowych	(3 735)	710	(3 026)
Zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	10 097	(1 918)	8 179
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	12 352	(2 347)	10 005

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2011 - 31.12.2011

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(74 395)	14 135	(60 260)
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie w okresie sprawozdawczym	59 536	(11 312)	48 224
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie przed okresem sprawozdawczym	141 579	(26 900)	114 679
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	126 720	(24 077)	102 643

**Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne
1.01.2010 - 31.12.2010**

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	1 463	(278)	1 185
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie w okresie sprawozdawczym	(128 252)	24 368	(103 884)
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie przed okresem sprawozdawczym	52 394	(9 955)	42 439
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(74 395)	14 135	(60 260)

36c. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwow	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2011	501 786	717 129	88 366	473 329	1 780 609
- podział zysku, w tym:					0
- przeniesienie na kapitał zapasowy	725			(725)	0
- przeniesienie na kapitał rezerwow		243 239		(243 239)	0
- wypłata dywidendy za rok 2010				(121 312)	(121 312)
- wynik netto bieżącego okresu				466 464	466 464
- reklasyfikacja korekt konsolidacyjnych		(140 536)	140 536		0
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2011	502 511	819 831	228 902	574 517	2 125 761

36d. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwow	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2010	515 944	633 014	88 366	217 288	1 454 612
- podział zysku, w tym:					0
- przeniesienie na kapitał zapasowy	2 858			(2 858)	0
- przeniesienie na kapitał rezerwow		84 115		(84 115)	0
- pokrycie strat z lat ubiegłych	(17 017)			17 017	0
- wynik netto bieżącego okresu				325 997	325 997
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2010	501 786	717 129	88 366	473 329	1 780 609

IX. DYWIDENDA ZA ROK 2011

Bank Millennium stosuje politykę odnośnie wypłaty dywidendy w granicach 35% - 50% zysku netto, jednak zgodnie z ostatnim zaleceniem Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), Zarząd Banku Millennium proponuje zatrzymanie całości zysku za rok 2011 w kapitałach własnych.

X. REKLASYFIKACJA PAPIERÓW DŁUŻNYCH

W roku 2008 Grupa dokonała reklasyfikacji z portfela „przeznaczone do obrotu” do portfela „dostępne do sprzedaży” siedmioletnich obligacji skarbowych o oprocentowaniu zmiennym i symbolu WZ0911. Dokonanie niniejszej zmiany klasyfikacji możliwe było w oparciu o nowelizację MSR 39 i MSSF 7, wdrożoną w życie Rozporządzeniem Komisji Wspólnoty Europejskiej nr 1004/2008 z dnia 15 października 2008 r. Zgodnie z przywołanym standardem reklasyfikacja została dokonana według wartości godziwej - straty z wyceny rozpoznane w Rachunku zysków i strat do momentu reklasyfikacji nie były odwracane a wartość godziwa instrumentu w dniu reklasyfikacji stanowiła nowy koszt nabycia.

Przesłanką uzasadniającą dokonanie powyższej reklasyfikacji (wynikającą z zapisów MSR 39.50B) była zmiana intencji utrzymywania tych papierów w portfelu Banku; realizacja krótkoterminowych zysków z inwestycji przestała być możliwa z uwagi na zmiany w sytuacji rynkowej.

Wypełnienie wymogów informacyjnych w stosunku do powyższej transakcji, wynikających z zapisów MSSF 7 stanowią dane prezentowane w poniższych tabelach:

Nazwa papieru	WZ0911
Wartość nominalna w dniu reklasyfikacji	120 000 000 PLN
Wartość bilansowa w dniu reklasyfikacji	119 132 400 PLN
Stopa procentowa w dniu reklasyfikacji	6,64%

Dane w tys. zł.	Wycena rozpoznana w Rachunku zysków i strat (z uwzględnieniem efektu podatkowego)	Wycena rozpoznana w kapitale z aktualizacji wyceny na koniec okresu (z uwzględnieniem efektu podatkowego)	Łączny efekt rozpoznany w kapitałach własnych
Rok 2007			
Przed reklasyfikacją w portfelu „przeznaczone do obrotu”	(3)	-	(3)
Rok 2008			
Przed reklasyfikacją w portfelu „przeznaczone do obrotu”	(1 016)	-	(1 016)
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”		(2 509)	(2 509)
RAZEM ROK 2008	(1 016)	(2 509)	(3 525)
Rok 2009			
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”	-	(461)	(1 477)
Rok 2010			
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”	-	274	(742)
Maj 2011			
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”	-	119	(897)
Maj 2011 (proforma)			
Gdyby reklasyfikacja nie nastąpiła	(155)	-	(897)

W dniu 3 czerwca 2011 Bank dokonał sprzedaży niniejszych papierów wartościowych realizując na tej transakcji zysk w wysokości 133 tys. zł.

XI. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest ich wartość rynkowa. W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych.

Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków (umowa strukturyzowana)

Jest to transakcja, na którą składa się jednoczesne nabycie długoterminowej zero kuponowej obligacji oraz zaciągnięcie długoterminowej pożyczki stało procentowej od emitenta obligacji.

Wartość godziwa obu stron transakcji została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nią przepływów finansowych w terminie zapadalności/wymagalności przy zastosowaniu bieżącej stopy zero kuponowej oraz marży przeskalowanej w celu dostosowania do bieżącego poziomu stóp rynkowych.

Pozostałe należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez terminu zapadalności oraz o krótkich terminach zapadalności, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym długim terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe. W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo został uwzględniony, istotny w tym przypadku, efekt wcześniejszej spłaty.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności poniżej 3 miesięcy została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności równym 3 lub więcej miesięcy została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną. W tabeli przedstawiono jedynie część związaną z ceną obligacji, bez uwzględnienia ceny opcji.

Zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz na dzień 31.12.2011 roku (dane w tys. zł):

AKTYWA	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	2 660 374	2 700 032
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	18	41 332 337	40 338 424

ZOBOWIĄZANIA	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	26	1 831 577	1 872 037
Zobowiązania wobec klientów	29	37 427 835	37 424 696
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	1 071 193	1 063 397
Zobowiązania podporządkowane	35	663 228	655 546

* - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych w związku ze wzrostem kosztów refinansowania tych pozycji. Począwszy od 2008 roku polskie Banki podniosły marże dla nowo udzielonych kredytów, aby odpowiednio zrekompensować wzrost ryzyka wynikający z pogarszającej się zdolności kredytowej klientów.

Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy Bank podnosi marże, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz na dzień 31.12.2010 roku (dane w tys. zł):

AKTYWA	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	1 485 810	1 516 440
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	18	36 738 493	35 113 486

ZOBOWIĄZANIA	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	26	2 084 456	2 142 727
Zobowiązania wobec klientów	29	35 395 147	35 394 421
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	1 141 007	1 129 520
Zobowiązania podporządkowane	35	911 988	906 290

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł., stan na 31.12.2011				
AKTYWA	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16			
- instrumenty pochodne			399 202	52
- papiery dłużne		316 250		
- akcje i udziały		1 966		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		130 636	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19			
- papiery dłużne		1 927 780	1 204 727	
- akcje i udziały				1 088
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych			574 215	
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28		2 298 099	

Dane w tys. zł., stan na 31.12.2010				
AKTYWA	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16			
- instrumenty pochodne			439 683	545
- papiery dłużne		752 141	228 219	
- akcje i udziały		931		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		80 231	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19			
- papiery dłużne		2 975 319	1 521 645	
- akcje i udziały		9 812		1 653
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych			804 331	
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28		1 315 321	

Kategoria instrumentów pochodnych dla których wyceny do wartości godziwej dokonano w oparciu o tzw. dane wejściowe nieobserwowalne (techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku) obejmuje opcje walutowe. Element wyceny ryzyka kredytowego (komponent wyceny nie pochodzący z rynku) ujmowany jest jedynie w przypadku opcji, których wartość godziwa jest prezentowana w bilansie jako aktywo. Opcje prezentowane jako zobowiązania Grupy są zaliczane do kategorii „wyceniane do wartości godziwej w oparciu o parametry pochodzące z rynku (opis sposobu wyceny opcji walutowych jest przedstawiony w Rozdziale VI „Polityka rachunkowości”). W roku 2009 Grupa zaprzestała zawierania opcji walutowych z klientami w efekcie czego wartość tych transakcji znacząco spadła.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w roku 2011 przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł.):

	Opcje walutowe	Akcje i udziały
Stan na 1 stycznia 2011	545	1 653
Rozliczenie/wykup/sprzedaż/konwersja na kredyty	(494)	(572)
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym naliczenie odsetek)	1	7
Stan na 31 grudnia 2011	52	1 088

XII. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 31.12.2011 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań:

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje WZ0115	skarbowe	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	280 000 284 301
2.	Obligacje OK0114	skarbowe	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500 453
3.	Obligacje WZ0115	skarbowe	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	37 545 38 122
4.	Obligacje OK1012	skarbowe	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	16 374 15 788
5.	Obligacje PS0416	skarbowe	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	25 548 26 204
6.	Obligacje OK0114	skarbowe	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	133 000 120 624
7.	Środki pieniężne			wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100 100
8.	Depozyty złożone		lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	1 801 044 1 801 044
9.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom		kredyty	umowa pożyczki	127 009 125 793
RAZEM				2 421 120	2 412 429

Na dzień 31.12.2010 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań:

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe DZ0811	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	65 000	65 900
2.	Obligacje skarbowe OK0711	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	75 000	73 350
3.	Obligacje skarbowe DZ0811	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	507
4.	Obligacje skarbowe OK0711	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	75 000	73 350
5.	Obligacje skarbowe DZ0811	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	30 000	30 415
6.	Obligacje skarbowe OK0112	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	85 000	81 209
7.	Środki pieniężne		wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	70	70
8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	1 000 302	1 000 302
9.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	kredyty	umowa pożyczki	164 708	141 385
RAZEM				1 495 580	1 466 488

XIII. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Na dzień 31.12.2011 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB):

Rodzaj papieru wartościowego	Portfel	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	przeznaczone do obrotu	1 635 258	1 606 118
RAZEM		1 635 258	1 606 118

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

Na dzień 31.12.2010 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB):

Rodzaj papieru wartościowego	Portfel	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	przeznaczone do obrotu	713 477	669 832
RAZEM		713 477	669 832

XIV. DODATKOWE OBJASNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty Grupa sklasyfikowała następujące aktywa finansowe:

Dane w tys. zł

	31.12.2011	31.12.2010
Gotówka w kasie i środki na rachunkach w Banku Centralnym	2 017 798	2 050 736
Należności z tytułu lokat międzybankowych (*)	459 741	145 018
Dłużne papiery wyemitowane przez Skarb Państwa (*)	1 165 461	1 063 295
w tym: dostępne do sprzedaży	1 118 739	999 708
w tym: przeznaczone do obrotu	46 722	63 587
Razem	3 643 000	3 259 049

(*) aktywa finansowe z terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przyjęto następującą klasyfikację rodzajów działalności:

1. działalność operacyjna – obejmuje podstawowy zakres działalności związany ze świadczeniem usług przez jednostki Grupy, obejmujący działania mające na celu wygoszczarowanie zysku, a nie będące działalnością inwestycyjną lub finansową,
2. działalność inwestycyjna obejmuje czynności związane z nabywaniem i zbywaniem składników majątku trwałego w szczególności aktywów finansowych nie sklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu, akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych.
3. działalność finansowa obejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków w formie kapitałów bądź zobowiązań jak również obsługę źródeł finansowania.

W ramach „pozostałych pozycji” przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej za rok 2011 ujęto korektę w wysokości 32 mln zł. (odpowiednio 26 mln zł. za rok 2010) z tytułu naliczenia odsetek od pożyczek podporządkowanych, wpływ tych środków został zaprezentowany odpowiednio w części dotyczącej przepływów środków pieniężnych z działalności finansowej. Dodatkowo w pozycji „pozostałe wpływy” działalności finansowej ujęto spłatę odsetek od zaciągniętych kredytów w kwocie 40 miliona złotych (odpowiednio 61 milionów za rok 2010).

XV. INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ

Na dzień 31.12.2011 r. Departament Powierniczy prowadził 9 912 rachunków (rachunki papierów wartościowych, rejestry zagranicznych instrumentów finansowych oraz rachunki depozytowe), na których przechowywane były aktywa o łącznej wartości 27 708,9 mln PLN. Przychody netto na działalności powierniczej za rok 2011 wyniosły 7,6 mln PLN w porównaniu do 7,1 mln PLN w roku ubiegłym.

Departament Powierniczy pełni funkcję Banku Depozytariusza dla 49 funduszy inwestycyjnych z czego 10 z grupy Millennium TFI S.A. (dwa fundusze z wydzielonymi subfunduszami).

XVI. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

(1) Opis transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje dokonane pomiędzy podmiotami Grupy w roku 2011 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały wyeliminowane w procesie konsolidacji danych, najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych pomiędzy następującymi podmiotami:

- BANK MILLENNIUM,
- MILLENNIUM LEASING,
- MILLENNIUM DOM MAKLERSKI,
- MILLENNIUM TFI
- BBG FINANCE BV,
- MB FINANCE AB,
- ORCHIS
- MILLENNIUM SERVICE,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- TBM

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku – Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

AKTYWA I PASYWA Z TYTUŁU TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ)
WG STANU NA 31.12.2011

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
AKTYWA		
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom – rachunki i depozyty	221 963	248 655
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 843 071	
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	15 707	
Inwestycje w jednostki podporządkowane	311 287	
Inwestycyjne aktywa finansowe	215 616	
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	3 618	
Instrumenty pochodne zabezpieczające		
Pozostałe aktywa	297 105	105
PASYWA		
Zobowiązania wobec banków	1 761 654	74 971
Zobowiązania wobec klientów	622 226	
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	15 707	
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(176 759)	299 795
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	1 096	91
Instrumenty pochodne zabezpieczające		304 263
Pozostałe zobowiązania	379 964	469
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	72 634	

AKTYWA I PASYWA Z TYTUŁU TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ)
WG STANU NA 31.12.2010

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
AKTYWA		
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom – rachunki i depozyty	268 347	4 728
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 336 578	
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	3 503	
Inwestycje w jednostki podporządkowane	311 242	
Inwestycyjne aktywa finansowe	15 725	
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	4 120	19 216
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	69 616
Pozostałe aktywa	5 710	671
PASYWA		
Zobowiązania wobec banków	2 195 823	793 828
Zobowiązania wobec klientów	1 029 747	
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	3 503	
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(736 438)	
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	1 300	
Instrumenty pochodne zabezpieczające		69 748
Pozostałe zobowiązania	144 969	424
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	138 786	

**PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ)
ZA OKRES 1.01-31.12.2011**

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:		
Odsetek	116 683	105 633
Prowizji	48 254	
Instrumentów pochodnych netto	0	3 463
Dywidend	24 734	
Pozostałe operacyjne netto	90 365	1 999

Koszty z tytułu:

Odsetek	120 702	53 410
Prowizji	48 326	5 710
Instrumentów pochodnych netto	298	
Działania	85 833	4 300

**PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ)
ZA OKRES 1.01-31.12.2010**

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:		
Odsetek	97 749	64 044
Prowizji	54 303	
Instrumentów pochodnych netto	1 304	
Dywidend	28 822	
Pozostałe operacyjne netto	79 696	2 668

Koszty z tytułu:

Odsetek	97 860	54 187
Prowizji	53 778	1 790
Instrumentów pochodnych netto	0	6 678
Działania	79 628	5 348

TRANSAKCJE POZABILANSOWE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ) WG STANU NA 31.12.2011

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym
Zobowiązania warunkowe	123 238	986 570
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	154 177	5 361 126

TRANSAKCJE POZABILANSOWE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI (TYS. ZŁ) WG STANU NA 31.12.2010

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym
Zobowiązania warunkowe	150 124	805 797
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	303 809	4 536 378

(2) Informacje o wartości udzielonych zaliczek, kredytów, pożyczek i gwarancji

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2011 r.:

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem (w tys. PLN),	1 198,0	165,0
- w tym limit niewykorzystany (w tys. PLN),	702,9	143,3
Kredyty i pożyczki hipoteczne	3 576,3	-
Czynne gwarancje	-	-

Grupa świadczy na rzecz osób bliskich członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2011 r.:

Podmiot	Kwota (w tys. PLN)	Powiązanie
Klient nr 1	5 868	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 2	455	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 3	1 382	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 1	170 611	Personalne z Osobą Nadzorującą

Saldo pożyczek udzielonych pracownikom z ZFŚS, wyniosło:

- w Banku - 3 902,3 tys. zł.,
- w Millennium Leasing - 1 298,7 tys. zł.

Bank nie prowadzi ewidencji pożyczek i kredytów udzielonych pracownikom w ramach bieżącej działalności, tj. na warunkach określonych dla Klientów Banku.

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2010 r.:

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem (w tys. PLN),	1 210,0	125,0
- w tym limit niewykorzystany (w tys. PLN),	381,7	113,0
Kredyty i pożyczki hipoteczne	3 314,5	-
Czynne gwarancje	-	-

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2010 r.:

Podmiot	Kwota (w tys. PLN)	Powiązanie
Klient nr 1	5 269	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 2	395	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 1	140 465	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 2	6 465	Personalne z Osobą Nadzorującą

Saldo pożyczek udzielonych pracownikom z ZFŚS, wyniosło:

- w Banku - 4 349,6 tys. zł.,
- w Millennium Leasing - 1 364,2 tys. zł.

(3) Informacje o wynagrodzeniach i korzyściach osób nadzorujących i zarządzających Bankiem

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku (dane w tys. zł):

Rok	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	RAZEM
2011	12 957,0	1 589,6	14 546,6
2010	9 180,0	1 692,7	10 872,7

Łączna wartość wynagrodzenia członków Zarządu za okres od 01.01.2011 do 31.12.2011 r. wyniosła 14 546,6 tys. PLN. Kwota ta zawiera wynagrodzenia, nagrodę roczną za 2010 r. w wysokości 3 450,0 tys. PLN oraz świadczenia dodatkowe. W 2011 r. utworzono rezerwę na nagrodę roczną w wysokości 9 266,9 tys. PLN.

W 2011 r. Członkowie Zarządu nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (dane w tys. zł):

Rok	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
2011	1 669,2
2010	1 637,9

W 2011 r. członkowie Rady Nadzorczej nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

(4) Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank (pełniące swoje funkcje w dniu 31 grudnia 2011)

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na 31.12.2011	Ilość akcji na 31.12.2010
Bogusław Kott	Prezes Zarządu	4 465 791	4 465 791
Joao Bras Jorge	Wiceprezes Zarządu	0	0
Fernando Bicho	Członek Zarządu	0	0
Julianna Boniuk-Gorzelańczyk	Członek Zarządu	492 248	492 248
Maria Jose Campos	Członek Zarządu	0	0
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	0	0
Wojciech Haase	Członek Zarządu	7 494	7 494
Artur Klimczak	Członek Zarządu	0	0
Jerzy Andrzejewicz	Prokurent	6 260	6 260
Maciej Bednarkiewicz	Przewodniczący Rady Nadzorczej	134	134
Ryszard Pospieszyński	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	86 300	86 300
Carlos Jorge Ramalho dos Santos Ferreira	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Marek Furtek	Sekretarz Rady Nadzorczej	1	1
Luis Pereira Coutinho	Członek Rady	0	0
Vitor Manuel Lopes Fernandes	Członek Rady	0	0
Andrzej Koźmiński	Członek Rady	0	0
António Manuel Palma Ramalho	Członek Rady	0	0
Nelson Ricardo Bessa Machado	Członek Rady	0	0
Marek Rocki	Członek Rady	0	0
Dariusz Rosati	Członek Rady	0	0

XVII. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Zarządzanie ryzykiem finansowym jest jedną z podstawowych aktywności Zarządu składającą się na proces efektywnego zarządzania Grupą. Określa ono ramy rozwoju, rentowności i stabilności działalności biznesowej, tworząc zasady zapewniające Grupie zgodność z najlepszymi praktykami w zakresie kontroli wewnętrznej i wymogami prawnymi oraz zgodność strategii zarządzania wszystkimi ryzykami.

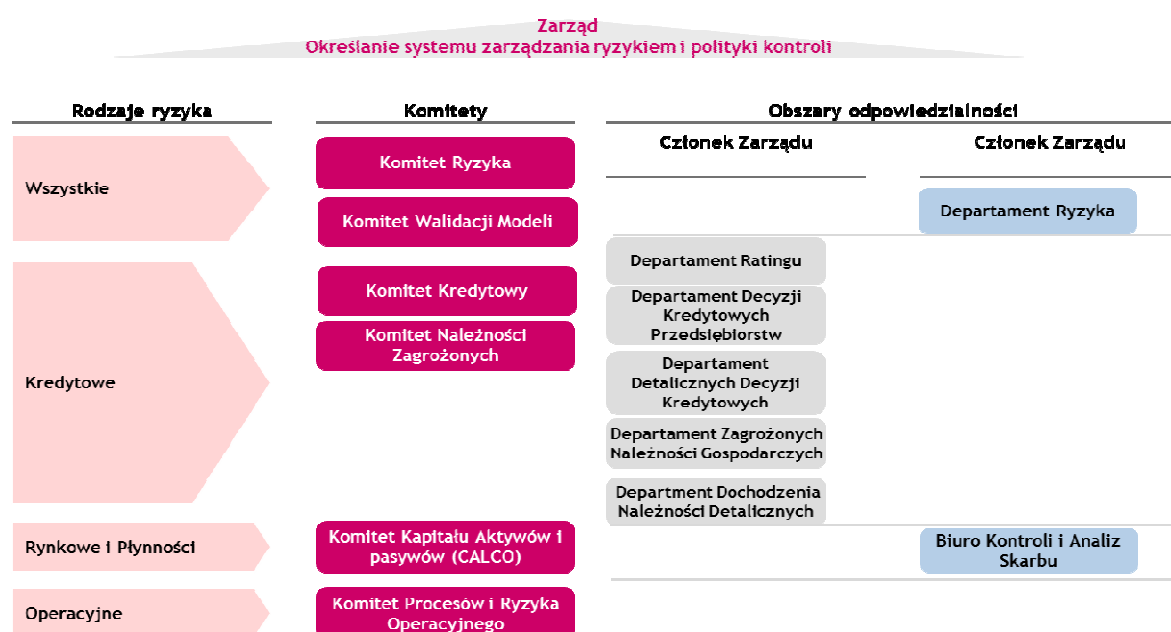
Zarządzanie ryzykiem w Grupie ma na celu zapewnienie, aby wszystkie rodzaje ryzyka w Grupie były zarządzane, monitorowane i kontrolowane w odniesieniu do rentowności działalności i wysokości kapitału niezbędnego do zapewnienia bezpieczeństwa prowadzonej działalności z punktu widzenia wymogów dotyczących adekwatności kapitałowej. Wyniki pomiaru ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej.

Sprawne zarządzanie ryzykiem wymaga spójnego systemu zarządzania ryzykiem rozumianego jako zbiór zasad i mechanizmów regulujących całokształt działań obejmujących identyfikację, pomiar, ograniczanie, monitoring oraz raportowanie w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka. Zbiór tych zasad obejmuje także szeroki zakres metod – zarówno jakościowe jak i ilościowe, w tym zaawansowane narzędzia matematyczno-statystycznych, wspomagane przez odpowiednie systemy informatyczne.

Ważną zasadą zarządzania ryzykiem jest optymalizacja relacji ryzyka i rentowności - w Grupie zwraca się szczególną uwagę na to aby podejmowane decyzje biznesowe brały pod uwagę (równoważyły) ryzyko i zysk.

Rozdzielenie obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka jest kolejną istotną zasadą zarządzania ryzykiem w Grupie.

Model zarządzania ryzykiem przedstawia poniższy rysunek.



Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem przedstawia się następująco:

- Rada Nadzorcza jest odpowiedzialna za nadzorowanie zgodności polityki podejmowania ryzyka przez Bank ze strategią Banku oraz jego planem finansowym;
- Zarząd odpowiada za efektywność systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- Komitet Kredytowy, Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów oraz Komitet Należności Zagrożonych są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Ryzyka, Komitet Walidacji Modeli oraz Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego są odpowiedzialne za monitorowanie i kontrolowanie różnych rodzajów ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet walidacji (powołany w 2011r) odpowiedzialny jest za akceptację wyników walidacji modeli ryzyka oraz nadzór nad wdrażaniem zaleceń określonych przez Zespół Walidacji w Departamencie Ryzyka;
- Departament Ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za identyfikację, pomiar, analizę, monitorowanie i raportowanie ryzyka w Grupie. Departament Ryzyka przygotowuje również zasady zarządzania ryzykiem i odpowiednie procedury, a także przedstawia informacje i proponuje kierunki działania niezbędne do podejmowania decyzji przez Komitet Ryzyka i Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem;
- Departament Ratingu (powołany w 2011 r.) odpowiedzialny jest przede wszystkim za nadawanie ratingów ryzyka (ocena wiarygodności kredytowej) dla klientów korporacyjnych Banku oraz monitoring i ewentualną zmianę ratingów w okresie ich obowiązywania. Proces nadawania ratingów jest niezależny od procesu podejmowania decyzji kredytowej;
- Departament Decyzji Kredytowych Przedsiębiorstw i Departament Decyzji Kredytowych Detalicznych są odpowiedzialne, odpowiednio w ramach Segmentu Klientów Korporacyjnych i Segmentu Klientów Detalicznych, za proces podejmowania decyzji kredytowych, w tym analizowanie sytuacji finansowej klientów, sporządzanie projektów decyzji kredytowych dla poszczególnych szczebli decyzyjnych i podejmowanie decyzji kredytowych w ramach określonych limitów;
- Departament Dochodzenia Należności Detalicznych jest odpowiedzialny za monitorowanie spłat i proces dochodzenia należności przeterminowanych od osób fizycznych;
- Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych opracowuje określone strategie dla każdego klienta ze swojego portfela, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Grupę. Podejście w poszczególnych sprawach jest stale aktualizowane przy wykorzystaniu bieżących informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie odzyskiwania należności;

- Biuro Kontroli i Analiz Skarbu jest odpowiedzialne za monitorowanie i wykorzystywanie niektórych limitów Grupy, takich jak limity kontrahenta i limity typu stop-loss, monitorowanie pozycji walutowej Grupy i wyników aktywnego „tradingu” oraz kontrolę operacji Departamentu Skarbu.

(1) Zarządzanie kapitałem

Fundusze własne regulacyjne

Zarządzanie kapitałem Grupy oprócz uwzględniania potrzeb własnych jest podporządkowane bezwzględnemu przestrzeganiu regulacji ustawowych w tym zakresie (fundusze własne, normy ostrożnościowe, wymogi kapitałowe), ustanowionych przez ustawę Prawo Bankowe oraz uchwały Komisji Nadzoru Finansowego.

Adekwatność kapitałowa Grupy jest regularnie i szczegółowo monitorowana z punktu widzenia funduszy własnych i zmiany trendów. W tym kontekście starannie monitorowane są czynniki ryzyka, które mogą doprowadzić do pogorszenia pozycji kapitałowej Grupy, w tym zmiany kursu wymiany walut, ceny nieruchomości, wzrost ekspozycji zagrożonych. Wykonywane są testy warunków skrajnych, odzwierciedlające wzrost wyżej wymienionych czynników ryzyka i potencjalny wpływ tego na adekwatność kapitałową.

Głównym priorytetem w zakresie zarządzania kapitałem w 2011 r. była intensyfikacja działań związanych z procesem oceny przez nadzór wniosku o zgodę na stosowanie metody wewnętrznych ratingów do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Kapitał wewnętrzny

Grupa przeprowadza proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej bazując na modelu kapitału ekonomicznego.

Obliczenie kapitału wewnętrznego obejmuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na które Grupa jest narażona oraz bazuje na zestawie parametrów zbudowanych w oparciu o specyfikę i realia rynku polskiego.

W procesie obliczania kapitału wewnętrznego, poszczególne rodzaje ryzyka oraz efekt dywersyfikacji poddawane są testom warunków skrajnych. Łączny zdywersyfikowany kapitał wewnętrzny porównywany jest ze zdolnością do przyjęcia ryzyka, tzn. z funduszami własnymi/dostępnymi zasobami finansowymi. W wyniku tego porównania oceniana jest wewnętrzna ekonomiczna adekwatność kapitałowa Grupy. W 2011 r. – podobnie jak w 2010 r. - zagregowane ryzyko Grupy (kapitał wewnętrzny) było całkowicie pokryte funduszami, które mogą być użyte do jego zabezpieczenia. Kapitał wewnętrzny dzielony jest na poszczególne obszary biznesowe.

(2) Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest jednym z najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażona jest Grupa, w związku z czym, przykładą się szczególną wagę do zarządzania ekspozycjami na to ryzyko. Ryzyko kredytowe wiąże się z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi (tzn. udzielonymi kredytami i pożyczkami) oraz z instrumentami pozabilansowymi, takimi jak udzielone i niewykorzystane linie kredytowe, gwarancje i akredytywy, jak również limity na transakcji związane z instrumentami finansowymi.

Polityka kredytowa, podlega okresowym przeglądom i weryfikacji uwzględniającym uwarunkowania rynkowe oraz zmiany w otoczeniu regulacyjnym Grupy.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa korzysta z kilku systemów ratingowych w zależności od rodzaju ekspozycji i segmentu danego klienta. System ratingowy to zestaw metod (modeli), procesów, kontroli, procedur zbierania danych oraz systemów informatycznych identyfikujących i mierzących ryzyko kredytowe, klasyfikujących ekspozycje do określonych klas lub pul (nadawanie ratingu) oraz szacujących prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania i oczekiwaną wielkość straty z tego tytułu.

(2A) POMIAR RYZYKA KREDYTOWEGO

Kredyty i pożyczki

Pomiar ryzyka kredytowego, na poziomie poszczególnych klientów i transakcji, z tytułu udzielanych kredytów i pożyczek odbywa się przy uwzględnieniu trzech parametrów:

- (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta (ang. probability of default – PD);
- (ii) kwoty ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (ang. exposure at default - EAD) oraz
- (iii) współczynnika strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (ang. loss given default - LGD).

- (i) Grupa ocenia prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) indywidualnych kontrahentów stosując wewnętrzne modele ratingowe dostosowane do różnych kategorii klientów i transakcji. Zostały one opracowane lokalnie, na poziomie Grupy BCP lub we współpracy z renomowanymi dostawcami zewnętrznymi i łączą analizę statystyczną z oceną specjalisty kredytowego. Dodatkowo Klienci Grupy są klasyfikowani w ramach 15 klas ratingowych, które dla potrzeb tego raportu zostały przedstawione w sześciu głównych grupach. Jednolita skala ratingowa Grupy (Master Ratings Scale), przedstawiona poniżej, zawiera także zakres prawdopodobieństw niewykonania zobowiązań określonych dla każdej klasy/grupy ratingowej. Modele ratingowe podlegają okresowym przeglądom i – w razie stwierdzenia takiej potrzeby - stosownym modyfikacjom. Modyfikacje modeli zatwierdzane są przez Komitet Walidacji.

Grupa regularnie analizuje oraz ocenia wyniki ratingów i ich siłę predykcyjną w odniesieniu do przypadków niewykonania zobowiązań. Proces nadawania ocen ryzyka klientów (przeprowadzany niezależnie od procesu kredytowego w Departamencie Ratingu) i transakcji wspierają systemy informatyczne, pozyskujące i analizujące informacje z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych.

Skala wewnętrznych ratingów Grupy

WEWNĘTRZNY RATING GRUPY	Opis oceny
1-3	Najwyższa jakość
4-6	Dobra jakość
7-9	Średnia jakość
10-12	Niska jakość
13-14	Pod obserwacją
15	Default

- (ii) EAD - kwota ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (exposure at default) – dotyczy kwot, które według przewidywań Grupy będą należnościami Grupy w momencie niewykonania zobowiązań. Jako zobowiązanie, Grupa rozumie każdą wypłaconą już kwotę plus dalsze kwoty, jakie mogą zostać wypłacone do momentu niewykonania zobowiązań, o ile do niego dojdzie.
- (iii) LGD – współczynnik strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (loss given default) stanowi przewidywanie Grupy, co do strat wynikających z faktycznych przypadków niewykonania zobowiązań, z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych kosztów windykacji oraz efektu dyskonta.

Papiery dłużne

Portfel papierów dłużnych, innych niż emitowane przez Skarb Państwa lub Bank Centralny, jest nieistotny.

(2B) POLITYKA KONTROLI LIMITÓW I ZMNIEJSZENIA RYZYKA

Grupa mierzy, monitoruje i kontroluje duże zaangażowania kredytowe oraz nadmierną koncentrację ryzyka kredytowego, wszędzie tam gdzie zostanie ona zidentyfikowana. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji dotyczy zarówno zaangażowań indywidualnych – występujących wobec pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców powiązanych (kapitałowo, organizacyjnie lub poprzez istnienie istotnych zależności ekonomicznych), jak i tzw. zaangażowań sektorowych - wobec branż/sektorów gospodarki, regionów geograficznych, krajów, portfela finansującego nieruchomości (w tym kredytów walutowych) i innych. Powyższe rodzaje zaangażowań sektorowych są objęte wewnętrznym systemem limitów. Informacje o wykorzystaniu limitów prezentowane są na Komitecie Ryzyka, który może podjąć decyzje o zmniejszeniu zaangażowania w określone podmioty bądź segmenty portfela lub innego rodzaju działania itp.

Limity w stosunku do pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców wynikające z art. 71 Prawa Bankowego są monitorowane co miesiąc, a limity wewnętrzne (wymienione wyżej) monitorowane kwartalnie. Wysokość tych limitów poddawana jest rocznemu lub częstszemu przeglądowi, gdy zostanie to uznane za stosowne. Limity zatwierdza Komitet Kredytowy.

Zarządzanie ekspozycjami na ryzyko kredytowe odbywa się także poprzez regularne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i/lub historii współpracy z Grupą z punktu widzenia terminowego regulowania ich zobowiązań z tytułu odsetek i kapitału.

Zabezpieczenia

Zabezpieczenia przyjmowane w Grupie służą ograniczeniu ryzyka kredytowego i główną ich rolą jest minimalizacja straty na wypadek niedokonania przez klient spłaty transakcji kredytowej w umownej kwocie i terminie, poprzez zapewnienie alternatywnego źródła pokrycia wymagalnych należności. Przyjmowane one są zgodnie z zasadami polityki kredytowej ustalonymi dla poszczególnych segmentów klienta. Jako główną zasadę przyjęto, że zabezpieczenie transakcji kredytowej powinno być adekwatne do ryzyka kredytowego ponoszonego przez Grupę przy uwzględnieniu specyfiki danej transakcji (tzn. jej typu, kwoty, okresu spłaty a także ratingu kredytowanego klienta).

Polityka kredytowa określa typy, rodzaje i formy prawne akceptowanych w Grupie zabezpieczeń, jak również bardziej szczegółowe wymogi mające uprawdopodobnić zbywalność konkretnych rodzajów zabezpieczeń zgodnie z doświadczeniami windykacyjnymi Grupy.

Grupa przykładą szczególną wagę do prawidłowego określania wartości zabezpieczeń, określa zasady dokonywania i weryfikacji wycen i dokłada wszelkich starań aby wyceny te były obiektywne, ostrożne i odzwierciedlały realną wartość zabezpieczenia. W celu zapewnienia skutecznego ustanowienia zabezpieczenia Grupa opracowała stosowne wzorce umów zabezpieczeń, wniosków, pełnomocnictw i oświadczeń.

W segmencie detalicznym na zabezpieczenie przyjmowane są głównie nieruchomości mieszkaniowe (kredyty hipoteczne) oraz aktywa finansowe. W przypadku segmentu korporacyjnego oprócz wszelkiego typu nieruchomości (mieszkaniowe, komercyjne, grunty) przyjmowane są głównie zabezpieczenia rzeczowe (pojazdy, sprzęt budowlany, specjalistyczny, maszyny) a także cesje wierzytelności z kontraktów.

Do czasu ustanowienia finalnego zabezpieczenia przyjmowane są zabezpieczenia przejściowe. W Grupie wykorzystywane są również rozmaite formy instrumentów uzupełniających zabezpieczenia, mające na celu ułatwienie prowadzenia egzekucji lub uprawdopodobnienie skuteczności spłaty należności z danego zabezpieczenia między innymi takie jak: oświadczenie o poddaniu się egzekucji; weksel własny in blanco, pełnomocnictwo do rachunku bankowego, cesja prawa z umowy ubezpieczenia, ubezpieczenia niskiego wkładu, ubezpieczenia pomostowego.

Grupa monitoruje zabezpieczenia pod kątem spełnienia przez nie warunków umownych, w tym prawomocnego ustanowienia finalnego zabezpieczenia transakcji jak również odnawiania scedowanych polis ubezpieczeniowych. Monitorowana jest również wartość zabezpieczenia w trakcie trwania transakcji kredytowej.

Zgodnie z przyjętą w Grupie polityką kredytową, dopuszcza się także udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, co odbywa się według ściśle określonych zasad zróżnicowanych w zależności od segmentu klienta. Jednak na wypadek pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w podpisanych z klientem dokumentach Grupa zapewnia sobie możliwość dobezpieczenia transakcji.

Instrumenty pochodne

Grupa utrzymuje ścisłą kontrolę nad limitami otwartych pozycji netto na instrumentach pochodnych (tj. różnicą między transakcjami kupna i sprzedaży), zarówno ze względu na kwoty jak i terminy zapadalności transakcji. Ekspozycje na ryzyko kredytowe, wynikające z instrumentów pochodnych zawieranych z klientami są zarządzane jako część całkowitych limitów kredytowych wyznaczanych w oparciu o badanie naturalnej ekspozycji oraz o analizę sytuacji finansowej klienta, a także w ramach limitów kontrahentów.

Grupa oferuje produkty skarbowe w celu zabezpieczania ryzyka kursu walutowego lub ryzyka stopy procentowej w ramach przyznanych klientom limitów skarbowych lub pod depozyt zabezpieczający.

Zdecydowana większość umów Grupy zawiera możliwość wezwania klienta do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego lub złożenie innego zabezpieczenia uzgodnionego z Grupą (jeżeli wycena otwartych pozycji klienta przekroczy poziom kwoty limitu skarbowego; tzw. *margin call*) i jeżeli klient nie uzupełni wymaganego zabezpieczenia Grupa ma prawo do zamknięcia pozycji i wypowiedzenia umowy.

Zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym

Do zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym zaliczamy gwarancje, akredytywy oraz przyznane linie kredytowe. Podstawowym celem tych instrumentów jest umożliwienie klientowi dysponowania w określony sposób przyznanymi przez Grupę środkami finansowymi.

Gwarancje i akredytywy typu *standby* (zobowiązania typu gwarancyjnego) niosą przynajmniej takie samo ryzyko kredytowe jak kredyty (w przypadku gwarancji i akredytywy typu stand-by po wpływie ważnego roszczenia Bank musi dokonać wypłaty).

Akredytywy dokumentowe i handlowe - które są pisemnym, nieodwołalnym i ostatecznym zobowiązaniem Banku otwierającego do honorowania płatności w oparciu o zgodne dokumenty w terminach określonych w akredytywie i wiążą się z ryzykiem podobnym do gwarancji.

Dostępne saldo linii kredytowej jest to niewykorzystana część uprzednio zaakceptowanych kwot odnoszących się do zobowiązań o charakterze kredytowym, możliwych do wykorzystania w formie kredytów, gwarancji lub akredytów. Biorąc pod uwagę ryzyko kredytowe zobowiązań do udzielenia kredytu, Grupa jest potencjalnie narażona na stratę w wysokości równej sumie niewykorzystanych zobowiązań.

Jednak, prawdopodobna kwota straty jest mniejsza niż łączna wartość niewykorzystanych zobowiązań, ponieważ większość zobowiązań do uruchomienia kredytu zależy od spełnienia przez klientów poszczególnych standardów kredytowych.

Grupa monitoruje okres pozostały do terminu zapadalności pozabilansowych zobowiązań kredytowych, ponieważ długoterminowe zobowiązania wiążą się zazwyczaj z większym stopniem ryzyka kredytowego niż zobowiązania krótkoterminowe.

(2c) POLITYKA W ODNIESIENIU DO UTRATY WARTOŚCI (IMPAIRMENTU) I TWORZENIA ODPISÓW AKTUALIZACYJNYCH

W procesie szacowania utraty wartości (impairmentu) w pierwszej kolejności identyfikowane są przesłanki utraty wartości w przypadku aktywów finansowych indywidualnie istotnych (analiza indywidualna), a następnie pozostała część portfela jest poddawana analizie kolektywnej.

W analizie indywidualnej w pierwszej kolejności następuje identyfikacja obiektywnych i subiektywnych przesłanek impairmentu i jeżeli zostaną zidentyfikowane, w drugiej kolejności szacowane są przepływy w tym z zabezpieczeń i na tej podstawie określany jest poziom utraty wartości. W przypadku analizy kolektywnej, poziom odpisów aktualizujących szacowany jest przy wykorzystaniu parametrów statystycznych PI (prawdopodobieństwo utraty wartości) i LGI (strata w przypadku wystąpienia utraty wartości).

Analiza indywidualna utraty wartości dla należności kredytowych

Jeżeli w trakcie analizy zostaną zidentyfikowane przesłanki, wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości należności kredytowej, Grupa określa wielkość tej utraty. Kwota utraty wartości (impairmentu kredytowego) stanowi różnicę pomiędzy bieżącą bilansową ekspozycją kredytową, a aktualną wartością oczekiwanych przyszłych strumieni pieniężnych dyskontowanych efektywną stopą procentową. Kalkulacja uwzględnia prawdopodobieństwo spłaty kredytu w dacie zapadalności i prawdopodobieństwo ewentualnego odzysku z zabezpieczenia, np. w związku z jego sprzedażą.

Cały proces składa się z następujących etapów:

- Identyfikacja przesłanek wskazujących na ryzyko utraty wartości;
- Oszacowanie prawdopodobieństwa odzyskania kapitału i odsetek;
- Wskazanie, czy kredyt ma być spłacony z własnych środków kredytobiorcy, czy też konieczne jest wykorzystanie zabezpieczenia, np. poprzez jego sprzedaż;
- Oszacowanie wartości godziwej zabezpieczenia, określenie oczekiwanej daty sprzedaży, oraz oszacowanie oczekiwanych wpływów ze sprzedaży z uwzględnieniem kosztów procesu windykacji.

Na koniec 2011 roku finansowy efekt ustanowionych zabezpieczeń wykorzystanych dla należności z rozpoznaną utratą wartości Grupy w analizie indywidualnej (Case by Case) wyniósł 237 mln zł. Jest to kwota, o którą poziom wymaganych rezerw przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń.

Analiza kolektywna portfela kredytowego

Analizie kolektywnej podlegają następujące kredyty:

- Należności nieistotne indywidualnie;
- Należności istotne indywidualnie, w przypadku których nie została rozpoznana utrata wartości.

Portfel kredytów homogenicznych (jednorodnych) składa się z ekspozycji o podobnym profilu ryzyka kredytowego i tak np. homogeniczny portfel kredytów może zostać utworzony na podstawie segmentacji na linie biznesowe, typów produktów kredytowych, ilości dni opóźnienia, typu zabezpieczenia (leasing) itp.

Wszystkie kredyty, które podlegają analizie kolektywnej, podzielone są na dwie główne kategorie portfela:

- Kredyty, gdzie wystąpiły straty, ale nie zostały jeszcze one zidentyfikowane na poziomie pojedynczej ekspozycji i odpisy tworzone są na ryzyko poniesione, ale jeszcze nie udokumentowane (*portfel IBNR*),
- Kredyty, gdzie została zaraportowana strata impairmentowa, ale które nie zostały poddane analizie indywidualnej, przy czym w ramach tego portfela został wydzielony homogeniczny portfel transakcji zrestrukturyzowanych.

W 2011 roku Grupa skupiła się na monitorowaniu efektów wprowadzonych zmian w roku ubiegłym wraz z wdrożeniem wynikających z tych obserwacji dalszych udoskonaleń tego procesu i w efekcie tych działań metodologię analizy kolektywnej uzupełniono między innymi o następujące elementy:

- W portfelu kredytów hipotecznych wyodrębniono dodatkowy subportfel, gdzie odpisy na utratę wartości uzależnione zostały od aktualnej wartości wskaźnika LTV,
- Zredefiniowano dla kredytów detalicznych okres kwarantanny poprzez uwzględnienie okresu zawieszenia spłaty (*grace period*)

Tabela poniżej pokazuje udział pozycji bilansowych Grupy dotyczących kredytów i pożyczek oraz związanych z nimi odpisów na utratę wartości dla każdej z wewnętrznych klas ratingowych (opisanych w punkcie „Pomiar ryzyka kredytowego”).

Wewnętrzny rating Grupy

	31.12.2011		31.12.2010	
	Kredyty i pożyczki (%)	Odpisy na utratę wartości (impairment) (%)	Kredyty i pożyczki (%)	Odpisy na utratę wartości (impairment) (%)
1. Najwyższa jakość	Nieznaczące	Nieznaczące	Nieznaczące	Nieznaczące
2. Dobra jakość	37,10%	3,22%	37,90%	3,50%
3. Średnia jakość	29,34%	5,35%	32,39%	5,56%
4. Niska jakość	16,44%	5,38%	10,77%	2,35%
5. Pod obserwacją	0,98%	2,65%	3,77%	7,78%
6. Default	4,75%	76,61%	5,93%	76,25%
7. Klienci bez ratingu*	11,38%	6,79%	9,24%	4,56%
Suma	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

* Grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego i projektami inwestycyjnymi.

(2D) MAKSYMALNA EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE, T.J. BEZ UWZGLĘDNIENIA INSTRUMENTÓW OGRANICZAJĄCYCH RYZYKO

	tys. PLN	
	Maksymalna ekspozycja	
	31.12.2011	31.12.2010
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi przedstawiają się następująco:	47 869 495	44 229 636
Kredyty i pożyczki dla banków	2 660 374	1 485 809
Kredyty i pożyczki dla klientów:	41 332 337	36 738 493
Kredyty dla klientów indywidualnych:	31 067 852	27 884 336
– Karty kredytowe	739 913	766 096
– Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla klientów indywidualnych	2 044 976	2 235 366
– Kredyty hipoteczne	28 282 963	24 882 874
Kredyty udzielone podmiotom korporacyjnym	9 354 004	8 125 348
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	910 481	728 809
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu:	318 246	981 291
– Papiery dłużne	316 250	980 360
– Akcje i jednostki udziałowe	1 996	931
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	411 579	448 529
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej	0	0
Inwestycyjne aktywa finansowe	3 144 750	4 520 429
– Papiery dłużne	3 132 507	4 496 964
– Akcje i jednostki udziałowe	12 243	23 465
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	2 209	55 085
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi przedstawiają się następująco:	8 695 495	7 977 715
Gwarancje finansowe	2 054 175	1 810 878
Zobowiązania kredytowe i pozostałe zobowiązania związane z kredytami	6 641 320	6 166 837

Powyższa tabela przedstawia strukturę ekspozycji na ryzyko kredytowe Grupy na dzień 31 grudnia 2011 i 31 grudnia 2010, bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko. Dla aktywów bilansowych ekspozycje prezentowane powyżej oparte są na kwotach netto przedstawionych w bilansie.

(2E) KREDYTY I POŻYCZKI

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom oraz podstawowe wskaźniki portfela kredytowego przedstawiają się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN				
	31.12.2011		31.12.2010	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	38 361 813	2 660 374	33 682 351	1 485 810
Przeterminowane, ale bez rozpoznanej utraty wartości	2 083 759	0	2 048 309	0
Z rozpoznaną utratą wartości	2 104 134	0	2 195 119	0
Brutto	42 549 706	2 660 374	37 925 779	1 485 810
Odpisy z tytułu utraty wartości łącznie z IBNR	(1 217 369)	0	(1 187 286)	0
Netto	41 332 337	2 660 374	36 738 493	1 485 810
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości / kredyty ogółem	4,95%		5,79%	

Kredyty i pożyczki nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości

Jakość portfela kredytów i pożyczek, które nie były ani przeterminowane, ani nie wykazywały utraty wartości, może zostać oceniona poprzez odniesienie do systemu ratingów wewnętrznych przyjętego przez Grupę.

Kredyty i pożyczki nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości

Zaangażowanie brutto w tys. PLN				
	Klienci 31.12.2011	Banki 31.12.2011	Klienci 31.12.2010	Banki 31.12.2010
Oceny:				
1. Najwyższa jakość	405	2 660 374	699	1 485 810
2. Dobra jakość	15 727 291		14 221 598	
3. Średnia jakość	12 036 870		11 678 373	
4. Niska jakość	5 979 445		3 437 499	
5. Pod obserwacją	157 924		671 828	
6. Default	156 627		229 287	
7. Klienci bez ratingu	4 303 251		3 443 067	
Razem	38 361 813	2 660 374	33 682 351	1 485 810

Kredyty i pożyczki przeterminowane, ale bez rozpoznanej utraty wartości

Kredyty i pożyczki przeterminowane poniżej 90 dni nie są uważane za ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, chyba, że zostaną zidentyfikowane inne przesłanki impairmentu. Kwota brutto kredytów i pożyczek z podziałem na segmenty klientów, przeterminowanych, ale bez rozpoznanej utraty wartości, przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN					
31.12.2011					
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Opóźnienia do 30 dni	562 824	1 075 814	216 999	0	1 855 637
Opóźnienia 30 – 60 dni	70 782	52 427	35 943	0	159 152
Opóźnienia 60 - 90 dni	11 356	19 950	16 166	0	47 472
Opóźnienia pow. 90 dni*	19 898	6	1 594	0	21 498
Suma	664 860	1 148 197	270 702	0	2 083 759

Zaangażowanie brutto w tys. PLN					
31.12.2010					
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Opóźnienia do 30 dni	588 909	985 939	213 338	0	1 788 186
Opóźnienia 30 – 60 dni	86 995	47 773	39 481	0	174 249
Opóźnienia 60 - 90 dni	9 830	13 730	18 181	0	41 741
Opóźnienia pow. 90 dni*	40 733	416	2 984	0	44 133
Suma	726 467	1 047 858	273 984	0	2 048 309

* - należności opóźnione powyżej 90 dni i jednocześnie nie będące w portfelu z utratą wartości, posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne.

Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości

Kwota brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w podziale na segmenty klientów przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN					
31.12.2011					
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	1 101 429	32 226	902	0	1 134 557
Analiza kolektywna	174 639	238 718	556 220	0	969 577
Suma	1 276 068	270 944	557 122	0	2 104 134

31.12.2010

Wg rodzaju analizy	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Analiza indywidualna	1 292 907	18 508	552	0	1 311 967
Analiza kolektywna	171 591	203 392	508 169	0	883 152
Suma	1 464 498	221 900	508 721	0	2 195 119

Kredyty i pożyczki objęte analizą indywidualną

Kwantyfikacja wartości portfela objętego analizą indywidualną oraz wartości utworzonych odpisów w podziale na należności (i odpowiednio odpisy) z rozpoznaną utratą wartości i portfel IBNR została przedstawiona w notach finansowych. Tabele poniżej prezentują strukturę portfela objętego analizą indywidualną z rozpoznaną utratą wartości.

- wg produktów, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2011			31.12.2010		
	kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi	kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi
Kredyty inwestycyjne	371 388	32,7%	28,1%	320 317	24,4%	28,5%
Kredyty obrotowe	126 575	11,2%	26,7%	195 823	14,9%	24,7%
Kredyty w rachunku bieżącym	60 437	5,3%	60,7%	63 810	4,9%	35,2%
Kredyty rewolwingowe	800	0,1%	64,5%	1 108	0,1%	59,3%
Kredyty hipoteczne	32 226	2,8%	21,9%	18 508	1,4%	20,5%
Faktoring	15 804	1,4%	59,9%	94 990	7,2%	50,7%
Leasing	255 900	22,6%	33,0%	382 870	29,2%	27,4%
Pozostałe*	271 427	23,9%	60,6%	234 541	17,9%	63,8%
	1 134 557	100,0%	38,8%	1 311 967	100,0%	35,8%

* w pozycji tej uwzględniono także wierzytelności związane z terminowymi operacjami finansowymi oraz kredyty związane z refinansowaniem

- wg walut, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom						
	31.12.2011			31.12.2010		
	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi
PLN	667 337	58,8%	48,1%	817 810	62,3%	41,3%
CHF	52 043	4,6%	26,4%	73 558	5,6%	35,2%
EUR	77 085	6,8%	19,4%	100 195	7,6%	14,8%
USD	295 966	26,1%	27,0%	267 774	20,4%	27,8%
JPY	42 126	3,7%	26,9%	52 630	4,0%	31,6%
	1 134 557	100,0%	38,8%	1 311 967	100,0%	35,8%

- wg stopnia pokrycia odpisami aktualizacyjnymi, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom				
	31.12.2011		31.12.2010	
	kwota w tys. PLN	udział %	kwota w tys. PLN	udział %
do 20%	280 753	24,7%	453 359	34,6%
Powyżej 20% do 40%	495 178	43,7%	419 807	32,0%
Powyżej 40% do 60%	111 314	9,8%	219 670	16,7%
Powyżej 60% do 80%	81 299	7,2%	36 513	2,8%
Powyżej 80%	166 013	14,6%	182 618	13,9%
	1 134 557	100,0%	1 311 967	100,0%

Kredyty i pożyczki restrukturyzowane

Restrukturyzacja należności jest prowadzona przez specjalnie do tego celu powołane jednostki (oddzielnie dla należności gospodarczych i detalicznych).

Restrukturyzacja zarówno należności gospodarczych jak i detalicznych ma na celu wykonanie efektywnych działań wobec klientów mających doprowadzić do minimalizacji strat i możliwie szybkiego ograniczenia ryzyk ponoszonych przez Grupę w związku z zawartymi z klientem transakcjami, z których wynikają należności lub zobowiązania pozabilansowe Grupy (należności).

Restrukturyzacja prowadzona jest wobec należności włączonych na podstawie ustalonych w Grupie zasad do portfeli restrukturyzacyjno-windykacyjnych i obejmuje ustalenie nowych, akceptowalnych przez Grupę warunków transakcji (w tym w szczególności zasad ich spłaty i zabezpieczenia oraz ewentualnego uzyskania dodatkowych zabezpieczeń).

Dochodzenie należności detalicznych jest procesem w pełni scentralizowanym, realizowanym w dwóch etapach:

- 1) postępowanie upominawczo-monitujące - realizowany przez Departament Bankowości Bezpośredniej,
- 2) postępowanie restrukturyzacyjno-egzekucyjne – realizowany przez Departament Dochodzenia Należności Detalicznych (DDN).

Proces wykonywany przez Departament Bankowości Bezpośredniej dotyczy wyłącznie działań polegających na bezpośrednim, telefonicznym kontakcie z klientem i uzyskaniem spłaty wymagalnych należności względem Grupy. W sytuacji braku spłaty zadłużenia lub zgłoszenia przez klienta chęci restrukturyzacji zadłużenia dalsze prowadzenie sprawy odbywa się przez Departament Dochodzenia Należności Detalicznych i obejmuje wszelkie działania restrukturyzacyjne oraz windykacyjne (postępowanie sądowe).

Dochodzenie należności jest wspierane przez wyspecjalizowany system informatyczny działający na pełnym portfelu klienta, w pełni zautomatyzowany w fazie monitorowania portfela jak i wspomagający czynności w późniejszej fazie restrukturyzacji i windykacji. Integralną częścią systemu jest behawioralny model scoringowy, wykorzystywany na etapie postępowania upominawczo-monitorującego. System ten jest wykorzystywany w zarządzaniu procesem dochodzenia należności detalicznych w stosunku do wszystkich segmentów klienta.

Model scoringowy bazuje w swoich wewnętrznych obliczeniach między innymi na całkowitym zaangażowaniu Grupy w odniesieniu do danego klienta, segmencie biznesowym klienta, rodzaju produktu obciążonego ryzykiem kredytowym (szczególnie dotyczy to produktów hipotecznych) oraz historii współpracy z klientem w ramach poprzednich działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych. Opóźnione należności klientów detalicznych trafiają do systemu informatycznego automatycznie nie później niż 4 dnia od daty powstania należności wymagalnej.

Proces restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych jest scentralizowany i realizowany przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych (DNG). Dochodzenie należności gospodarczych ma na celu maksymalizację odzysku w jak najkrótszym czasie i ograniczenie ryzyka ponoszonego przez Grupę poprzez realizację przyjętej strategii działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w stosunku do:

- klienta,
- należności gospodarczych,
- zabezpieczeń ich spłaty,

Działania realizowane w ramach ww. strategii obejmują m.in.: ustalanie warunków finansowania Klientów, warunków restrukturyzacji należności gospodarczych, w tym zasad ich spłaty oraz zabezpieczeń, uzyskiwanie wartościowych i płynnych zabezpieczeń, doprowadzania do spłaty polubownej, realizację windykacji należności wymagalnych, w tym z posiadanych przez Grupę zabezpieczeń.

Dla zarządzania procesem restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych pochodzących z portfela korporacyjnego, DNG stosuje aplikacje wspierające proces decyzyjny, które szybko dostarczają podstawowych informacji na temat należności, zabezpieczenia, zastosowanego podejścia oraz podstawowych działań i terminów.

Poniższa tabela pokazuje portfel kredytów z rozpoznaną utratą wartości zarządzany przez jednostki organizacyjne Grupy zajmujące się restrukturyzacją należności.

	Zaangażowanie brutto w tys. PLN	
	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	290 840	193 744
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	572 330	649 281
Razem	863 170	843 025

Bankowe tytuły egzekucyjne

W 2011 r. odnośnie należności gospodarczych Bank wystawił 74 bankowe tytuły egzekucyjne (bte) na łączną kwotę 97,69 mln zł (w przeliczeniu wg średniego kursu NBP z dnia 31.12.2011 r.), w tym:

- 72 bte w PLN na łączną kwotę 87,00 mln PLN,
- 1 bte w USD na kwotę 0,002 mln USD (0,01 mln PLN),
- 1 bte w CHF na kwotę 2,94 mln CHF (10,68 mln PLN).

Ponadto w 2011 roku Bank wystawił 16 026 bankowych tytułów egzekucyjnych dotyczących należności detalicznych oraz małych firm, na łączną kwotę 222,0 mln PLN (w przeliczeniu według kursu z dnia 31.12.2011 roku).

(2F) DŁUŻNE I KAPITAŁOWE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Poniższa tabela przedstawia strukturę papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Grupy na dzień 31 grudnia 2011 r. (zaangażowanie brutto w tys. PLN):

Emitowane przez	Papiery dłużne przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Akcje	Razem
Skarb państwa	316 250	1 927 780	24	2 244 054
Bank Centralny	0	1 099 887	0	1 099 887
Pozostałe	0	104 840	36 034	140 874
- notowane	0	0	1 996	1 996
- nie notowane	0	104 840	34 038	138 878
Razem	316 250	3 132 507	36 058	3 484 815

Poniższa tabela przedstawia strukturę papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Grupy na dzień 31 grudnia 2010 r. (zaangażowanie brutto w tys. PLN):

Emitowane przez	Papiery dłużne przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Akcje	Razem
Skarb państwa	980 358	3 355 516	24	4 335 898
Bank Centralny	0	999 708	0	999 708
Pozostałe	0	141 743	44 809	186 552
- notowane	0	8 342	10 742	19 084
- nie notowane	0	133 401	34 067	167 468
Razem	980 358	4 496 967	44 833	5 522 158

(2G) PRZEWŁASZCZONE ZABEZPIECZENIA

W 2011 r. nie dokonywano istotnych bezpośrednich przejęć przez Bank i sprzedaży środków trwałych stanowiących zabezpieczenie kredytu. Powyższa sytuacja powodowana jest realizacją innych, bardziej efektywnych ścieżek zaspokajania z przewłaszczeń (czasowo i kwotowo przy ograniczeniu kosztów), tj. doprowadzania do sprzedaży przedmiotu przewłaszczenia bezpośrednio przez dawcę zabezpieczenia pod nadzorem Banku i z przeznaczeniem całości tak uzyskanych środków na spłatę. Odmianą takiego działania jest zawieranie porozumień z syndykami w upadłości na podstawie, których syndyk za uzgodnioną opłatą zabezpiecza i przechowuje przedmioty przewłaszczenia oraz w porozumieniu z Bankiem dokonuje ich oferowania i sprzedaży (w tym w ramach sprzedaży zorganizowanych części lub całego przedsiębiorstwa dłużnika).

Powyższe powoduje, że realizowany tryb zaspokajania nie jest ewidencjonowany w bilansie Banku na tzw. Aktywach trwałych do zbycia.

Jednocześnie spółka zależna od Banku - Millennium Leasing, dokonuje przejęcia środków trwałych będących przedmiotem leasingu i prowadzi aktywne działania w celu ich zbycia. Dane o wartości tych aktywów i ich zmianach w okresie sprawozdawczym przedstawione są w **nocie (23) „Aktywa trwałe do zbycia”** skonsolidowanego bilansu Grupy.

(2H) POLITYKA W ZAKRESIE SPISYWANIA NALEŻNOŚCI

Ekspozycje kredytowe, dla których Grupa nie oczekuje wystąpienia żadnych przepływów pieniężnych do odzyskania i dla których utworzony został odpis z tytułu utraty wartości lub korekta wartości dla wierzytelności pochodzących z terminowych operacji finansowych, które łącznie pokrywa w całości należność pozostałą do spłaty, są spisywane z bilansu w ciężar odpisu aktualizującego i przenoszone do ewidencji pozabilansowej. Przedmiotowa operacja nie powoduje umorzenia należności, tj. nie powoduje zwolnienia dłużnika z długu ani zaprzestania wymaganych prawem i uzasadnionych działań prawnych i windykacyjnych.

Najczęściej Grupa spisuje należności w ciężar rezerw na utratę wartości w przypadku stwierdzenia nieściągalności należności, tj. między innymi:

- bezskutecznego postępowania egzekucyjnego;
- śmierci dłużnika;
- uzyskania potwierdzenia braku szans na zaspokojenie ze środków masy upadłościowej;
- wyczerpania możliwości prowadzenia egzekucji wobec dłużnika głównego i innych osób zobowiązanych (np. dawców zabezpieczeń).

(2I) KONCENTRACJA RYZYK AKTYWÓW FINANSOWYCH Z EKSPOZYCJĄ NA RYZYKO KREDYTOWE

Sektory przemysłu

Poniższa tabela przedstawia podział głównej ekspozycji kredytowej Grupy z rozbiciem na czynniki składowe, według kategorii klientów.

31.12.2011	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	2 660 374	0	0	0	0	0	0	0	2 660 374
Kredyty i pożyczki dla klientów	494 172	4 112 092	2 271 698	1 338 848	833 559	28 410 931	3 246 262	1 842 144	42 549 706
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	10	51	1 824	0	316 250	0	0	112	318 246
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	511 812	17 029	2 324	250	0	0	0	10 800	542 215
Inwestycyjne papiery wartościowe	925	16 539	8 200	29	3 132 531	0	0	8 345	3 166 569
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tyt. papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	2 209	0	0	0	0	0	0	0	2 209
Na dzień 31 grudnia 2011	3 669 502	4 145 710	2 284 045	1 339 127	4 282 340	28 410 931	3 246 262	1 861 401	49 239 319

31.12.2010	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	1 485 810	0	0	0	0	0	0	0	1 485 810
Kredyty i pożyczki dla klientów	128 637	3 454 263	2 022 875	1 179 501	677 381	24 991 572	3 436 239	2 035 311	37 925 779
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	150	112	604	0	980 360	0	0	64	981 290
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	480 435	42 759	1 529	0	0	0	0	4 037	528 760
Inwestycyjne papiery wartościowe	19 079	16 539	8 200	26	4 455 787	0	0	41 239	4 540 870
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tyt. papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	55 085	0	0	0	0	0	0	0	55 085
Na dzień 31 grudnia 2010	2 169 196	3 513 673	2 033 208	1 179 527	6 113 528	24 991 572	3 436 239	2 080 651	45 517 594

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty samochodowe, kredyty w rachunku bieżącym, kredyty na zakup akcji

(3) Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe obejmuje obecne i przyszłe oddziaływania na zyski lub kapitał ze strony zmiany wartości portfela Grupy wywołanej niekorzystnymi ruchami stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen obligacji, akcji lub towarów.

Miary oceny ryzyka rynkowego

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyk rynkowych jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) – spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku.

Obliczenie VaR w Grupie jest dokonywane na podstawie analitycznej aproksymacji, określonej w metodologii opracowanej przez firmę RiskMetrics. Wartość narażona na ryzyko jest obliczana z założeniem 10-dniowego okresu utrzymania oraz 99% poziomu ufności (przedział jednostronny). Obliczając zmienność związaną z każdym czynnikiem ryzyka, model przypisuje większą wagę historycznym warunkom rynkowym obserwowanym w niedawnym okresie, tym samym zapewniając bardziej poprawne oddanie bieżących warunków rynkowych.

Wartość narażona na ryzyko jest ustalana codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami.

W celu zapewnienia adekwatności modelu VaR dla oceny ryzyk występujących na otwartych pozycjach, ustanowiono i przeprowadza się codziennie proces testowania wstecznego.

Testowanie wsteczne jest standardową techniką stosowaną do oceny jakości modelu pomiaru ryzyka, realizowaną według następujących zasad:

- w istniejącym systemie dokonuje się porównania ex-post miary ryzyka wygenerowanej przez model, ze zweryfikowanymi dziennymi zmianami wartości portfela, przy założeniu statycznych pozycji,
- jakość modelu jest weryfikowana przy zastosowaniu trójstrefowego podejścia statystycznego, bazującego na liczbie przekroczeń (uznaje się, że przekroczenie miało miejsce, gdy różnica pomiędzy bezwzględną wartością zmiany dziennej a wielkością VaR jest dodatnia):
 - strefa zielona (równe bądź mniejsze niż 8 przekroczeń) odpowiada wynikowi, który nie wskazuje na jakiegokolwiek problemy w modelu,
 - strefa żółta (9 do 14 przekroczeń), powoduje powstanie pewnych zastrzeżeń do modelu, ale konkluzja nie jest ostateczna; w tym przypadku stosowany jest mnożnik, aby poziom ufności miary ryzyka wrócił do 99%,
 - strefa czerwona (15 lub więcej przekroczeń), wskazuje na problem w modelu.

Wszystkie zgłoszone przekroczenia są udokumentowane, łącznie z wyjaśnieniem przyczyn ich powstania oraz zaliczeniem do jednej z trzech klas wyjaśnienia przekroczeń: adekwatność modelu, niewystarczająca dokładność modelu lub nieprzewidziane ruchy rynkowe.

W celu monitorowania i limitowania pozycji w instrumentach, dla których nie jest możliwa należyta ocena ryzyk rynkowych z zastosowaniem modelu VaR (instrumenty nieliniowe), zdefiniowano inne wskaźniki ryzyka takie jak Gamma, Vega i Theta.

Równoległe do metody VaR portfele handlowe są poddawane szeregowi scenariuszy warunków skrajnych w celu:

- oszacowania potencjalnej straty ekonomicznej, wynikającej ze skrajnych wahań czynników ryzyka rynkowego,
- identyfikacji ruchów ryzyka rynkowego, ewentualnie nie ujętych w VaR, na które portfele są bardziej wrażliwe,
- identyfikacji czynności, które mogą zostać podjęte w celu redukcji wpływu skrajnych zmian czynników ryzyka.

Stosuje się następujące rodzaje scenariuszy rynkowych: i) Równoległe przesunięcia krzywych dochodowości, ii) Bardziej stromy lub spłaszczony przebieg krzywych dochodowości, iii) Wahania zmienności stóp procentowych, iv) Wahania kursów wymiany, v) Wahania marż na swapach walutowych oraz walutowo-procentowych, vi) Niekorzystne scenariusze historyczne.

Proces kalkulacji VaR jest prowadzony z zastosowaniem oprogramowania opracowanego na bazie technologii sieci internetowej. Zapewnia to dostęp w trybie bieżącym do wartości zagrożonej ryzykiem w każdym obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym.

VaR stosuje się jako miarę w ocenie ryzyk poniesionych na pozycjach w Księdze Handlowej jak i Bankowej. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (VaR) na tle obowiązujących limitów jest raportowana codziennie do wszystkich obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i nadzorowanie ryzykiem rynkowym w Grupie. W grudniu 2011 roku limity na ryzyko rynkowe zostały dostosowane do bardziej bieżącego poziomu funduszy własnych Banku oraz kursu walutowego EUR/PLN.

Wskaźniki VaR ukazane w poniższej tabeli odzwierciedlają łączną ekspozycję na ryzyko rynkowe w Banku, to jest łącznie dla Księgi Handlowej i Księgi Bankowej, gdzie ekspozycja w 2011 r kształtowała się średnio na poziomie ok. 15.83 mln zł. Efekt dywersyfikacji dotyczy ryzyka ogólnego i odzwierciedla korelacje między jego składnikami.

Liczby w Tabeli zawierają także ekspozycje na ryzyko rynkowe generowane w podmiotach zależnych, jako że Bank przejmuje to ryzyko i zarządza nim na poziomie centralnym.

Miary VaR dla ryzyka rynkowego (tys. zł) :

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2010 roku do 31 grudnia 2011 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2010
Ryzyko całkowite	19 925	15 826	25 980	8 495	11 979
Ryzyko ogólne	16 912	13 023	23 106	5 752	9 247
VaR stopy procentowej	16 871	13 041	23 774	5 764	9 264
Ryzyko kursowe	94	515	6 847	9	152
Ryzyko cen akcji	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	0%				2%
Ryzyko nieliniowe	0	7	57	0	22
Ryzyko cen towarów	0	0	0	0	0
Ryzyko szczególne	2 790	2 796	2 982	2 680	2 710

Ekspozycje w 2010 roku wynosiły odpowiednio (tys. PLN):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku)				
	Koniec grudnia 2010	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2009
Ryzyko całkowite	11 979	13 843	20 671	6 999	17 497
Ryzyko ogólne	9 247	12 712	19 759	6 106	16 545
VaR stopy procentowej	9 264	12 682	21 308	6 309	16 377
Ryzyko kursowe	152	785	7 903	20	721
Ryzyko cen akcji	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	2%				3%
Ryzyko nieliniowe	22	12	34	0	0
Ryzyko cen towarów	0	0	0	0	0
Ryzyko szczególne	2 710	1 118	2 710	561	951

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w podziale na Księgę Handlową i Bankową oraz na typy ryzyka przedstawione są w tabelach poniżej (tys. zł):

Księga Bankowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2010 roku do 31 grudnia 2011 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2010
Ryzyko całkowite	18 464	12 539	19 275	7 378	11 097
Ryzyko ogólne	15 694	9 763	16 385	4 672	8 389
VaR stopy procentowej	15 665	9 760	16 385	4 672	8 389
Ryzyko kursowe	58	10	88	0	0
Efekt dywersyfikacji	0%				0%

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku)				
	Koniec grudnia 2010	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2009
Ryzyko całkowite	11 097	10 602	19 242	5 108	12 936
Ryzyko ogólne	8 389	9 484	18 433	4 194	11 987
VaR stopy procentowej	8 389	9 484	18 433	4 194	11 987
Ryzyko kursowe	0	0	79	0	0
Efekt dywersyfikacji	0%				0%

Księga Handlowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2010 roku do 31 grudnia 2011 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2010
Ryzyko całkowite	2 371	5 901	11 200	1 551	4 258
Ryzyko ogólne	2 127	5 874	11 190	1 536	4 235
VaR stopy procentowej	2 121	5 833	11 818	1 540	4 248
Ryzyko kursowe	36	510	6 847	9	152
Efekt dywersyfikacji	1%				4%

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku)				
	Koniec grudnia 2010	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2009
Ryzyko całkowite	4 258	6 667	10 435	2 063	6 537
Ryzyko ogólne	4 235	6 654	10 431	2 044	6 534
VaR stopy procentowej	4 248	6 525	11 238	2 019	6 391
Ryzyko kursowe	152	784	7 903	20	721
Efekt dywersyfikacji	4%				9%

W 2011 roku nie odnotowano przekroczeń limitów na całkowite ryzyko rynkowe w żadnym z obszarów zarządzania ryzykiem. Wszystkie przekroczenia sublimitów były zaraportowane i są udokumentowane, łącznie z wyjaśnieniem przyczyn ich powstania oraz ratyfikacją na odpowiednim poziomie kompetencji.

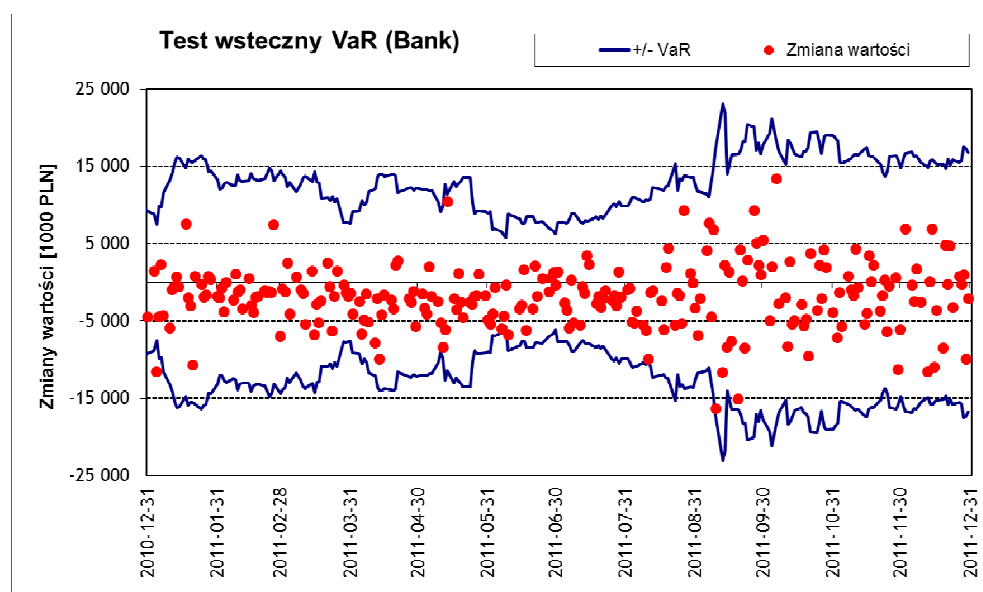
Otwarte pozycje obejmowały głównie instrumenty ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego. Ryzyko walutowe uwzględnia zarówno wszystkie pozycje wymiany walutowej Grupy, jak i otwarte pozycje dozwolone jedynie w Portfelach Handlowych.

Kształtowanie się całkowitej pozycji walutowej w Portfelu Handlowym przedstawia poniższa tabela (w tys. PLN):

Pozycja całkowita	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2011	16 208	1 635	61 390	3 112
2010	26 181	5 837	119 526	16 162

Test wsteczny dowodzi, że model VaR stosowany do oceny ryzyka rynkowego jest odpowiedni.

Ryzyko rynkowe – test wsteczny VaR



Ocenę VaR uzupełnia monitorowanie wrażliwości portfeli obarczonych ryzykiem rynkowym na ww. scenariusze (ujawnia się jedynie maksymalne, negatywne oddziaływanie).

Zgodnie z zasadami przyjętymi przez Grupę indykatywne limity dla wyników testów warunków skrajnych są dwa razy wyższe od limitów dla dziennego zarządzania ryzykiem rynkowym.

W przypadku Księgi Bankowej, w celu zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przeprowadzana jest analiza wrażliwości portfeli niehandlowych, natomiast w celu jego łagodzenia stosuje się strategię zabezpieczającą. Bank przeprowadza comiesięczny transfer ryzyka z obszaru Komercyjnego z Księgi Bankowej do obszarów, w których ryzykiem zarządza się na poziomie operacyjnym (tzn. ALM oraz Finansowania). Transakcje takie mają charakter makrozabezpieczeń.

Bank stosuje strategię zabezpieczającą przed ryzykiem stopy procentowej, które związane jest z portfelami kredytów na stałą stopę, a szczególnie z portfelem kredytów konsumpcyjnych i portfelem leasingowym. Portfel kredytów gotówkowych został częściowo zabezpieczony amortyzowanymi transakcjami IRS i włączony do rachunkowości zabezpieczeń. W części niezabezpieczonej dedykowanymi transakcjami naturalne zabezpieczenie tego portfela stanowią depozyty na stałą stopę. Portfel leasingowy na stałą stopę został zabezpieczony w całości transakcjami IRS. W związku z wdrożeniem procedury transferu ryzyka, Grupa uruchomiła proces kalkulacji zmian wartości zabezpieczonych portfeli w serii dodatkowych testów warunków skrajnych przeprowadzanych co miesiąc dla struktur zabezpieczających. Scenariusze dla testów warunków skrajnych zakładają zmiany kształtu i położenia krzywych dochodowości i mają na celu weryfikację efektywności zabezpieczenia przed ryzykiem stopy procentowej.

Na koniec grudnia 2011 roku wartość BPV dla Księgi Bankowej wynosiła ok. 5 mln zł.

Wrażliwość Księgi Bankowej na zmiany stóp procentowych kształtowała się następująco (w tys. PLN):

BPV Księgi Bankowej	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2011	5 676	(16 698)	24 422	5 332
2010	15 021	(14 005)	37 027	22 618

(4) Ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Ryzyko płynności odzwierciedla możliwość poniesienia znacznych strat w wyniku pogorszenia warunków finansowania (ryzyko finansowania) i/lub sprzedaży aktywów poniżej ich wartości rynkowej (ryzyko płynności rynku) w celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki, wynikającego z zobowiązań Grupy.

W podmiotach zależnych ekspozycje na ryzyko płynności nie występowały, ponieważ Bank przejmuje ryzyko od podmiotów zależnych i zarządza nim na poziomie centralnym.

W 2011 r. Bank przedłużył transakcję 200 mln euro kredytu stand-by ze spółką-matką, Millennium BCP.

Dodatkowo w 2011 roku Bank wyemitował obligacje strukturyzowane (ok. 203 mln PLN) wpływające na poziom długoterminowych stabilnych źródeł finansowania.

Głównym źródłem finansowania pozostają duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych. W 2011 roku baza depozytowa pozostawała w dodatnim trendzie i pod koniec 2011 była na poziomie ponad 37 mld zł, dzięki atrakcyjnej ofercie i skutecznej kampanii marketingowej.

Koncentracja bazy depozytowej, mierzona udziałem 5 i 20 największych deponentów, na koniec 2011 roku pozostała na niemal niezmiennym poziomie w porównaniu do 2010 roku i wyniosła odpowiednio 4,5% oraz 9,8% (w grudniu 2010 roku odpowiednio 4,4% oraz 11,1%).

Płynność w walutach obcych Grupa zapewnia dzięki denominowanym w walucie pożyczkom bilateralnym, jak również długowi podporządkowanemu oraz transakcjom swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta. Bank uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych w różnych analizowanych wariantach ryzyka płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Miary oceny ryzyka płynności

Ocena ryzyka płynności Grupy jest realizowana z zastosowaniem zarówno wskaźników określonych przez Organy Nadzoru, jak i inne wewnętrzne miary, dla których także zdefiniowano limity ekspozycji. Kształtowanie się sytuacji płynnościowej Grupy w krótkich horyzontach czasowych (do 3 miesięcy) jest sprawdzane codziennie na podstawie dwóch wskaźników zdefiniowanych wewnętrznie: płynność natychmiastowa oraz płynność kwartalna. Mierzą one maksymalne zapotrzebowanie na środki, które mogłoby powstać jednego dnia, z uwzględnieniem projekcji przepływów środków pieniężnych odpowiednio na datę spot lub okres 3-miesięczny.

Wyliczenie tych wskaźników polega na dodawaniu do pozycji płynnościowej analizowanego dnia szacowanych przyszłych przepływów środków pieniężnych dla każdego dnia z ustalonego horyzontu czasowego (data spot lub 3 miesiące) w zakresie transakcji, w których zawarciu pośredniczą obszary rynkowe. Dodawana jest także kwota aktywów z uznanego za wysoce płynny portfela papierów wartościowych Banku, co prowadzi do ustalenia luki płynności zakumulowanej na każdy dzień badanego okresu.

Dane te są raportowane codziennie do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie pozycją płynnościową i są porównywane z obowiązującymi limitami ekspozycji. W trakcie roku wskaźniki te były powyżej minimalnych limitów.

Bieżące wskaźniki płynności

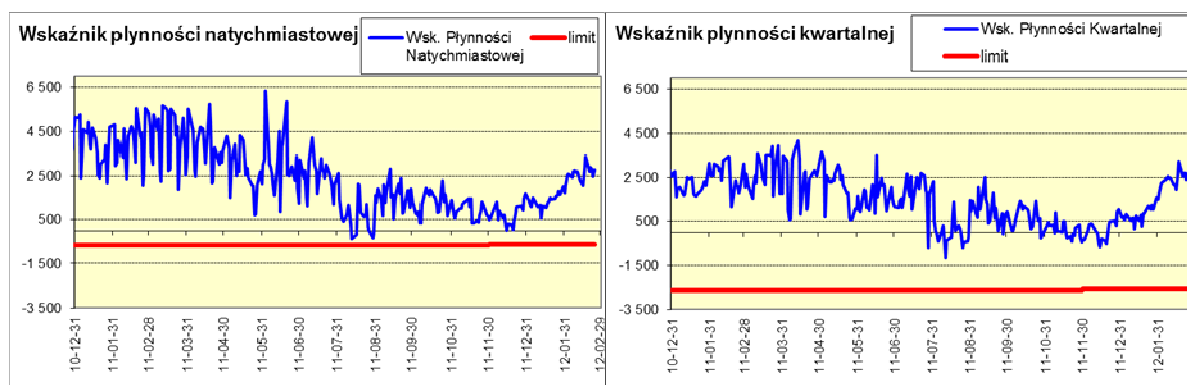
mln PLN

31.12.2011

	Wysokopłynne aktywa	Wskaźnik płynności natychmiastowej	Wskaźnik płynności kwartalnej	Aktywa płynne na pokrycie zmienności źródeł finansowania
Ekspozycja	933	1 677	1 041	3 698
Limit minimalny		(636)	(2 544)	2 000

31.12.2010

	Wysokopłynne aktywa	Wskaźnik płynności natychmiastowej	Wskaźnik płynności kwartalnej	Aktywa płynne na pokrycie zmienności źródeł finansowania
Ekspozycja	4 231	5 143	2 547	5 007
Limit minimalny		(657)	(2 623)	2 000



Bank monitoruje płynność na bazie wewnętrznych miar płynności, uwzględniając również wpływ kursów walutowych na sytuację płynnościową. Deprecjacja złotego w drugiej połowie 2011 roku spowodowała tymczasowe obniżenie wskaźników płynności,

Ponadto Grupa stosuje analizę wewnętrznej płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). Bezpieczny poziom, przyjęty w Grupie w zakresie relacji niedoboru płynności dla każdego przedziału czasowego poniżej 5-ciu lat, odpowiada 25% sumy bilansowej. W 2011 r. wszystkie luki płynności były utrzymywane na poziomach wyraźnie przewyższających limity, zarówno w warunkach normalnych jak i dla scenariuszy testów warunków skrajnych.

Bank opracował narzędzie do zarządzania ryzykiem płynności, określające scenariusze warunków skrajnych, w których luki płynności są urealniane przy założeniu konserwatywnego podejścia do oceny prawdopodobieństwa wystąpienia przepływów środków pieniężnych (m.in. biorące pod uwagę wycofanie lokat, opóźnienia w spłatach kredytów, gorszą płynność rynku wtórnego papierów wartościowych, najwyższe koszty finansowania - założenie najgorszych zaobserwowanych w Banku marż na depozytach, równoległe przesunięcia krzywej dochodowości czy deprecjację złotego).

31.12.2011						
Urealniona luka płynności (mIn PLN)	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lata	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	13 138	3 451	4 561	4 439	6 901	35 424
Urealnione pasywa bilansowe	7 821	1 684	985	493	1 718	44 580
Luka bilansowa	5 317	1 768	3 576	3 946	5 182	(9 156)
Skumulowana luka bilansowa	5 317	7 085	10 661	14 607	19 790	10 634
Urealnione aktywa pozabilansowe	385	307	482	346	441	779
Urealnione pasywa pozabilansowe	(1 131)	(327)	(508)	(339)	(442)	(824)
Luka pozabilansowa	(746)	(19)	(26)	8	0	(45)
Luka ogółem	4 571	1 749	3 551	3 953	5 182	(9 201)
Skumulowana luka ogółem	4 571	6 320	9 871	13 824	19 006	9 805

31.12.2010						
Urealniona luka płynności (mln PLN)	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lata	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	13 532	3 363	4 645	4 408	5 988	29 904
Urealnione pasywa bilansowe	7 567	1 573	1 176	1 011	2 674	42 651
Luka bilansowa	5 966	1 790	3 469	3 397	3 314	(12 746)
Skumulowana luka bilansowa	5 966	7 755	11 225	14 621	17 935	5 188
Urealnione aktywa pozabilansowe	278	295	586	435	529	766
Urealnione pasywa pozabilansowe	(1 170)	(391)	(608)	(445)	(504)	(997)
Luka pozabilansowa	(892)	(96)	(22)	(10)	25	(230)
Luka ogółem	5 073	1 694	3 447	3 387	3 339	(12 977)
Skumulowana luka ogółem	5 073	6 767	10 214	13 601	16 940	3 963

Testy warunków skrajnych płynności są przeprowadzane co najmniej kwartalnie, aby ustalić profil ryzyka płynności Grupy oraz zapewnić zdolność Grupy do wywiązania się ze zobowiązań w przypadku kryzysu płynności i aby przyczynić się do opracowania awaryjnego planu płynności oraz decyzji zarządczych.

Wyniki testów warunków skrajnych pokazują, że nawet w sytuacji zrealizowania niekorzystnych scenariuszy wskaźniki płynności pozostaną powyżej ustalonych limitów.

Grupa dysponuje procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności – Plan Awaryjny Płynności (plan awaryjny w przypadku pogorszenia się płynności finansowej Banku), aktualizowany kwartalnie. Plan Awaryjny Płynności ustala koncepcje, priorytety, obowiązki i konkretne środki do podjęcia na wypadek kryzysu płynności.

(5) Ryzyko operacyjne

Rok 2011 był kolejnym rokiem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w zakresie sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez międzynarodowe instytucje finansowe.

Przyjęta struktura zarządzania ryzykiem określa poszczególne szczeble zarządzania i zakresy ich obowiązków i odpowiedzialności. Kluczową rolę w codziennej działalności Grupy odgrywają właściciele zdefiniowanych procesów biznesowych i wspomagających. Na podstawie dogłębnej wiedzy o procesie właściciel procesu najtrafniej identyfikuje i ogranicza występujące zagrożenia. Każdą decyzję, dotyczącą kroków mających na celu optymalizację ryzyka operacyjnego, poprzedza analiza związanych z tym kosztów i korzyści.

Wyższym szczeblem zarządzania ryzykiem jest Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego, którego obszar działania dotyczy zagrożeń zidentyfikowanych w więcej niż jednym procesie. Wszelkie działania dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Ryzyka, Zarząd i Radę Nadzorczą.

Zgodnie z przyjętym modelem zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, ograniczania i raportowania poprzez:

- Gromadzenie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- Samoocenę ryzyka operacyjnego w poszczególnych procesach,
- Analizę i monitorowanie wskaźników ryzyka.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego Grupa gromadzi w udoskonalanym narzędziu informatycznym, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zdarzenia te poddawane są analizie odnośnie przyczyn powstania i możliwości zmniejszenia skutków, oraz zastosowania działania prewencyjnego. W systemie informatycznym zdarzenia przypisywane są do konkretnej kategorii ryzyka i konkretnego procesu, co następnie jest m.in. elementem raportowania oraz walidacji samooceny ryzyka.

Wewnętrzna baza zdarzeń ryzyka spełnia również wymogi jakościowe i ilościowe stosowania metod zaawansowanych wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Badanie samooceny ryzyka operacyjnego było wykonywane łącznie z przeglądem procesów, polegającym na ocenie skuteczności przyjętych rozwiązań do spełniania wymogów Klientów i partnerów biznesowych w zakresie jakości obsługi oraz optymalizacji kosztowej.

Przyjęta metodologia odnośnie samooceny ryzyk i kontroli pozwoliła ocenić poziom ryzyka w danym procesie, przy uwzględnieniu istniejących kontroli, w oparciu o przyjęte scenariusze. Dla oceny poziomów ryzyka powyżej przyjętego progu tolerancji zostały zaproponowane, wdrożone i są monitorowane działania zapobiegawcze.

W trakcie badania samooceny ryzyk i kontroli poddane zostały analizie również wskaźniki wydajności, a w tym również wskaźniki ryzyka zdefiniowane dla każdego procesu. Kluczowe osoby odpowiedzialne za kształtowanie i realizację zadań w poszczególnych procesach tak zdefiniowały i dostosowały wskaźniki, aby były one najlepszymi predyktorami zbliżających się zagrożeń. Bieżące monitorowanie wskaźników służy zwiększeniu efektywności i wydajności przebiegu procesów oraz skutecznej kontroli ryzyka na poziomie poszczególnych działań w procesach.

XVIII. LUKA PŁYNNOŚCI WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI I WYMAGALNOŚCI

PLN '000

31 grudnia 2011

AKTYWA	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe aktywa	RAZEM
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 017 798	0	0	0	0		2 017 798
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	2 247 230	0	10 992	402 152	0		2 660 374
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	46 723	0	156 812	103 939	8 776		316 250
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	36 102	72 790	99 217	158 785	44 685		411 579
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	32 536	28 899	46 094	23 107		130 636
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 230 404	941 742	3 339 151	9 983 680	23 837 361		41 332 337
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 118 738	0	884 046	1 084 371	45 351		3 132 507
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	2 209	0	0	0	0		2 209
Akcje i udziały						14 239	14 239
Pozostałe aktywa niefinansowe						820 170	820 170
RAZEM	8 699 204	1 047 068	4 519 116	11 779 022	23 959 280	834 409	50 838 099
PASYWA	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe pasywa	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	309 298	617	42	1 383 786	137 835		1 831 577
Zobowiązania wobec klientów	21 720 819	10 372 075	4 443 296	877 495	14 150		37 427 835
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	38 840	244 902	94 630	154 062	41 781		574 215
Instrumenty pochodne zabezpieczające	178 083	207 110	482 732	631 004	799 170		2 298 099
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	1 124 311	482 317	0	0	0		1 606 628
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg maksymalnych umownych terminów wymagalności	308 264	8 187	56 644	698 098	0		1 071 193
Zobowiązania podporządkowane	0	0	708	0	662 520		663 228
Pozostałe pasywa niefinansowe						779 079	779 079
Kapitał własny						4 586 245	4 586 245
RAZEM	23 679 614	11 315 209	5 078 052	3 744 444	1 655 456	5 365 325	50 838 099

31 grudnia 2011

PLN '000

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe	RAZEM
Zobowiązania z tytułu otwartych linii kredytowych	5 758 206						5 758 206
Zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji	1 289 768						1 289 768
Luka bilansowa	(14 980 410)	(10 268 141)	(558 936)	8 034 578	22 303 824	(4 530 915)	0
Luka ogółem	(22 028 384)	(10 268 141)	(558 936)	8 034 578	22 303 824	(4 530 915)	(7 047 974)

Zgodnie z przeprowadzoną analizą statystyczną otwartych linii kredytowych oraz zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji wykazanych w powyższej tabeli, rzeczywiste poziomy ich wykorzystania wynoszą odpowiednio 10% i 5% prezentowanego nominalu.

31 grudnia 2010

PLN '000

AKTYWA	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe aktywa	RAZEM
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 050 736	0	0	0	0		2 050 736
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	1 114 645	0	0	371 164	0		1 485 809
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	0	63 587	569 631	321 597	25 545		980 360
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	20 857	184 816	145 229	63 482	34 145		448 529
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	78 982	1 249		80 231
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 265 218	879 975	3 333 619	8 419 477	20 840 205		36 738 493
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 014 649	17 922	935 935	2 480 078	48 380		4 496 964
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	55 085	0	0	0	0		55 085
Akcje i udziały						24 396	24 396
Pozostałe aktywa niefinansowe						623 814	623 814
RAZEM	7 521 190	1 146 300	4 984 414	11 734 780	20 949 523	648 210	46 984 418
PASYWA	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe pasywa	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	195 300	538	792 294	905 690	190 634		2 084 456
Zobowiązania wobec klientów	22 090 783	6 627 919	5 607 605	1 068 675	165		35 395 147
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	96 858	370 767	94 022	124 901	117 784		804 331
Instrumenty pochodne zabezpieczające	76 250	132 966	307 353	446 795	351 958		1 315 321
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	670 691	0	0	0	0		670 691
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg maksymalnych umownych terminów wymagalności	0	13 804	76 830	313 936	736 437		1 141 007
Zobowiązania podporządkowane	0	0	317 943	0	594 045		911 988
Pozostałe pasywa niefinansowe						570 505	570 505
Kapitał własny						4 090 973	4 090 973
RAZEM	23 129 881	7 145 994	7 196 046	2 859 996	1 991 022	4 661 478	46 984 418

31 grudnia 2010

PLN '000

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe	RAZEM
Zobowiązania z tytułu otwartych linii kredytowych	4 935 754						4 935 754
Zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji	1 239 652						1 239 652
Luka bilansowa	(15 608 691)	(5 999 694)	(2 211 633)	8 874 784	18 958 501	(4 013 267)	0
Luka ogółem	(21 784 097)	(5 999 694)	(2 211 633)	8 874 784	18 958 501	(4 013 267)	(6 175 406)

XIX. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Łączna wartość przedmiotu sporu największych spraw sądowych wg stanu na dzień 31.12.2011 r., w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego lub powoda przed sądami, organami właściwymi dla postępowań arbitrażowych wynosiła 579,5 mln zł. Łączna wartość przedmiotu sporu największych spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego wynosiła 416,3 mln zł, a łączna wartość przedmiotu sporu największych spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 163,2 mln zł.

Postępowania związane z terminowymi operacjami finansowymi

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. Bank był stroną 43 postępowań sądowych związanych z terminowymi operacjami finansowymi, przy czym w 35 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 8 jako powód. Zgodnie z najlepszą wiedzą Banku, łączna wartość przedmiotu sporu w tych sprawach wynosiła 314 mln zł. Najwyższa jednostkowa wartość przedmiotu sporu wynosiła 71 mln zł. Największe postępowania sądowe związane z terminowymi operacjami finansowymi, w których Bank jest pozwany:

Powód: osoba prawna

Wartość przedmiotu sporu: 71 065 495 zł.

Przedmiot: Roszczenie o zwrot kwot należnych z tytułu rozliczenia opcji walutowych.

Stan sprawy: W dniu 10 stycznia 2011 r. pozew został formalnie odebrany przez pełnomocnika Banku, który we współpracy z Bankiem przygotował i przekazał 24 stycznia 2011 r. do sądu odpowiedź na pozew. Aktualnie trwa wymiana pism procesowych. Pierwsza rozprawa w dniu 23 listopada 2011 r. miała charakter przygotowawczy. W jej trakcie Sąd nałożył na pełnomocników stron szereg zobowiązań do uzupełnienia w terminie 14 dni, pod rygorem zawieszenia postępowania. Kolejne terminy rozpraw Sąd wyznaczył na dni: 16.03.2012 r. oraz 30.03.2012 r.

Rokowania sprawy: pełnomocnik Banku pozytywnie ocenia szanse procesowe Banku na uzyskanie korzystnego rozstrzygnięcia.

Powód: osoba prawna

Wartość przedmiotu sporu: 31 049 160 zł.

Przedmiot: Powód w roszczeniu podnosi, że transakcja będąca przedmiotem sporu nie została skutecznie zawarta z uwagi na niezgodnienie istotnych elementów. Dodatkowo powód twierdzi, iż uchylił się od skutków prawnych swoich oświadczeń woli, które były złożone pod wpływem błędu.

Stan sprawy: Pierwsza rozprawa odbyła się w dniu 26 października 2010 roku. W jej trakcie zostali przesłuchani świadkowie. Kolejni świadkowie byli przesłuchiwać na rozprawach, które odbyły się 12 kwietnia i 8 listopada 2011 r. Następną rozprawą została wyznaczona na dzień 28 lutego 2012 r.

Rokowania sprawy: pełnomocnik Banku pozytywnie ocenia szanse procesowe Banku na uzyskanie korzystnego rozstrzygnięcia.

Pozostałe największe postępowania sądowe, w których spółki Grupy są pozwany, oprócz postępowań toczonych z udziałem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK):

Powód: spółka akcyjna (w upadłości)

Wartość przedmiotu sporu: 159 461 349 zł

Przedmiot: uznanie za bezskuteczne:

- warunkowej umowy sprzedaży nieruchomości w Świnoujściu pomiędzy spółką akcyjną z siedzibą w Świnoujściu, a spółką akcyjną z siedzibą w Sopocie;
- umowy sprzedaży nieruchomości w Świnoujściu;
- trzech umów zwrotnego leasingu operacyjnego z dnia 18 czerwca 2002 roku.

Opis sprawy: Obecnie sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego na okoliczność wyceny wartości nieruchomości na dzień 25 października 2002 r. Opinia została doręczona stronom. Powód w piśmie z dnia 15 października 2010 r. zakwestionował wynikające z opinii obliczenia, wniósł o sporządzenie dodatkowej opinii oraz o rozszerzenie zespołu biegłych o biegłego z zakresu rynku obrotami paliwowymi. W piśmie z dnia 2 listopada 2010 r. Grupa wniosła o oddalenie wniosków powoda o dopuszczenie dowodu z dodatkowej opinii oraz o rozszerzenie zespołu biegłych, jak również o wezwanie na kolejny termin rozprawy biegłego celem złożenia przez niego wyjaśnień do opinii. W dniu 21 lutego 2011 r. odbyła się rozprawa z udziałem biegłego. W piśmie z 1 marca 2011 r. pełnomocnik powoda wniósł o udostępnienie ksiąg obiektu na potrzeby sporządzenia nowej opinii oraz o rozszerzenie zespołu biegłych o biegłego specjalistę z zakresu rynku obrotami paliwami. W piśmie z 29 marca 2011 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o ponowne przesłuchanie biegłego na okoliczność sporządzonej przez niego opinii oraz o oddalenie wniosków zawartych w piśmie powoda z 1 marca 2011 r. W dniu 4 kwietnia 2011 r. odbyła się kolejna rozprawa, na której sąd oddalił wnioski powoda oraz wniosek pozwanego o uzupełniające przesłuchanie biegłego. W dniu 29 kwietnia 2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił w całości powództwo, zasądzając kwotę 18 015,00 złotych na rzecz Millennium Leasing tytułem zwrotu kosztów procesu. W dniu 27 czerwca 2011 r. do Sądu wpłynęła apelacja powoda, którą pełnomocnik Spółki otrzymał w dniu 9 września. Następnie w dniu 26 września 2011 r. została wysłana odpowiedź, w której wniesiono o oddalenie apelacji w całości. Dnia 11 października 2011 r. Sąd Okręgowy na wniosek Millennium Leasing sp. z o.o. sprostował oczywistą omyłkę pisarską, która znalazła się w wyroku z dnia 29 kwietnia (zamiast określenia przedmiotu sporu jako sprawy "o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne" wskazano "o zapłatę"). Nie ma jeszcze wyznaczonego kolejnego terminu rozprawy.

Według szacunków Grupy, bez względu na werdykt, jaki wyda sąd, nie istnieje potrzeba tworzenia jakichkolwiek rezerw a jedyne ewentualne skutki finansowe dla Grupy ograniczają się do ponoszonych kosztów sądowych.

Powód: osoba fizyczna

Wartość przedmiotu sporu: 2 263 894 zł

Przedmiot: O pozbawienie wykonalności dla tytułu wykonawczego

Stan sprawy: Sprawa zwrócona do I instancji na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego celem przeprowadzenia dowodów na skuteczne wypowiedzenie umowy - kolejna rozprawa zaplanowana jest na 2 marca 2012 r.

Rokowania sprawy: pełnomocnik Banku ocenia szanse procesowe na uzyskanie korzystnego rozstrzygnięcia na około 50%.

Postępowania sądowe, toczone z udziałem Prezesa UOKiK:

Postępowania przed Prezesem UOKiK dotyczące postanowień umów kredytów hipotecznych

Bank jest stroną postępowania przed Prezesem UOKiK dotyczącego postanowień umów kredytów hipotecznych w zakresie sposobu obliczenia składki na ubezpieczenie stosowanych przez Bank. W postępowaniu tym Prezes domaga się uznania za niedozwolone postanowień wzorca umowy dotyczących zasad ustalania kursu, po którym jest spłacany kredyt; kryteriów dopuszczalności zmian wysokości opłat w cenniku oraz zasad zmiany regulaminu; warunków, w których Bank może żądać ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia; zasad zwrotu składki ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia za okres, w którym nie nastąpił wpis hipoteki (tzw. ubezpieczenie pomostowe).

W dniu 14 grudnia 2010 roku zapadł wyrok Sądu I instancji uznający wszystkie stosowane przez Bank klauzule za niedozwolone, wobec czego pełnomocnik Banku dnia 9 lutego złożył apelację. Odpowiedź na apelację została doręczona do pełnomocnika Banku w dniu 7 kwietnia br. Rozprawa odbyła się w dniu 7 października 2011 r., wydanie wyroku w sprawie odroczone do dnia 21 października 2011 r. Sąd odwoławczy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok i sprawa jest prawomocnie zakończona.

Postępowanie dotyczące ustalania opłaty „interchange” w związku z transakcjami dokonywanymi kartami Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie to dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku przedsiębiorcom nienależącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie.

W dniu 29 grudnia 2006 r. Prezes UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał zaniechanie ich stosowania, jednocześnie nakładając m. in. na Bank karę pieniężną w wysokości 12.158.370 zł. W dniu 19 stycznia 2007 r. Bank wniósł odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do SOKiK. W dniu 25 sierpnia 2008 r. SOKiK wydał postanowienie, na mocy którego postanowił wstrzymać wykonanie zaskarżonej decyzji w punkcie dotyczącym nakazu zaniechania wspólnego ustalania wysokości stawek opłaty „interchange”. Wyrokiem z dnia 12 listopada 2008 r. SOKiK zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nie stwierdził stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na uczestniczeniu przez banki uczestników postępowania (w tym Banku) w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług outsourcingowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski, poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty „interchange” pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i MasterCard w Polsce. W dniu 12 stycznia 2009 r. Prezes UOKiK złożył apelację od tego wyroku. Odpowiedź na apelację została złożona przez Bank w dniu 13 lutego 2009 r.

Na rozprawie w dniu 22.04.2010 r. Sąd Apelacyjny uchylił korzystny dla banków wyrok SOKiK z listopada 2008 r. i przekazał sprawę ponownego rozpoznania przez SOKiK. Termin rozprawy został wyznaczony na 9 lutego 2012 r. W dniu 9 lutego 2012 r., odbyło się posiedzenie na którym Sąd uwzględnił wniosek pełnomocnika Banku i odroczył termin kolejnej rozprawy na dzień 24 kwietnia 2012 roku.

POZYCJE POZABILANSOWE

	31.12.2011	31.12.2010
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	10 036 027	9 249 386
1. Zobowiązania udzielone:	8 695 495	7 977 715
a) finansowe	6 641 320	6 166 837
b) gwarancyjne	2 054 175	1 810 878
2. Zobowiązania otrzymane:	1 340 532	1 271 671
a) finansowe	883 360	794 880
b) gwarancyjne	457 172	476 791

Na udzielone zobowiązania warunkowe ujęte w powyższej tabeli składają się zobowiązania do udzielenia kredytów (takie jak: niewykorzystane limity na kartach kredytowych, niewykorzystane limity zadłużenia w rachunku bieżącym, niewykorzystane transze kredytów inwestycyjnych) oraz wystawione gwarancje i akredytywy (stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy z zobowiązań wobec podmiotów trzecich). Wartość zobowiązań gwarancyjnych prezentowanych powyżej przedstawia maksymalną wartość możliwej do poniesienia przez Grupę straty w przypadku gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań. Grupa tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe ujmowane w pozycji „rezerwy” w pasywach bilansu. Wartość rezerwy wyznacza się jako różnicę pomiędzy oszacowaną kwotą wykorzystanego zaangażowania warunkowego a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji kredytowej.

Strukturę podmiotową wszystkich zobowiązań gwarancyjnych netto, wykazanych w pozycjach pozabilansowych przedstawia poniższa tabela:

Klient – sektor, kwoty w mln zł.	31.12.2011	31.12.2010
- sektor finansowy	123,6	155,4
- sektor niefinansowy (firmy)	1 976,3	1 704,4
- sektor budżetowy	25,5	21,7
- osoby fizyczne	1,0	2,5
Razem	2 126,4	1 884,0

Bank jako podmiot dominujący nie udzielił żadnych gwarancji poręczeń ani awałów pozostałym spółkom Grupy Kapitałowej, natomiast udzielał ich na zlecenie tych spółek zewnętrznym podmiotom. Wartość gwarancji poręczeń i awałów udzielonych przez Bank na zlecenie podmiotów wchodzących w skład Grupy przedstawia poniższa tabela:

Podmiot zależny, kwoty w mln zł.	31.12.2011	31.12.2010
Millennium Leasing Sp. z o.o.	54,0	55,1
Millennium Service Sp. z o.o.	18,1	17,9
TBM Sp. z o.o.	0,1	0,1
Razem	72,2	73,1

Gwarancje, poręczenia i awale udzielone Klientom

Zobowiązania udzielone - gwarancyjne, w mln zł	31.12.2011	31.12.2010
Czynne gwarancje, poręczenia i awale	1 289,8	1 239,7
Poręczenia kredytów udzielonych ze środków EFRWP	2,8	4,5
Linie na gwarancje i poręczenia	849,8	643,2
Razem, brutto	2 142,4	1 887,4
Odpis z tytułu utraty wartości	(16,0)	(3,4)
Razem, netto	2 126,4	1 884,0

W okresie od 01.01.2011 do 31.12.2011 Bank, jako podmiot dominujący Grupy, udzielił 2 762 gwarancji, poręczeń i awałów na łączną sumę 1 343 122 tys. zł.

Kwota tych zobowiązań wg stanu na 31.12.2011 r. wynosiła 1 289 768 tys. zł (2 823 sztuk czynnych gwarancji) co oznacza wzrost ich wartości o 50 116 tys. zł tj. o 4,04% w stosunku do 31.12.2010 r.

Wartość gwarancji, poręczeń i awałów udzielonych w PLN wzrosła o 41 222 tys. zł czyli o 3,68% w stosunku do końca roku ubiegłego, a wartość tych zobowiązań udzielonych w walutach obcych wzrosła o 8 894 tys. zł tj. o 7,44%.

Strukturę zobowiązań udzielonych z tytułu gwarancji, poręczeń i awałów wg poszczególnych kryteriów przedstawiają poniższe zestawienia (w tys. zł.):

1. Według walut	31.12.2011	31.12.2010
PLN	1 161 312	1 120 090
Waluty obce	128 456	119 562
RAZEM	1 289 768	1 239 652

2. Według rodzaju zobowiązania	31.12.2011		31.12.2010	
	Ilość sztuk	Kwota w tys. zł.	Ilość sztuk	Kwota w tys. zł.
Awal	1	1 050	2	1 073
Gwarancja	2 811	1 269 368	2 554	1 212 734
Poręczenie	3	9 086	4	11 162
Regwarancja	8	10 264	32	14 683
RAZEM	2 823	1 289 768	2 592	1 239 652

3. Według przedmiotu zobowiązania	31.12.2011			31.12.2010		
	Ilość sztuk	Udział procentowy	Wartość w tys. zł	Ilość sztuk	Udział procentowy	Wartość w tys. zł
dobrego wykonania kontraktu	1 945	68,90%	811 316	1 759	67,86%	838 289
zapłaty czynszu	300	10,63%	55 873	314	12,11%	54 737
terminowej zapłaty za towar lub usługę	231	8,18%	154 621	214	8,26%	124 415
przetargowa	223	7,90%	48 268	176	6,79%	70 354
inne	56	1,98%	10 250	72	2,78%	34 123
zwrotu zaliczki	49	1,74%	196 600	40	1,54%	66 130
celna	17	0,60%	11 665	14	0,54%	50 260
spląty kredytu bankowego lub pożyczki	2	0,07%	1 175	3	0,12%	1 344
RAZEM	2 823	100,00%	1 289 768	2 592	100,00%	1 239 652

XX. SEKURTYZACJA

W grudniu 2007 r. Millennium Leasing Sp. z o.o. („ML”), dokonał transakcji sekurytyzacji portfela wierzytelności leasingowych o wartości mieszczącej się w przedziale określonego limitu do 850 mln zł („sekurytyzacja”, „transakcja”). Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną, tzn. polega na przeniesieniu prawa własności do sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych przez ML na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia Orchis Sp. z o.o. („Orchis”), która wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów dłużne papiery wartościowe.

W wyniku sekurytyzacji ML uzyskał finansowanie działalności, i przeniósł ryzyko kredytowe związane sekurytyzowanymi aktywami do wysokości transzy podporządkowanej na Orchis. Z warunków umowy transakcji wynika prawo ML do sprzedaży na rzecz Orchis wierzytelności w okresie rewolwingowym, to jest w ciągu trzech lat od dnia podpisania umowy sekurytyzacji.

Zakup wierzytelności jest refinansowy przez Orchis w drodze emisji następujących serii obligacji o różnej hierarchii i zabezpieczonych sekurytyzowanymi wierzytelnościami.

Podmioty uczestniczące w finansowaniu Orchis to:

1. Europejski Bank Inwestycyjny – inwestor stałej transzy uprzywilejowanej (senior) opiewającej na 420.000.000 zł,
2. Galleon Capital LLC - inwestor: zmiennej transzy uprzywilejowanej (senior) o maksymalnym limicie 379.000.000 zł, oraz transzy pomostowej (mezzanine) opiewającej na 35.275.000 zł,
3. Europejski Fundusz Inwestycyjny – gwarant transzy mezzanine,
4. Millennium Leasing Sp. z o.o. – inwestor transzy podporządkowanej (junior) opiewającej na 15.725.000 zł.

Wysokość transz uprzywilejowanych podlega amortyzacji w miarę spłat sekurytyzowanego portfela.

W świetle zapisów MSR 39 warunki umowne sekurytyzacji ML nie spełniają przesłanek do usunięcia sekurytyzowanych aktywów z bilansu Grupy. W związku z tym Grupa rozpoznaje zobowiązanie z tytułu obligacji wyemitowanych przez spółkę Orchis. Warunki obligacji zostały ujawnione w **nocie (31d)**.

XXI. LEASING OPERACYJNY

Grupa posiada umowy najmu powierzchni biurowej, które w myśl zapisów MSR 17 ujmowane są jako leasing operacyjny. Największym leasingobiorcą powierzchni biurowej w Grupie jest Bank. Standardowe umowy najmu lokali użytkowych zawierane są w Banku z reguły na czas określony wynoszący od 5 do 10 lat. Znaczna część tych umów jest zawierana na okres 5 lat z klauzulą określającą prawo najemcy do przedłużenia okresu najmu na kolejne 5 lat na mocy złożonego oświadczenia. Pozostałe umowy są zawierane na czas nieokreślony i mogą być wypowiedziane z zachowaniem okresu wypowiedzenia, który wynosi najczęściej od 3 do 6 miesięcy.

Wartość wg stanu na dzień:	31.12.2011	31.12.2010
- do 1 roku	80 541	99 393
- od 1 roku do 5 lat	198 631	224 468
- powyżej 5 lat	103 079	127 665
RAZEM	382 251	451 527

XXII. ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DATĄ, NA KTÓRĄ SPORZĄDZONO RAPORT FINANSOWY A DATĄ JEGO PUBLIKACJI

Przedmiotowe zdarzenia nie zaistniały.

Data	Imię i nazwisko	PODPISY:	
		Stanowisko/Funkcja	Podpis
28.02.2012	Bogusław Kott	Prezes Zarządu
28.02.2012	Joao Bras Jorge	Wiceprezes Zarządu
28.02.2012	Fernando Bicho	Członek Zarządu
28.02.2012	Julianna Boniuk-Gorzelańczyk	Członek Zarządu
28.02.2012	Maria Jose Campos	Członek Zarządu
28.02.2012	Andrzej Gliński	Członek Zarządu
28.02.2012	Wojciech Haase	Członek Zarządu
28.02.2012	Artur Klimczak	Członek Zarządu